

**UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ**

LETNO POROČILO 2010

Ljubljana, april 2011

PREDGOVOR

Šestnajsto zaporedno poročilo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij ohranja obliko iz preteklih let. V njem so zbrani številni podatki in informacije o našem zaporskem sistemu v letu 2010. Prikazuje tako uspehe kot tudi težave, s katerimi se srečujemo pri delu z zaprtimi osebami.

Ena od pomembnejših informacij je, da se je v letu 2010 trend večletnega stalnega naraščanja števila zaprtih oseb ustavil in se je število zaprtih oseb celo nekoliko znižalo. Manjši sta bili tako skupno število zaprtih oseb kot tudi povprečno število dnevno zaprtih oseb, za štiri oz. tri odstotke.

Druga vzpodbudna informacija je, da se je število zaposlenih v Upravi RS za izvrševanje kazenskih sankcij povečalo, predvsem pravosodnih policistov in strokovnih delavcev. Izboljšano razmerje med številom zaprtih in številom zaposlenih je omogočalo kvalitetnejše izvajanje našega poslanstva. V zavodih sta se zagotavljali stabilna varnostna situacija in ustrezna strokovna obravnava zaprtih oseb.

Kljub nižjemu številu zaprtih, je prenapolnjenost zavodov še vedno predstavljala našo največjo težavo, kateri smo posvečali posebno pozornost. Najpomembnejša prostorska pridobitev v lanskem letu je vsekakor nov odprti oddelek Puščava v zavodu Dob, za katerim je prvo leto uspešnega delovanja. V našem največjem zavodu Dob je potekala gradnja dveh novih zgradb v zaprtem delu zavoda, ki je v zaključni fazi. Z določitvijo zgornjega še sprejemljivega števila zaprtih oseb v zavodu Ljubljana in premestitvijo večjega števila zaprtih oseb v druge zavode, smo v okviru trenutnih možnosti omilili težave tudi v tem, zadnja leta najbolj prenapolnjenem zavodu. Nadaljevale so se tudi aktivnosti za nadomestno gradnjo zavoda v Ljubljani.

Čeprav vsa leta ugotavljamo, da bi lahko večja uporaba zaporu in priporu alternativnih oblik pomembno razbremenila zasedenost zaporov, z uporabo teh možnosti v praksi ne moremo biti zadovoljni. Spodbuden je le podatek o tako imenovanem »vikend zaporu«, saj je na ta način kazni prestajalo več obsojencev kot v preteklih petih letih skupaj, še vedno pa se zelo redko izrekata zaporu nadomestni kazni kot sta delo v splošno korist in hišni zapor. Glede na to, da je kar 80% na novo sprejetih obsojencev bilo obsojenih na kazni do dveh let in da jih je približno tretjina kazni nastopila iz prostosti, bi lahko delo v splošno korist vsekakor pogosteje nadomestilo zaporno kazni, saj pri številnih obsojencih ni posebnih varnostnih zadržkov, hkrati pa bi bila to lahko pomembna prostorska in finančna razbremenitev za zapore.

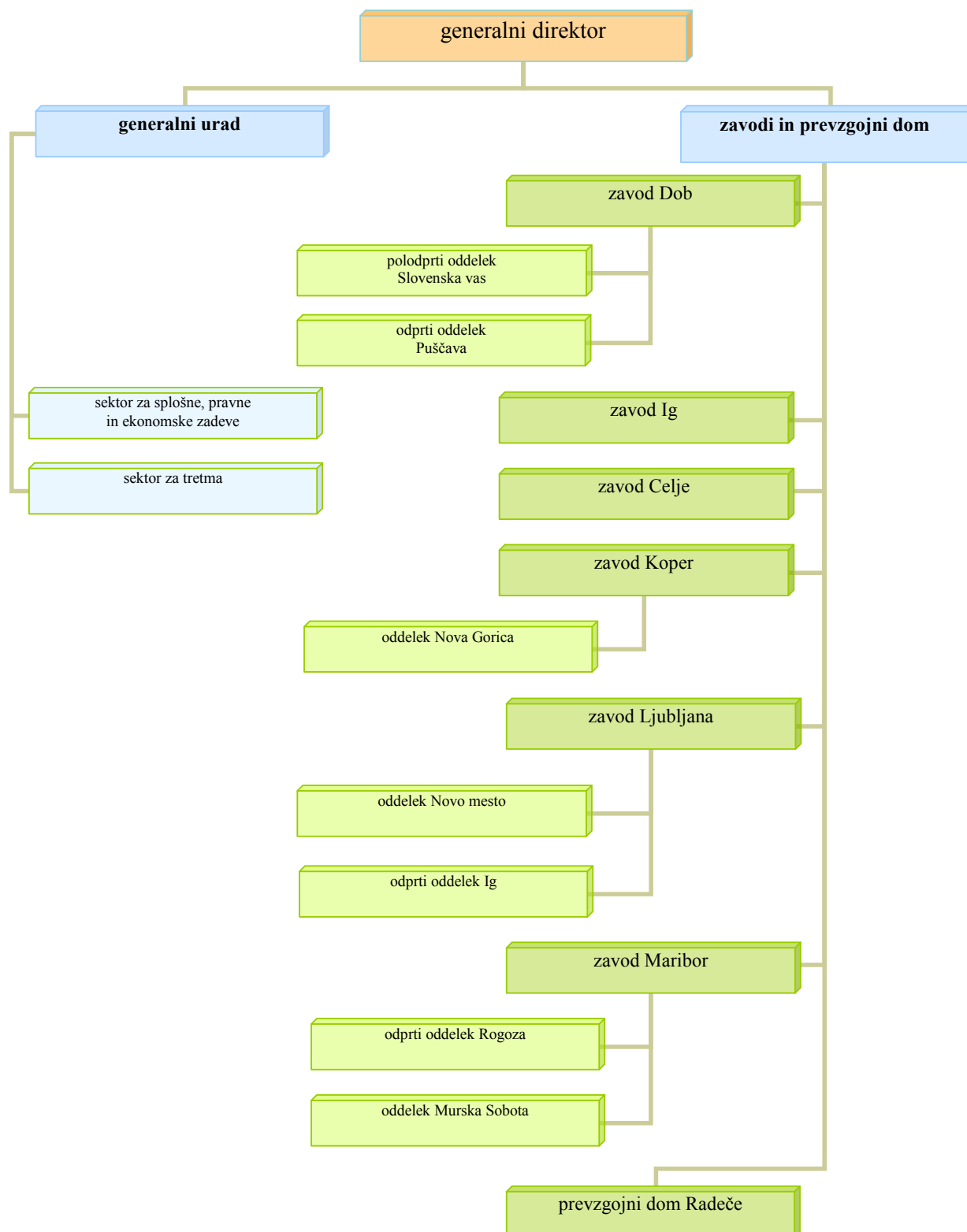
Pomembna skrb je bila namenjena tudi zaposlenim, ki so bili kljub kadrovski okrepitvi še vedno preobremenjeni. S spremembo sistemizacije se je v celoti uveljavil naziv pravosodni policist in določena so bila delovna mesta pooblaščenih uradnih oseb v skladu z zakonom. Bolje je bilo poskrbljeno tudi za opremo pravosodnih policistov. Sodelovanje s sindikatom je potekalo redno in v celoti se je izvajal dogovor, ki je bil sklenjen med sindikatom, ministrom in generalnim direktorjem pred dvema letoma.

Za vse, ki delamo v zaporskem sistemu, je tudi izredno pomembno, da zunanji nadzorstveni organi, kot je varuh človekovih pravic, niso ugotovili večjih napak oz. sistematičnega kršenja človekovih pravic, to pa seveda ne pomeni, da nekatere posamične pritožbe niso bile upravičene.

Vsekakor so se razmere v našem zaporskem sistemu v preteklem letu pomembno izboljšale na številnih področjih, za kar gre zasluga vsem zaposlenim. Kljub temu pa je možnosti za izboljšanje še veliko. Postavljeno imamo jasno vizijo razvoja, kateri bomo sledili v naslednjih letih. Vsem sodelavkam in sodelavcem se zahvaljujem za trud, ki ga dnevno vlagajo v naporno delo z zaprtimi osebami in jim iskreno čestitam ob 9. aprilu, Dnevu Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

Dušan VALENTINČIČ
generalni direktor

ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

GENERALNI URAD IN ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA

GENERALNI URAD, Jesenkova 3, 1000 Ljubljana

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA DOB (za moške)

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci (moški)

Prostorska zmogljivost: 233 oseb

ZPKZ Dob, POLODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 63 oseb

ZPKZ Dob, ODPRTI ODDELEK PUŠČAVA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 17 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG (za ženske)

Kategorije zaprtih oseb: obsojenke, pripornice in ženske, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor, ter mladoletnice, obsojene na mladoletniški zapor

Prostorska zmogljivost: 83 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN KAZNI ZAPORA CELJE

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce, osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor in mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor

Prostorska zmogljivost: 96 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci in priporniki

Prostorska zmogljivost: 110 oseb

ZPKZ Koper, ODDELEK NOVA GORICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 32 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 128 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK NOVO MESTO

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 35 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODPRTI ODDELEK IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 27 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 146 oseb

ZPKZ Maribor, ODPRTI ODDELEK ROGOZA

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 36 oseb

ZPKZ Maribor, ODDELEK MURSKA SOBOTA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 41 oseb

PREVZGOJNI DOM RADEČE

Kategorije zaprtih oseb: mladoletniki/ce, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom

Prostorska zmogljivost: 68 oseb

1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI UPRAVE V LETU 2010

Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: Uprava) je v letu 2010 izvajala naloge skladno z zakonskimi opredelitvami, strokovnimi zahtevami in svojim poslanstvom. Kljub prenapolnjenosti zavodov, je bilo zagotovljeno izvrševanje vseh zapornih kazni, vzgojnih ukrepov oddaje v prevzgojni dom, uklonilnega zapora in pripora. V zavodih je bila zagotovljena stabilna varnostna situacija, obenem pa tudi možnost resocializacije zaprtih oseb.

Na zakonodajnem področju je Uprava sodelovala v skupini za pripravo druge novele Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij. Zaradi ustanovitve novega Odprtega oddelka Puščava pri Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni je Uprava sodelovala pri pripravi in izdaji sprememb in dopolnitev Navodila o razporejanju in pošiljanju obsojencev na prestajanje kazni zapora v zavode za prestajanje kazni zapora. Uprava je pripravila tudi predlog sprememb in dopolnitev Pravilnika o količnikih in določitev osnovnih plačil, o kriterijih in merilih za ocenjevanje uspešnosti in rezultatov dela obsojencev ter o nagradah mladoletnikov, poskrbela pa je tudi za spremembe in dopolnitve hišnih redov nekaterih zavodov.

Posebno skrb je Uprava v letu 2010 namenila spremljanju gibanja števila zaprtih oseb z namenom, da bi zmanjšala negativne posledice prenapolnjenosti zavodov ter bivalnih in drugih prostorov zaprtih oseb v nekaterih zavodih. V okviru realnih možnosti se je Uprava posluževala premeščanja zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode. Povprečno število zaprtih oseb se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 42. Med skupno 1.374 povprečno zaprtih oseb, je bilo povprečno 975 obsojencev, 352 pripornikov, 19 oseb zoper katere je bil odrejen uklonilni zapor in 26 mladoletnikov v prevzgojnem domu. V primerjavi s povprečjem v letu 2009 se je v preteklem letu število obsojencev zmanjšalo za 3 %, medtem ko se je število pripornikov zmanjšalo za 1 %. Zmanjšalo se je tudi povprečno število oseb, za katere je bil odrejen uklonilni zapor (za 4) oziroma za 17 %. Število na novo sprejetih oseb se je zmanjšalo za 4 %, in sicer predvsem na račun pripornikov in oseb, zoper katere je bil odrejen uklonilni zapor. V zavodih (brez prevzgojnega doma) je bilo v povprečju za 29 % več zaprtih oseb kot je na razpolago prostorskih zmogljivosti glede na standarde. Najbolj so bili prezasedeni največji zavodi (Ljubljana - 191 %, Dob - 177 %, Maribor - 122 % in Koper - 121 %), težave pa so se pojavljale tudi v nekaterih oddelkih (Oddelek Novo mesto). Najmanj sta bila tudi letos zasedena zavod za ženske Ig in prevzgojni dom. Posebno pozornost smo v Upravi namenili alternativnim oblikam prestajanja kazni, še posebej t. i. »vikend zaporu«, ki je v naši pristojnosti. Število tovrstnih prestajanj kazni se je v zadnjih dveh letih bistveno povečalo v primerjavi s preteklimi leti.

V letu 2010 je Uprava na področju izboljšanja prostorskih in bivalnih razmer v zavodih v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni nadaljevala prvo fazo prenove zavoda, ki vključuje predvsem gradnjo dveh novih bivalnih objektov v zaprtem delu zavoda s skupno kapaciteto 174 postelj, ki bo predvidoma zaključena v prvi polovici leta 2011. S tem se bodo pomembno izboljšale nastanitvene razmere v zaprtem delu, odpravil pa se bo tudi problem prenapolnjenosti, saj bodo v novo zgrajena objekta nastanjeni obsojenci iz sedaj številčno preobremenjenih spalnic.

Pri zavodu Dob je bil ustanovljen nov Odprti oddelek Puščava s trenutno kapaciteto 17 oseb, v katerem so se ustvarili pogoji za višjo kvaliteto dela z zaprtimi osebami, katerih večina je zaposlena v okoliških zasebnih podjetjih.

Nadaljevali smo tudi z aktivnostmi za izgradnjo nadomestnega Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana na lokaciji Bizovik, s katero bodo odpravljene prostorske težave in prenapolnjenost na sedanji lokaciji.

Medresorska delovna skupina, ki je bila imenovana z nalogo, da prouči in pripravi osnove za ustanovitev forenzičnega oddelka psihiatrične bolnišnice v Sloveniji, je izdelala končno poročilo in podala predlog za ustanovitev forenzičnega oddelka v okviru Psihiatrične bolnišnice Maribor.

V letu 2010 smo pripravili in sklenili pogodbo o najemu zgradbe z Družbo hčera krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavelskega in tako zagotovili nemoteno izvrševanje vzgojnega ukrepa oddaje mladoletnika v Prevezgojnem domu Radeče.

V tem letu smo opravili veliko dela pri zbiranju in pripravi gradiva za odgovore na odškodninske zahteve, ki jih je vložilo več kot 250 obsojencev pri pristojnem državnem pravobranilstvu. Od tega smo v 160. primerih pripravili obsežno informacijo o pritožbah obsojencev na Evropsko sodišče za človekove pravice zaradi domnevne kršitve 3., 8. in 13. člena Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in jih posredovali pristojnemu državnemu pravobranilstvu.

V pritožbenih postopkih smo obravnavali 88 pritožb zaprtih oseb in na vse odgovorili. Varuhu človekovih pravic smo poslali 35 poročil o pobudah zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic. V upravnih postopkih smo o zahtevah obsojencev izdali 5.549 odločb oziroma vpisov odločitev v osebni načrt obsojencev ter sklepov.

Pripravili smo poročilo na petnajsto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic ter poročilo o realizaciji priporočil Državnega zbora RS, sprejetih pri obravnavi štirinajstega rednega poročila Varuha.

V letu 2010 je bila izvedena novinarska konferenca Generalnega urada, na kateri je bilo predstavljeno Poročilo Uprave za leto 2009, izdali pa smo tudi interno glasilo uprave PREstop, ki je bilo na poseben način posvečeno 15. obletnici delovanja Uprave. Aprila smo organizirali praznovanje obletnice dneva Uprave, na kateri je minister za pravosodje podelil priznanja najzaslužnejšim uslužbencem.

V zavodih za prestajanje kazni zapora je bila, kljub povečanemu številu zaprtih oseb, vseskozi zagotovljena stabilna varnostna situacija. V celotnem obdobju ne beležimo izrednih dogodkov ali kakšnega drugega dogajanja, s katerim bi se poslabšale stabilne varnostne razmere v zavodih. Pristojne službe Uprave so vse naloge, ki so vezane na zagotavljanje varnosti, opravile korektno in profesionalno. Veliko je bilo dodatnih aktivnosti povezanih z varovanjem več kriminalnih združb, tako v času izvajanja pripora, kakor izvrševanja kazni zapora.

Tekoče smo izvajali zaposlitvene postopke v okviru danih predpisov in stalno spremljali realizacijo kadrovskega načrta. Kljub različnim ukrepom za večjo učinkovitost, pa predvsem zaradi dolgotrajnosti zaposlitvenih postopkov, kadrovskega načrta nismo uspeli v celoti realizirati. Na dan 31.12.2009 je bilo v Upravi zaposlenih 836 javnih uslužbencev za nedoločen čas, 31.12.2010 pa 868 javnih uslužbencev za nedoločen čas, kar pomeni, da se je število zaposlenih v letu 2010 zvišalo za 32 oseb, predvsem pravosodnih policistov in strokovnih delavcev. Dovoljeno število zaposlenih je znašalo 907 oseb.

Na področju tretmana smo skrbeli za poenotenje in dvigovanje kvalitete strokovnega dela po zavodih. V ta namen je bilo na področju vzgojnega dela skupaj pripravljenih in realiziranih 18 strokovnih aktivov in 40 supervizijskih srečanj. Opravljali smo redne in izredne obiske po lokacijah, kjer smo dogovarjali in preverjali kvaliteto opravljenega dela. Spričo velike kadrovske fluktuacije in posledično razmeroma velikega priliva novih delavcev, ki bi jih bilo na nekaterih področjih potrebno dodatno usposobiti, smo se spoprijemali s primanjkljajem finančnih sredstev za izobraževanje.

Letni plan usposabljanja smo zaradi nezadostnih finančnih sredstev delno realizirali. Izvedli smo večino načrtovanih programov usposabljanja in eno od dveh načrtovanih usposabljanj pravosodnih policistov (skupina 26 novih pravosodnih policistov).

Zagotovili smo finančna sredstva za več ali manj nemoteno delovanje zavodov, s tem, da smo po rebalansu proračuna morali omejiti porabo in se odpovedati določenim načrtovanim investicijam. Občasno je prihajalo do težav pri zagotavljanju plačil za zdravstveno varstvo zaprtih oseb in izvajanje novogradnje dveh objektov v zavodu Dob, za kar nam je uspelo zagotoviti dodatna sredstva s strani Vlade RS, prav tako je na koncu leta zmanjkalo tudi sredstev za materialne stroške.

Plane nakupov in postopke javnih naročil smo izvajali po programu, na novo smo pričeli izvajati skupna javna naročila za potrebe vseh zavodov po internem terminskem načrtu.

Sodelovali smo na mednarodnih konferencah v tujini, izvedli smo tudi nekaj mednarodnih študijskih obiskov tujih strokovnjakov v Sloveniji. Vključevali smo se v različne mednarodne integracije, sodelovali smo v mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, v mednarodnih organizacijah s področja izvrševanja kazenskih sankcij in z zaporskimi upravami iz tujine. V Ljubljani smo organizirali in izvedli 4. srečanje generalnih direktorjev zaporskih uprav srednje Evrope. Z informacijami smo se vključevali v raziskovalne programe, ki jih financira EU. Kot partnerji smo sodelovali v projektu Marginteg in v projektu Grundtvig.

2. STATISTIČNI PODATKI

2.1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2010

Na začetku statističnega dela poročila prikazujemo osnovne številčne podatke o vseh zaprtih osebah v letu 2010. Povprečno število (1373,7) pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb v letu 2010. V primerjavi s predhodnim letom se je dnevno povprečno število zaprtih oseb v zavodih zmanjšalo za 42,1 ali 3 %.

Tabela 1: Gibanje števila zaprtih oseb po zavodih v letu 2010

Zavod	1.1.2010	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12.2010	povprečno število
Dob	410	175	585	33	119	99	400	412,4
Slo. vas	50	1	51	70	27	37	57	51,3
OO Puščava	11	0	11	27	14	9	15	16,2
Ig	46	149	195	3	133	3	62	49,6
Celje	87	341	428	32	360	15	85	90,9
Koper	127	205	332	78	229	57	124	133,7
N. Gorica	27	227	254	29	242	5	36	29,8
Ljubljana	263	955	1218	45	887	143	233	245
N. mesto	37	460	497	16	427	40	46	45,3
OO Ig	28	0	28	54	55	14	13	18,1
Maribor	159	669	828	84	642	129	141	178,8
M. Sobota	37	181	218	26	202	10	32	37,6
OO Rogoza	32	50	82	54	98	3	35	38,9
PD Radeče	25	13	38	3	11	5	25	26,1
SKUPAJ	1339	3426	4765	554	3446	569	1304	1373,7

Tabela 1 prikazuje podatke o skupnem številu vseh kategorij zaprtih oseb po posameznih zavodih. Iz stolpcev »priliv« in »odliv« lahko razberemo, kakšna je bila fluktuacija zaprtih oseb med zavodi (premesitve, prekinitve, itd.). V stolpcu »sprejeti« so prikazane vse, v letu na novo, sprejete zaprte osebe.

Stolpec »skupaj« nam pove, koliko zaprtih oseb so v posameznem zavodu v letu 2010 dejansko obravnavali.

Podatki kažejo, da je bilo število zaprtih oseb največje v zavodih Ljubljana in Maribor, kjer je bil tudi največji priliv (premesitve, itd.). Velik priliv je bil tudi v zavodu Koper in odprtih oddelkih (Slovenska vas in Ig), kamor so obsojenci razporejeni predvsem na podlagi premesitve iz drugih zavodov in oddelkov. Največje povečanje sprejetih je bilo zavodu Ljubljana.

V primerjavi s predhodnim letom je bilo na dan 1.1.2010 zaprtih 33 oseb manj (2,4 %).

Grafikon 1: Povprečno število zaprtih oseb po zavodih v letu 2010

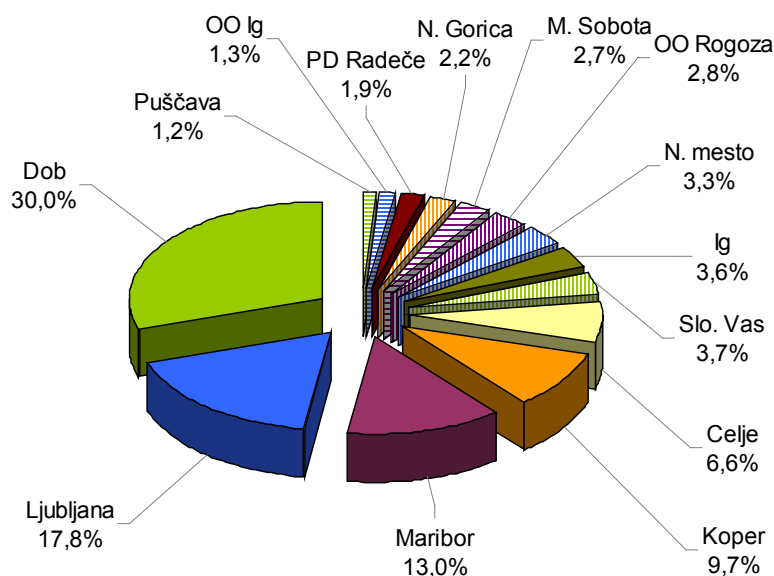

Tabela 2: Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah v letu 2010

Zaprte osebe	1.1.2010	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12.2010	povprečno število
obsojenci	936	1031	1967	471	1035	477	926	975
UZ	8	1285	1293	0	1280	0	13	19,5
priporniki	369	923	1292	80	947	87	338	351,7
pridržani	0	173	173	0	172	0	1	0
ml. obsojenci	1	1	2	0	1	0	1	1,4
ml. v PD	25	13	38	3	11	5	25	26,1
SKUPAJ	1339	3426	4765	554	3446	569	1304	1373,7

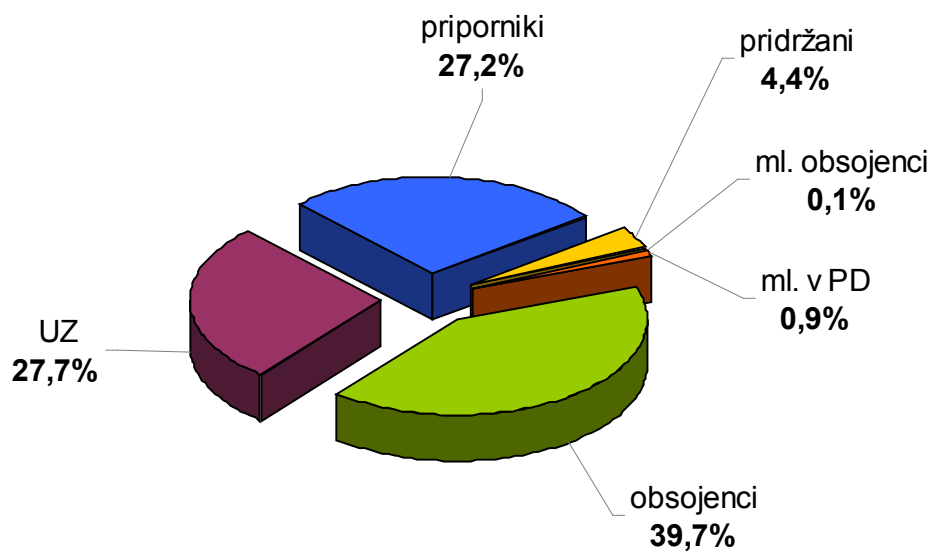
Tabela 2 prikazuje gibanje števila zaprtih oseb v letu 2010 po kategorijah. Stolpec »skupaj« prikazuje število vseh zaprtih oseb v letu 2010 (na dan 1.1. in na novo sprejeti skupaj), stolpec »priliv« pa tiste osebe, ki so že bile sprejete na prestajanje kazni in so v zavode prišle bodisi iz drugih zavodov (premestitev), se vrnile z bega ali po prekinitvi kazni. Razdelek »odliv« prikazuje vse, ki so iz zavoda odšli, ne da bi bili dejansko odpuščeni (premestitev, prekinitve, beg itd.).

Skupno število zaprtih oseb se je v letu 2010 v primerjavi z letom 2009 zmanjšalo za 3,7 % ali 185 oseb. Število obsojencev se je povečalo za 2 ali 0,1 %, zmanjšalo se je število uklonilno zaprtih za 79 ali 5,8 %, pripornikov za 53 ali 3,9 %, pridržanih za 47 ali 21,4 %. Število mladoletnih obsojencev se je zmanjšalo iz 5 na 2, zmanjšalo se je tudi število mladoletnikov v prevzgojnem domu za 5 ali 11,6 %.

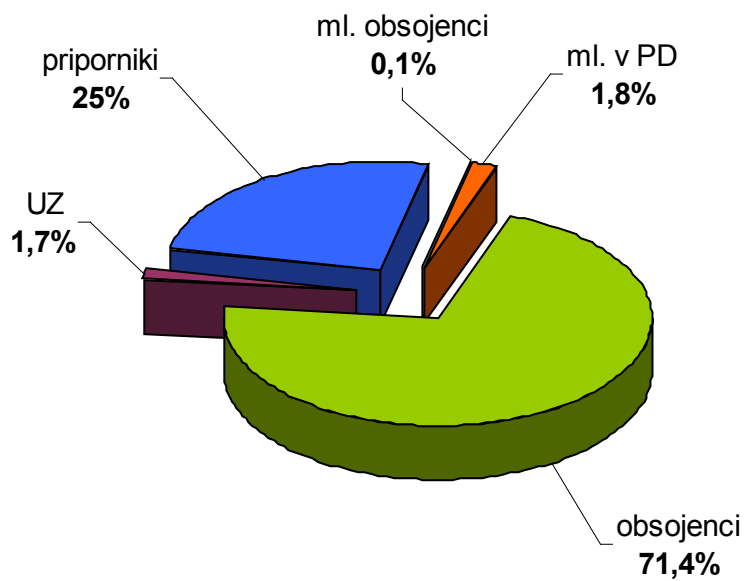
V primerjavi z letom poprej se je povprečno število obsojencev zmanjšalo za 35,6, povprečno število pripornikov se je zmanjšalo za 2,9, povprečno število uklonilno zaprtih pa se je zmanjšalo za 4.

V letu 2010 je bilo v zavode na novo sprejetih skupaj 3.426 oseb, med njimi največ uklonilno zaprtih in obsojencev. V primerjavi z letom 2009 se je število na novo sprejetih oseb zmanjšalo za 152 ali 4,3 %.

Grafikon 2: Skupno število zaprtih oseb po kategorijah v letu 2010

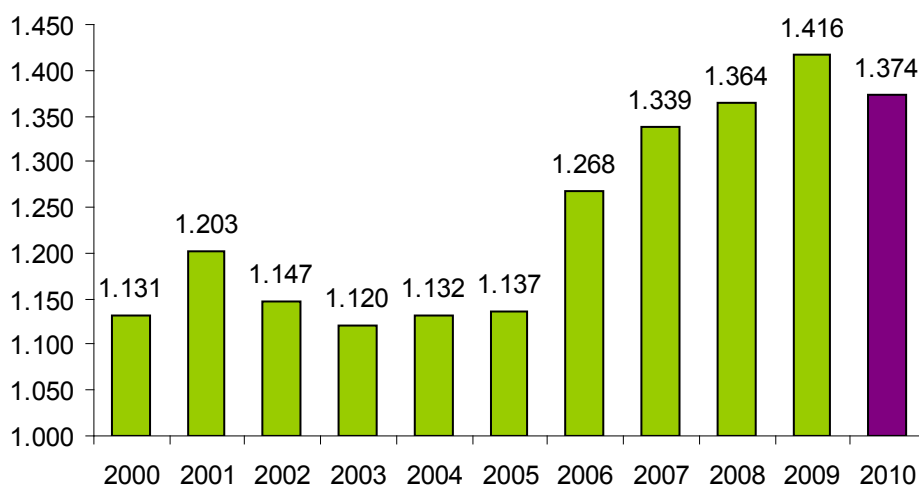

Grafikon 3: Povprečno število posameznih kategorij zaprtih oseb v letu 2010

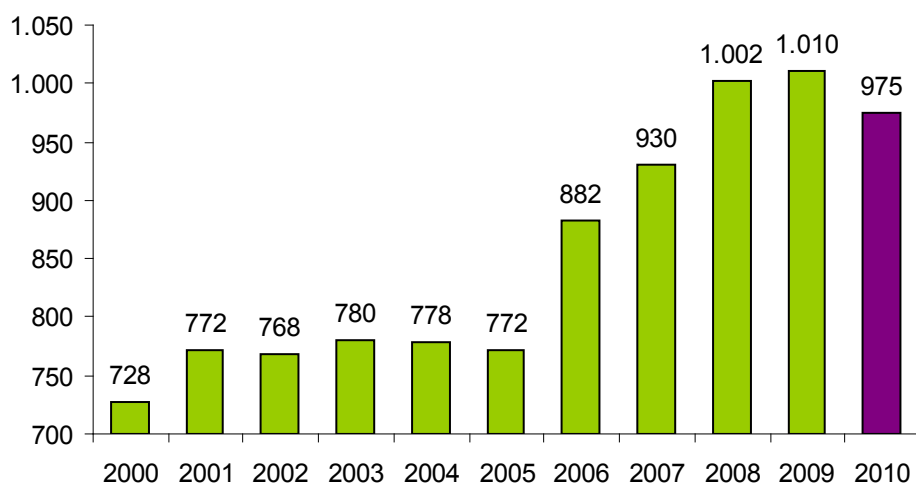

2.2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2010 S PRETEKLIMI LETI

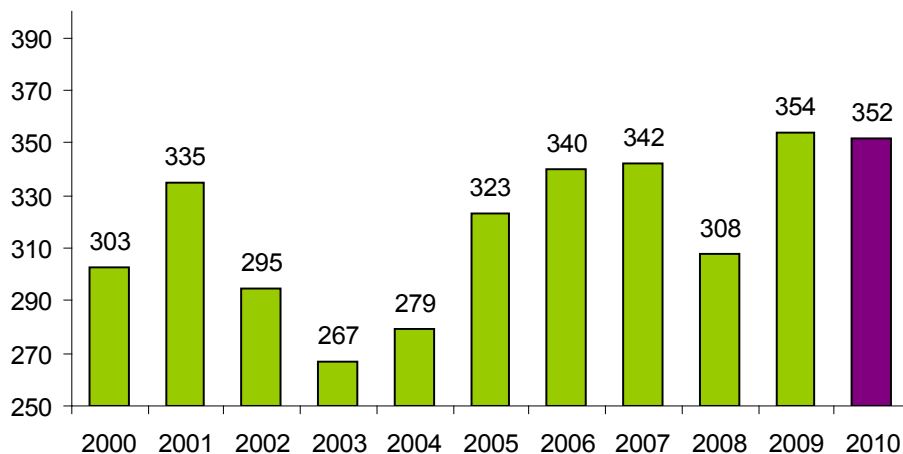
Grafikon 4: Povprečno število zaprtih oseb v letih 2000 – 2010

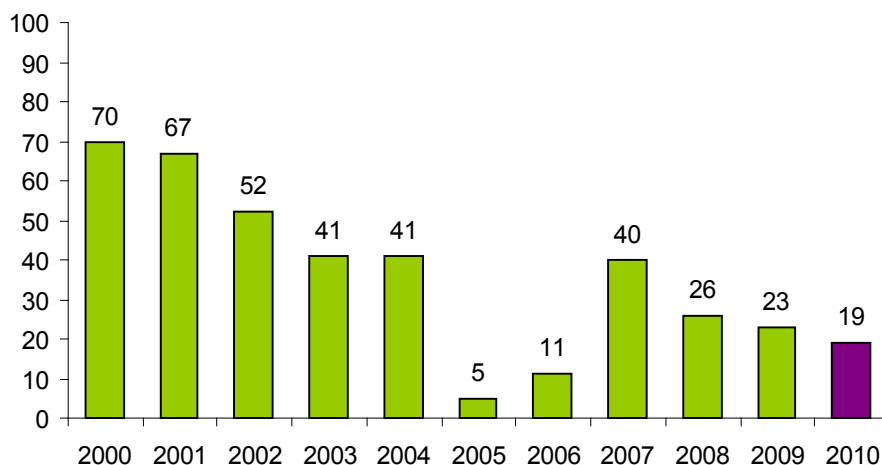
Grafikon 4-1: Povprečno število obsojencev v letih 2000 – 2010

Grafikon 4-2: Povprečno število pripornikov v letih 2000 – 2010

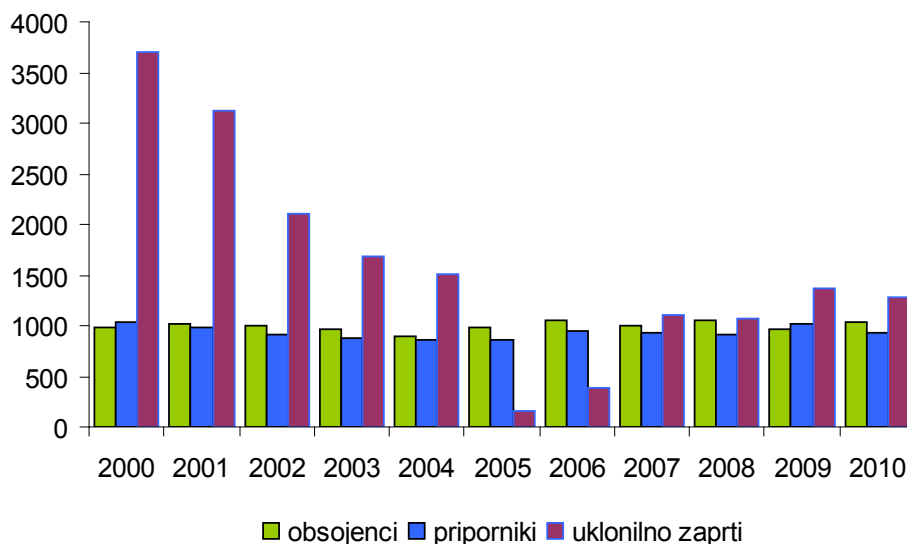

Grafikon 4-3: Povprečno število uklonilno zaprtih v letih 2000 – 2010

Tabela 3: Struktura na novo sprejetih zaprtih oseb po kategorijah v letih 2000 – 2010¹

Leto	skupaj		obsojenci		priporniki		uklonilno zaprti	
	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks
2000	5.719		980		1.034		3.705	
2001	5.141	90	1.023	104	990	96	3.128	84
2002	4.019	78	996	97	918	93	2.105	67
2003	3.525	88	973	98	873	95	1.679	80
2004	3.253	92	895	92	853	98	1.505	90
2005	2.006	62	986	110	860	101	160	11
2006	2.398	120	1.052	107	955	111	391	244
2007	3.047	127	1.010	96	923	97	1.114	285
2008	3.040	100	1.056	105	914	99	1.070	96
2009	3.338	110	959	91	1.015	111	1.364	127
2010	3.240	97	1.032	108	923	91	1.285	94

Grafikon 5: Novo sprejeti po kategorijah v letih 2000 – 2010

¹ Pridržani in mladoletniki iz izrečenim vzgojnim ukrepom niso vključeni, mladoletni obsojenci pa so prišteti k obsojencem.

2. 3. OBSOJENCI

2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev

Tabela 4: Gibanje števila obsojencev v letu 2010

Zavod	1.1. 2010	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12.2010	povprečno število
Dob	410	175	585	33	119	99	400	412,4
Slov. vas	50	1	51	70	27	37	57	51,3
OO Puščava	11	0	11	27	14	9	15	16,2
Ig	34	53	87	3	42	2	46	37,9
Celje	36	21	57	23	35	10	35	40,0
Koper	78	106	184	63	109	56	82	87,3
N. Gorica	11	53	64	9	49	5	19	13,3
Ljubljana	107	235	342	42	172	108	104	101,8
N. mesto	13	56	69	15	61	7	16	17,1
OO Ig	28	0	28	54	55	14	13	18,1
Maribor	112	247	359	67	207	125	94	125,5
M. Sobota	14	34	48	11	47	2	10	15,2
OO Rogoza	32	50	82	54	98	3	35	38,9
SKUPAJ	936	1031	1967	471	1035	477	926	975

Tabela 4 prikazuje številčno stanje vseh obsojencev in obsojenk po zavodih. V letu 2010 je prestajalo zaporno kazen 1.967 obsojencev, kar je za 2 osebi več kot v letu 2009.

Na dan 1.1.2010 je bilo v zavodih 72 obsojencev manj kot istega dne v letu 2009, na novo sprejetih obsojencev pa je bilo v primerjavi z letom 2009 za 74 oseb več.

Grafikon 6: Primerjava števila obsojencev po zavodih v letih 2008, 2009 in 2010

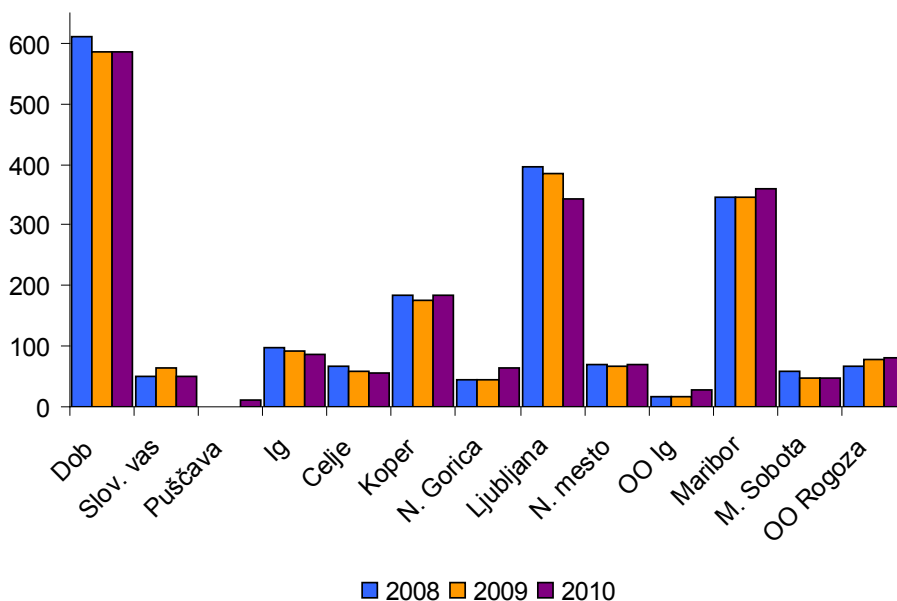

Tabela 5: Gibanje števila obsojencev in struktura po spolu in zavodih v letu 2010

Zavod	1.1. 2010	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12. 2010	povprečno število
MOŠKI								
Dob	410	175	585	33	119	99	400	412,4
Slov. vas	50	1	51	70	27	37	57	51,3
OO Puščava	11	0	11	27	14	9	15	16,2
Celje	36	21	57	23	35	10	35	40,0
Koper	78	106	184	63	109	56	82	87,3
N. Gorica	11	53	64	9	49	5	19	13,3
Ljubljana	107	235	342	42	172	108	104	101,8
N. mesto	13	56	69	15	61	7	16	17,1
OO Ig	28	0	28	54	55	14	13	18,1
Maribor	112	247	359	67	207	125	94	125,5
M. Sobota	14	34	48	11	47	2	10	15,2
OO Rogoza	32	50	82	54	98	3	35	38,9
Skupaj	902	978	1880	468	993	475	880	973,1
ŽENSKE								
Ig	34	53	87	3	42	2	46	37,9
Skupaj	34	53	87	3	42	2	46	37,9
SKUPAJ	936	1031	1967	471	1035	477	926	975

Med vsemi obsojenci, ki so v letu 2010 prestajali zaporno kazen, je bilo 87 žensk, oziroma 4,63 %).

2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev

Tabela 6: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu v letu 2010

	skupno		moški	ženske	SKUPAJ
			978	53	1031
na novo sprejeti	s prostosti	prišli sami	324	22	346
		privedeni	305	15	320
	iz pripora	296	16	312	
	iz hišnega pripora	1	0	1	
	iz ZPKZ ali PD	38	0	38	
	iz zavodov drugih držav	14	0	14	
premeščeni ali prerazporejeni		334	0	334	
vrnjeni z bega in daljših nevrnitev		24	1	25	
vrnjeni po poteku prekinitve kazni		29	2	31	
drugo		81	0	81	
SKUPAJ		1446	56	1502	

V letu 2010 se je v primerjavi s predhodnim letom število na novo sprejetih polnoletnih obsojencev povečalo za 74 ali 7,7 %. Med 1.031 osebami je kazen nastopilo 53 žensk ali 4,14 %.

S prostosti je kazen nastopilo 65 % obsojencev, kar je za 4 % več kot v letu pred tem. Od tega je samih na prestajanje kazni prišlo 346 obsojencev (33,6 %). Privedenih s prostosti je bilo 320 oseb (31 %). Iz tujine je k nam na prestajanje kazni zapora prišlo 14 obsojencev, kar znaša 1,4 %.

Grafikon 7: Nastop kazni obsojencev v letih 2000–2010

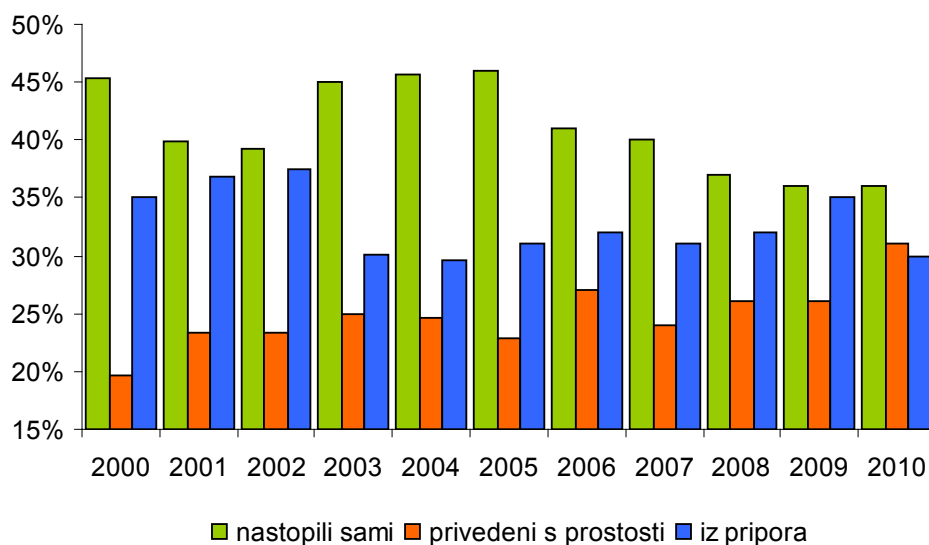

Tabela 7: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni, predkaznovanosti in spolu v letu 2010

Nastop kazni		nastopili sami	privedeni s prostosti	privedeni iz pripora	drugo	SKUPAJ
MOŠKI	prvič kaznovani	154	96	164	12	426
	povratniki	170	209	132	41	552
	SKUPAJ	324	305	296	53	978
ŽENSKE	prvič kaznovane	19	12	14	0	45
	povratnice	3	3	2	0	8
	SKUPAJ	22	15	16	0	53
VSI	prvič kaznovani	173	108	178	12	471
	povratniki	173	212	134	41	560
SKUPAJ		346	320	312	53	1031

V letu 2010 je kazen nastopilo 560 povratnikov (54,32 %). Med prvič kaznovanimi je kazen nastopilo samih 173 obsojencev (36,7 %), s prostosti je bilo privedenih 108 oseb (7,8 %) iz pripora je kazen nastopilo 178 prvič kaznovanih oseb (37,8 %). Med povratniki je samih nastopilo kazen 173 oseb (30,9 %), s prostosti je bilo privedenih 212 oseb (37,9 %), iz pripora je nastopilo kazen 134 povratnikov (23,9 %). Delež prvič kaznovanih se je glede na preteklo leto zmanjšal za 2,28 %.

2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni

Tabela 8: Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu v letu 2010

	skupno	moški	ženske	SKUPAJ
			993	42
odpuščeni	kazen prestali v celoti	293	15	308
	pogojno	329	13	342
	predčasno	328	11	339
	pomiloščeni	0	0	0
	v druge države	1	0	1
	umrli	1	1	2
	drugo	41	2	43
	premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod	338	0	338
prekinitev kazni	30	1	31	
beg in daljše nevrnitve	17	0	17	
ostalo	90	1	91	
SKUPAJ		1468	44	1512

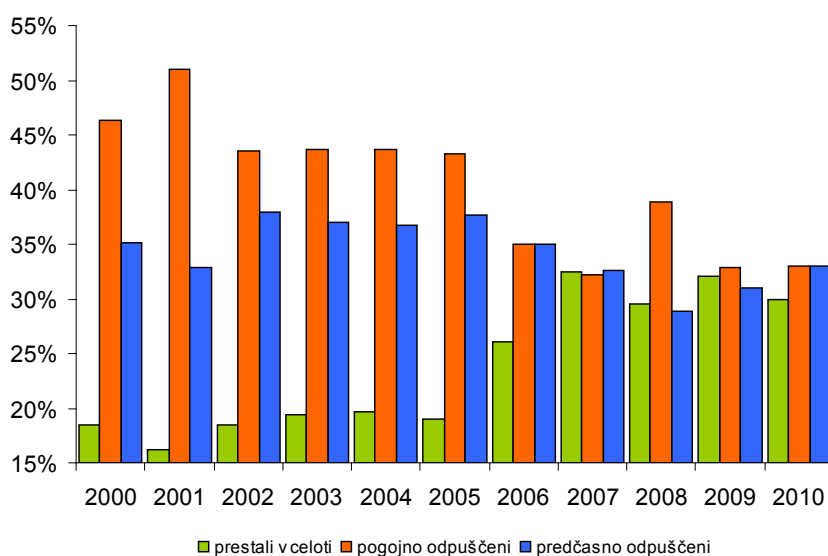
V letu 2010 je bilo odpuščenih 1.035 obsojencev. V celoti je kazen prestalo 308 oseb (29,8 %), pogojno je bilo odpuščenih 342 oseb (33 %), predčasno je bilo odpuščenih 339 oseb (32,8 %).

Tabela 9: Struktura obsojencev po vrsti odpusta, predkaznovanosti in spolu v letu 2010

Vrsta odpusta		prestali v celoti	pogojni odpust	predčasni odpust	pomilostitev	drugo	SKUPAJ
MOŠKI	prvič kaznovani	92	234	147	0	23	496
	povratniki	201	95	181	0	45	497
	SKUPAJ	293	329	328	0	89	993
ŽENSKE	prvič kaznovane	11	12	8	0	1	32
	povratnice	4	1	3	0	2	10
	SKUPAJ	15	13	11	0	3	42
VSI	prvič kaznovani	103	238	155	0	24	528
	povratniki	205	96	182	0	22	505
SKUPAJ		308	342	339	0	46	1035

Med povratniki je bilo največ tistih, ki so prestali kazen v celoti (40,6 %), predčasno jih je bilo odpuščenih 36 %, pogojno pa 19 %. Med prvič kaznovanimi je bilo pogojno odpuščenih 45,1 % oseb, predčasno je bilo odpuščenih 29,4 % oseb. V celoti je od prvič kaznovanih prestalo kazen 19,5 % oseb. Delež pogojno odpuščenih je znašal 33 % in je v primerjavi z letom 2009 ostal približno isti, povečal se je za 0,2 %. Delež predčasno odpuščenih se je v primerjavi s predhodnim letom povečal za 1,8 %. V celoti je prestalo kazen 29,8 % vseh obsojencev in obsojenk. Delež teh se je v primerjavi z letom poprej zmanjšal za 2,3 %.

Grafikon 8: Struktura obsojencev po vrsti odpusta v letih 2000–2010

2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj

Tabela 10: Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih kazenskega zakonika v letu 2010²

Kazniva dejanja zoper...	1.1.2010		na novo sprejeti		skupaj v letu	delež v %
	število	delež v %	število	delež v %		
življenje in telo	152	16,2	61	5,9	213	10,8
človekove pravice in svoboščine	10	1,1	21	2,0	31	1,6
volilno pravico in volitve	0	0,0	0	0,0	0	0,0
čast in dobro ime	0	0,0	0	0,0	0	0,0
spolno nedotakljivost	132	14,1	52	5,0	184	9,4
človekovo zdravje	115	12,3	126	12,2	241	12,3
zakonsko zvezo, družino in ml.	6	0,6	42	4,1	48	2,4
delovno razmerje in soc. varnost	1	0,1	1	0,1	2	0,1
premoženje	420	44,9	529	51,3	949	48,2
gospodarstvo	18	1,9	49	4,8	67	3,4
pravni promet	6	0,6	8	0,8	14	0,7
ur. dolžnost in javna pooblastila	3	0,3	0	0,0	3	0,2
vojaško dolžnost	0	0,0	0	0,0	0	0,0
pravosodje	1	0,1	1	0,1	2	0,1
javni red in mir	44	4,7	82	8,0	126	6,4
splošno varnost	4	0,4	8	0,8	12	0,6
varnost javnega prometa	23	2,5	50	4,8	73	3,7
okolje, prostor, naravne dobrine	0	0,0	1	0,1	1	0,1
varnost RS in ustavno ureditev	0	0,0	0	0,0	0	0,0
obrambno moč države	0	0,0	0	0,0	0	0,0
človečnost in mednarodno pravo	1	0,1	0	0,0	1	0,1
SKUPAJ	936	100,0	1031	100,0	1967	100,0

Struktura kaznivih dejanj je v letu 2010 podobna strukturi v preteklih letih. Skoraj polovica je bilo premoženjskih deliktov, sledijo kazniva dejanja zoper človekovo zdravje, zoper življenje in telo ter zoper spolno nedotakljivost.

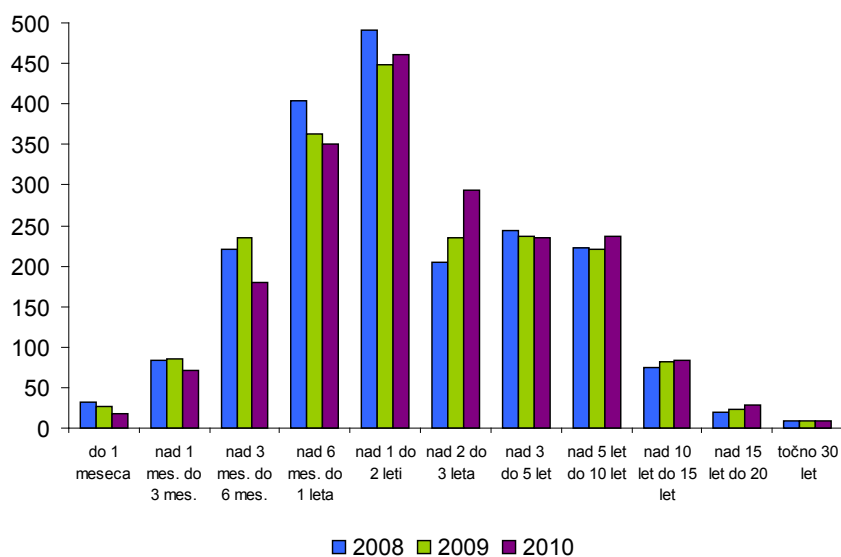
²Upoštevano je kaznivo dejanje, zaradi katerega obsojenec ali obsojenka prestaja kazen. Če je kazen združena (več storjenih kaznivih dejanj), je upoštevano dejanje, ki ga je posameznik storil največkrat, če so kazniva dejanja različna, pa težje kaznivo dejanje.

2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni

Tabela 11: Struktura obsojencev po dolžini kazni in spolu v letu 2010

Dolžina kazni	1.1.2010			na novo sprejeti			skupaj	delež v %
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
do 1 meseca	1	0	1	16	1	17	18	0,9
več kot 1 do 3 mes.	3	2	5	60	7	67	72	3,7
več kot 3 do 6 mes.	35	1	36	138	6	144	180	9,2
več kot 6 mes. do 1 leta	94	5	99	239	13	252	351	17,8
več kot 1 do 2 leti	155	7	162	281	17	298	460	23,4
več kot 2 do 3 leta	156	5	161	127	5	132	293	14,9
več kot 3 do 5 let	162	6	168	65	2	67	235	11,9
več kot 5 do 10 let	187	5	192	43	1	44	236	12,0
več kot 10 do 15 let	73	3	76	8	0	8	84	4,3
več kot 15 do 20 let	27	0	27	1	1	2	29	1,5
30 let	9	0	9	0	0	0	9	0,5
SKUPAJ	902	34	936	978	53	1031	1967	100

Grafikon 9: Primerjava obsojencev po dolžini kazni v letih 2008–2010

2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti

Tabela 12: Struktura obsojencev po starosti in spolu v letu 2010

starost	na dan 1.1.2010			na novo sprejeti			skupaj	delež v %
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
več kot 18 do 23 let	37	2	39	78	6	84	123	6,3
več kot 23 do 27 let	120	8	128	160	3	163	291	14,8
več kot 27 do 39 let	404	9	413	463	13	476	889	45,2
več kot 39 do 49 let	201	1	202	168	14	182	384	19,5
več kot 49 do 59 let	107	10	117	83	14	97	214	10,9
več kot 59 do 69 let	28	3	31	22	3	25	56	2,8
več kot 69 let	5	1	6	4	0	4	10	0,5
SKUPAJ	902	34	936	978	53	1031	1967	100

2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi

Tabela 13: Izrečene stranske kazni in varnostnimi ukrepi po spolu v letu 2010

Stanje na dan 1.1.2010 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. denarna kazen	26	1	27
39. čl. - prepoved vožnje motornega vozila	8	0	8
40. čl. - izgon tujca iz države	15	0	15
64. čl. - obvezno psihiatrično zdravljenje	1	0	1
66. čl. - obvezno zdravljenje alkoholikov	16	0	16
66. čl. - obvezno zdravljenje narkomanov	20	1	21
67. čl. - prepoved opravljanja poklica	3	0	3
68. čl. - odvzem voznškega dovoljenja	0	0	0
69. čl. - odvzem predmetov	95	2	97
SKUPAJ	184	4	188
Na novo sprejeti v letu 2010 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. denarna kazen	44	3	47
39. čl. - prepoved vožnje motornega vozila	15	1	16
40. čl. - izgon tujca iz države	1	0	1
64. čl. - obvezno psihiatrično zdravljenje	2	0	2
66. čl. - obvezno zdravljenje alkoholikov	1	0	1
66. čl. - obvezno zdravljenje narkomanov	9	0	9
67. čl. - prepoved opravljanja poklica	1	0	1
68. čl. - odvzem voznškega dovoljenja	6	0	6
69. čl. - odvzem predmetov	44	1	45
SKUPAJ	123	5	128
Skupaj v letu 2010 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. denarna kazen	70	4	74
39. čl. - prepoved vožnje motornega vozila	23	1	24
40. čl. - izgon tujca iz države	16	0	16
64. čl. - obvezno psihiatrično zdravljenje	3	0	3
66. čl. - obvezno zdravljenje alkoholikov	17	0	17
66. čl. - obvezno zdravljenje narkomanov	29	1	30
67. čl. - prepoved opravljanja poklica	4	0	4
68. čl. - odvzem voznškega dovoljenja	6	0	6
69. čl. - odvzem predmetov	139	3	142
SKUPAJ	307	9	316

V letu 2010 so imele zaprte osebe izrečenih skupaj 316 stranskih kazni in varnostnih ukrepov.

2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah

Po mednarodnih pogodbah je bilo v Slovenijo premeščenih 14 obsojencev: štirje iz Avstrije, trije iz Italije in po eden iz Velike Britanije, Nemčije, Španije, Srbije, Hrvaške, Črne Gore in BiH.

V letu 2010 je bil v tujino premeščen en obsojenec in sicer v Turčijo.

2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR IN MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov

Tabela 14: Gibanje števila mladoletnikov po zavodih v letu 2010

Zavod	1.1.2010	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12. 2010	povprečno število
Celje	1	1	2	0	1	0	1	1,4
Ig	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Radeče	25	13	38	3	11	5	25	26,1
SKUPAJ	26	14	40	3	12	5	26	27,5

V letu 2010 je bilo na prestajanju mladoletniškega zavora in vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom skupaj 40 mladoletnikov. V tem letu v zavodu Ig ni bilo nobene mladoletnice. Na zadnji dan v letu je bilo v zavodih skupaj 26 mladoletnikov.

Število mladoletnikov v prevzgojnem domu se je v primerjavi z letom 2009 zmanjšalo za pet, na zadnji dan v letu pa je bilo stanje enako kot v letu poprej. Povprečno število mladoletnikov v prevzgojnem domu se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 1,1.

Število mladoletnih obsojencev se je v primerjavi z letom 2009 zmanjšalo za 3. Mladoletnih obsojenk tudi letos ni bilo.

2. 4. 2. Priliv mladoletnih oseb v mladoletniški zapor in prevzgojni dom

Tabela 15: Struktura mladoletnih oseb po vrsti priliva, spolu in zavodih v letu 2010

Priliv mladoletnikov		Celje	Ig	Radeče			SKUPAJ	
		m	ž	m	ž	skupaj		
na novo sprejeti	skupaj	1	0	13	0	13	14	
	s prostosti	prišli sami	0	0	2	0	2	2
		privedeni	0	0	6	0	6	6
	iz pripora	1	0	4	0	4	5	
	iz ZPKZ ali PD	0	0	1	0	1	1	
premeščeni iz drugih zavodov	iz Slovenije	0	0	0	0	0	0	
	iz drugih držav	0	0	0	0	0	0	
vrnjeni z bega		0	0	2	0	2	2	
drugo		0	0	1	0	1	1	
SKUPAJ		1	0	16	0	16	17	

V letu 2010 je bilo v zavode na novo sprejetih 14 mladoletnikov, kar je za tri manj kot v letu poprej. Z bega sta se med letom vrnila dva mladoletnika (oba iz prevzgojnega doma). Štirje so nastopili ukrep iz pripora, šest jih je bilo privedenih s prostosti, dva sta ukrep nastopila sama. Mladoletnik v Celju je kaznen nastopil iz pripora.

2. 4. 3. Starostna struktura mladoletnikov

Tabela 16: Struktura mladoletnikov po starosti in zavodih v letu 2010

Starost	na dan 1.1.2010				na novo sprejeti				SKUPAJ
	Celje	Ig	Radeče	skupaj	Celje	Ig	Radeče	skupaj	
14 do 16 let	0	0	0	0	0	0	0	0	0
nad 16 do 18 let	0	0	2	2	0	0	1	1	3
nad 18 do 23 let	0	0	23	23	1	0	12	13	36
nad 23 let	1	0	0	1	0	0	0	0	1
SKUPAJ	1	0	25	26	1	0	13	14	40

V letu 2010 je bila večina mladoletnikov starih od 18 do 23 let. Nihče ni bil mlajši od 16 let.

2. 4. 4. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj

Tabela 17: Kazniva dejanja mladoletnikov po posameznih poglavjih kazenskega zakonika v letu 2010

Kazniva dejanja zoper...	1.1.2010	na novo sprejeti	skupaj v letu
življenje in telo	3	1	4
človekove pravice in svoboščine	2	0	2
spolno nedotakljivost	3	0	3
človekovo zdravje	1	1	2
zakonsko zvezo, družino in ml.	0	1	1
premoženje	14	9	23
gospodarstvo	0	0	0
javni red in mir	3	2	5
SKUPAJ	26	14	40

Več kot polovica mladoletnikov je storilcev kaznivega dejanja zoper premoženje.

2. 4. 5. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni

Tabela 18: Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni v letu 2010

Dolžina kazni	1.1.2010	na novo sprejeti	skupaj
do 1 leta	0	0	0
od 1 vključno do 2 leti	0	1	1
od 2 vključno do 3 let	0	0	0
od vključno 3 do 4 leta	0	0	0
od 4 do 5 let	0	0	0
točno 5 let	0	0	0
od 6 do 10 let	0	0	0
10 let	1	0	1
SKUPAJ	1	1	2

V letu 2010 sta prestajala kazen mladoletniškega zapora 2 mladoletnika. Na dan 1. 1. 2010 je bil v zavodu Celje en mladoletnik na prestajanju kazni desetih let, na novo sprejeti mladoletnik je nastopil kazen do dveh let.

2. 4. 6. Odliv mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora in prevzgojnega doma

Tabela 19: Struktura mladoletnih oseb po vrsti odliva, spolu in zavodih v letu 2010

Odliv mladoletnikov		Celje	Ig	Radeče			skupaj
		m	ž	m	ž	skupaj	
odpuščeni	skupaj	1	0	10	1	11	12
	kazen/ukrep prestali v celoti	1	0	2	0	2	3
	pogojno	0	0	2	0	2	2
	predčasno	0	0	0	0	0	0
	nadomestni ukrep	0	0	5	1	6	6
	drugo	0	0	1	0	1	1
premeščeni	v drug zavod v Sloveniji	0	0	0	0	0	0
	v drugo državo	0	0	0	0	0	0
beg		0	0	4	0	4	4
umrli		0	0	0	0	0	0
drugo		0	0	1	0	1	1
SKUPAJ		1	0	15	1	16	17

V letu 2010 je bilo odpuščenih 12 mladoletnikov, eden s prestajanja kazni mladoletniškega zapora in 11 s prestajanja vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom. Mladoletni obsojenec je kazen prestal v celoti.

Tabela 20: Dolžina prestanega vzgojnega ukrepa odpuščenih mladoletnikov iz prevzgojnega doma v letu 2010

Dolžina prestanega ukrepa	število ml, ki so ukrep prestali v celoti
6 mesecev do 1 leta	1
1 do 2 leti	5
2 do 3 leta	3
3 leta	2
SKUPAJ	11

2. 5. OSEBE V UKLONILNEM ZAPORU

Tabela 21: Gibanje števila uklonilno zaprtih po zavodih v letu 2010

Zavod	1.1.2010	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12.2010
Celje	1	163	164	0	162	0	2
Ig	0	46	46	0	46	0	0
Koper	0	0	0	0	0	0	0
Nova Gorica	1	140	141	0	140	0	1
Ljubljana	4	325	329	0	327	0	2
Novo Mesto	0	249	249	0	245	0	4
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	264	264	0	262	0	2
Murska Sobota	2	98	100	0	98	0	2
OO Rogoza	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	8	1285	1293	0	1280	0	13

V letu 2010 je bilo v slovenskih zavodih 1.293 uklonilno zaprtih oseb. Število zaradi uklonilno zaprtih oseb se je v primerjavi z letom 2009 zmanjšalo za 5,8 %.

Grafikon 10: Primerjava števila uklonilno zaprtih v letih 2000–2010

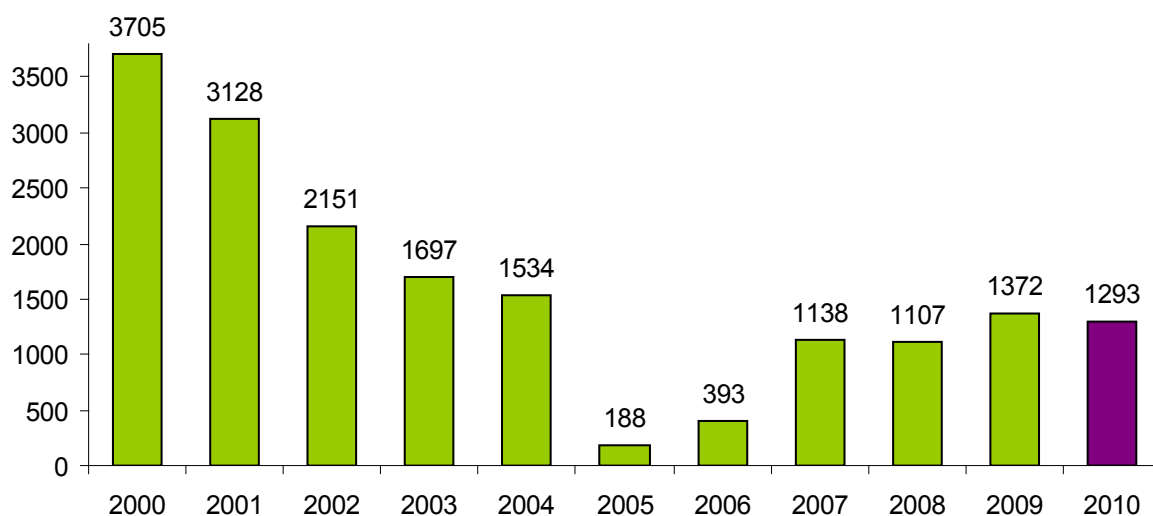

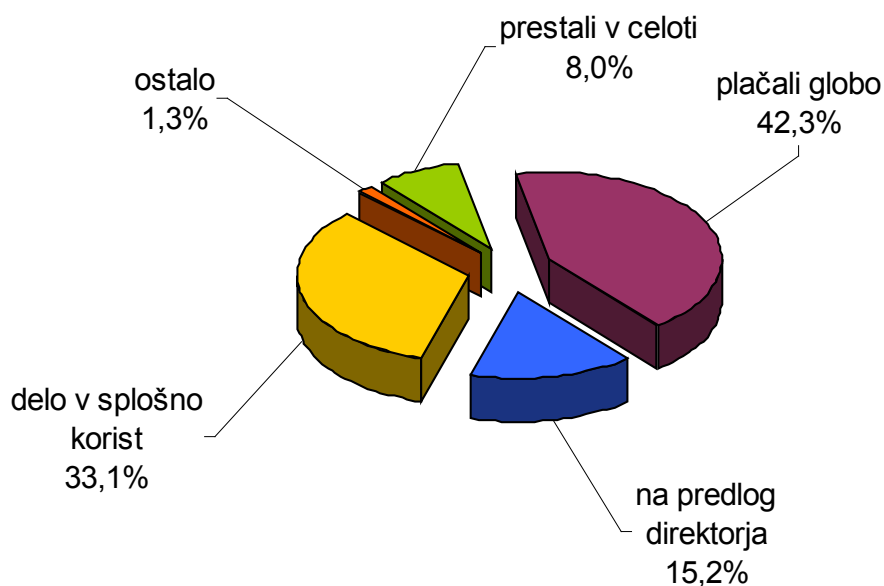
Tabela 22: Struktura uklonilno zaprtih glede na nastop in odpust v letu 2010

Uklonilno zaprti				moški	ženske	skupaj
številčno stanje na dan 1.1.2010				8	0	8
CELOTEN PRILIV	NASTOP	s prostosti	prišli sami	84	1	85
			privedeni	1149	45	1194
		ostalo	6	0	6	
	skupaj na novo sprejeti			1239	46	1285
	DRUGA POVEČANJA	premistitev		0	0	0
ostalo		0	0	0		
skupaj druga povečanja			0	0	0	
SKUPAJ CELOTEN PRILIV				1239	46	1285
CELOTNO ZMANJŠANJE	ODPUST	prestali v celoti		101	1	102
		plačali globo		517	25	542
		na predlog direktorja		185	10	195
		delo v splošno korist		416	8	424
		umrli		0	0	0
		ostalo		15	2	17
	skupaj odpuščeni			1234	46	1280
DRUGA ZMANJŠANJA	premistitev		0	0	0	
	beg		0	0	0	
	ostalo		0	0	0	
skupaj druga zmanjšanja			0	0	0	
SKUPAJ CELOTNO ZMANJŠANJE				1234	46	1280
številčno stanje 31.12.2010				13	0	13

Med osebami, ki so nastopile uklonilni zapor je bila večina privedenih (92,9 %). Med odpuščenimi jih je globo plačalo 42,3 %, kar je enak delež kot leto poprej. Na delo v splošno korist jih je iz zapora odšlo 33,1%. Na predlog direktorja jih je bilo odpuščenih 15,2 %. Uklonilni zapor je v celoti (en mesec) prestalo 7,98 % oseb.

Njihov delež je zelo podoben letu poprej, ki je znašal 7,88 %. Delež žensk med vsemi uklonilno zaprtimi je v letu 2010 znašal 3,56 %.

Grafikon 11: Odpust uklonilno zaprtih v letu 2010

Za storilce prekrškov so naloge izvajanja in spremljanja dela v splošno korist prevzeli centri za socialno delo.

Tabela 23: Struktura uklonilno zaprtih po starosti in spolu v letu 2010

Starost	na dan 1.1.2010			na novo sprejeti			skupaj
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	
več kot 18 do 23 let	0	0	0	58	2	60	60
več kot 23 do 27 let	0	0	0	215	3	218	218
več kot 27 do 39 let	2	0	2	466	23	489	491
več kot 39 do 49 let	2	0	2	291	10	301	303
več kot 49 do 59 let	2	0	2	166	8	174	176
več kot 59 do 69 let	2	0	2	41	0	41	43
več kot 69 let	0	0	0	2	0	2	2
SKUPAJ	8	0	8	1239	46	1285	1293

2. 6. PRIPORNIKI

2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb

V letu 2010 je bilo v zavodih 1.292 priprtih oseb, kar je 53 pripornikov manj kot v letu 2009. Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom zmanjšalo za 2,9 osebe.

Na dan 1. 1. 2010 je bilo v zavodih za 39 pripornikov več kot v letu poprej, na dan 31. 12. 2010 pa za 30 manj.

Tabela 24: Gibanje števila vseh priprtih oseb po zavodih v letu 2010

Zavod	1.1. 2010	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12.2010	povprečno število
Ig	12	47	59	0	42	1	16	11,1
Celje	49	78	127	9	85	5	46	47,6
Koper	49	90	139	15	111	1	42	46,4
N. Gorica	15	33	48	20	52	0	16	13,6
Ljubljana	152	375	527	3	368	35	127	139,2
N. mesto	24	128	152	1	94	33	26	25,7
Maribor	47	123	170	17	138	4	45	48,7
M. Sobota	21	49	70	15	57	8	20	19,4
SKUPAJ	369	923	1292	80	947	87	338	351,7

V letu 2010 je bilo na novo sprejetih 923 pripornikov, med njimi 55 žensk (5,96 %). Skupno je bilo v letu 2010 priprtih 1.292 oseb, med njimi 71 žensk (5,50 %).

Tabela 25: Struktura pridržanih oseb po zavodih v letu 2010

Zavod	pridržani	odpuščeni na prostost	odrejen pripor
Ig	3	3	0
Celje	78	22	55
Koper	9	6	3
N. Gorica	1	0	1
Ljubljana	20	2	18
N. mesto	27	7	20
Maribor	35	13	22
M. Sobota	0	0	0
SKUPAJ	173	53	119

V zavodih je bilo v letu 2010 173 oseb pridržanih po sklepu preiskovalnega sodnika. Za 69 % pridržanih oseb je bil odrejen pripor, medtem ko so bili ostali izpuščeni na prostost. Sodno pridržanih oseb je bilo 21,4 % manj kot v letu poprej.

Tabela 26: Priliv in odliv iz pripora v letu 2010

Priporniki		moški	ženske	skupaj	
stanje 1. 1. 2010		353	16	369	
PRILIV	sprejeti	869	54	923	
	vrnjeni z bega	0	0	0	
	premeščeni iz drugega zavoda	78	1	79	
	drugo	1	0	1	
	SKUPAJ	948	55	1003	
ODLIV	odpuščeni na prostost	522	30	552	
	premeščeni v hišni pripor	29	1	30	
	nastopili kazni	pred pravomoč.	151	9	160
		po pravomoč. v ZPKZ	131	7	138
		ukrep v prevzg. domu	10	0	10
		drugo	4	0	4
	premeščeni v drug zavod	80	1	81	
	beg	1	0	1	
	umrli	3	0	3	
	drugo	51	4	55	
SKUPAJ	982	52	1034		
stanje 31. 12. 2010		319	19	338	

V letu 2010 je bilo na prostost odpuščenih 552 pripornikov, kazni zapora je pred pravomočnostjo nastopilo 160, po pravomočnosti pa 138 oseb. Hišni pripor je bil odrejen tridesetim osebam, deset pa jih je bilo napotenih na prestajanje vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom. Trije priporniki so umrli, eden je pobegnil.

2. 7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

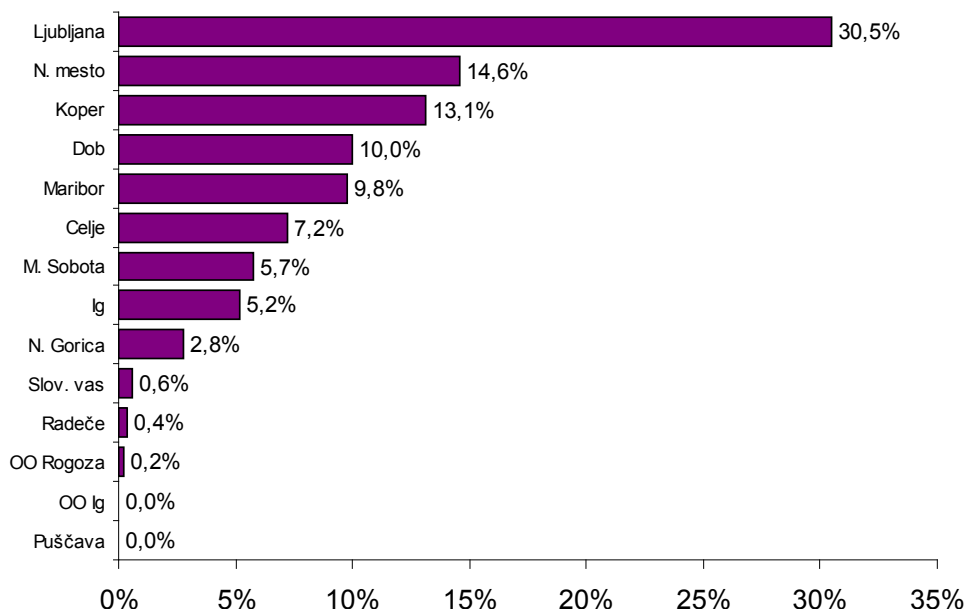
2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami

Tabela 27: Število tujcev med zaprtimi osebami po zavodih v letu 2010

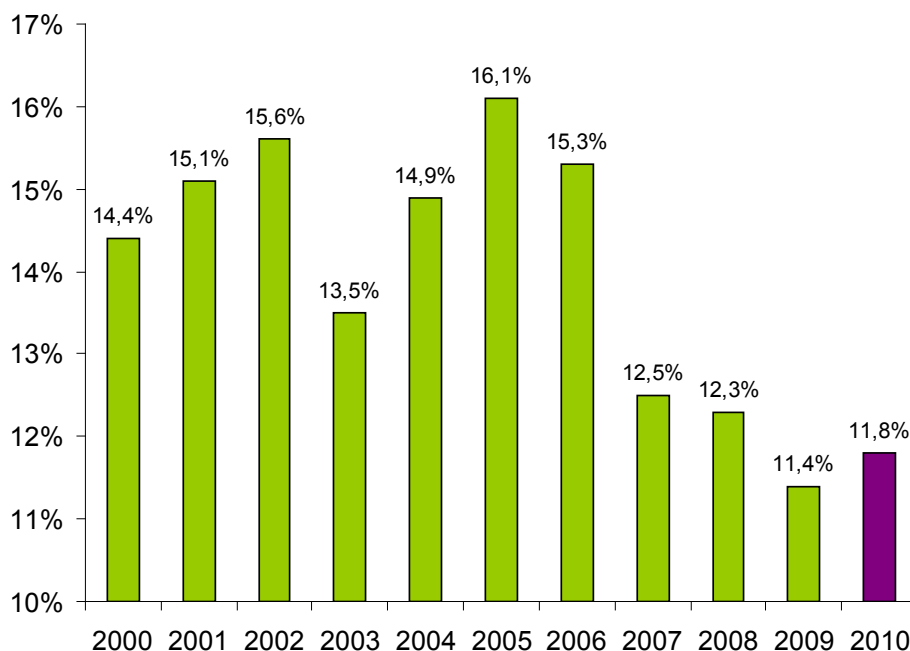
Zavod	obsojenci, mladoletniki	uklonilno zaprti	priporniki	skupaj
Dob	54	0	0	54
Slov. vas	3	0	0	3
OO Puščava	0	0	0	0
Ig	8	1	19	28
Celje	3	0	36	39
Koper	22	0	49	71
N. Gorica	0	7	8	15
Ljubljana	33	11	121	165
N. mesto	7	3	69	79
OO Ig	0	0	0	0
Maribor	16	0	37	53
M. Sobota	6	0	25	31
OO Rogoza	1	0	0	1
Radeče	2	0	0	2
SKUPAJ	155	22	364	541

V letu 2010 je bilo med zaprtimi osebami 541 tujcev, kar je 11,8 % zaprtih oseb – brez pridržanih oseb (glej Grafikon 13). Med njimi je bilo dobri dve tretjini pripornikov (67,3 %). Največ tujcev (30,5 %) je bilo v zavodu Ljubljana, veliko jih je bilo tudi v Kopru in Mariboru. V primerjavi z letom poprej se je število priprtih tujcev povečalo. Število tujcev na prestajanju kazni zapora se je zmanjšalo.

Grafikon 12: Delež tujcev med zaprtimi v posameznih zavodih v letu 2010

Grafikon 13: Delež tujcev med zaprtimi osebami v letih 2000–2010

2. 7. 2. Obsojenci in mladoletniki – tujci

Med obsojenci in mladoletniki v letu 2010 je bilo 7,88 % tujcev. Tako kot v preteklih letih je bilo največ tujcev v zavodih Dob in Ljubljana. Skupno število tujcev je bilo v letu 2010 v primerjavi z letom 2009 manjše za 16. Stransko kazen izгона tujca iz države je imelo izrečenih 16 oseb, oziroma 10,3 % obsojenih tujcev (glej tudi tabelo št. 14).

Tabela 28: Število tujcev med obsojenci, obsojenkami in mladoletniki po zavodih v letu 2010

Zavod	1.1.	na novo sprejeti	skupaj v letu	31.12.	izrečen izgon
Dob	37	17	54	36	11
Slov. vas	3	0	3	1	0
OO Puščava	0	0	0	0	0
Ig	4	4	8	4	0
Celje	2	1	3	2	0
Koper	14	8	22	6	0
N. Gorica	0	0	0	0	0
Ljubljana	10	23	33	10	0
N. mesto	1	6	7	1	0
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	0	16	16	4	2
M. Sobota	2	4	6	2	2
OO Rogoza	1	0	1	1	0
Radeče	1	1	2	2	0
SKUPAJ	75	80	155	69	15

Tabela 29: Struktura tujcev med obsojenci in mladoletniki po spolu in po posameznih državah v letu 2010

Država	1.1.2010				na novo sprejeti				skupaj
	moški	ženske	ml.	skupaj	moški	ženske	ml.	skupaj	
Avstrija				0	1			1	1
BiH	23	1		24	14	1		15	39
Bolgarija	1			1	3			3	4
Črna gora	4			4				0	4
Hrvaška	9	1		10	11	1		12	22
Italija	3			3	2			2	5
Iran				0	1			1	1
Jugoslavija				0	4			4	4
Kosovo	2			2	2			2	4
Madžarska	2			2	3			3	5
Makedonija	2		1	3	2	1		3	6
Romunija	4	1	1	6	17			17	23
Slovaška	2			2				0	2
Srbija	8			8	12		1	13	21
Turčija	3			3				0	3
Velika Britanija	1			1	1			1	2
neurejeno	6			6	3			3	9
SKUPAJ	70	3	2	75	76	3	1	80	155

Skoraj dve tretjini (64,5 %) tujcev je državljanov držav nekdanjih jugoslovanskih republik. Sledijo jim Romuni s 14,8 %. Devet oseb je bilo brez državljanstva.

2. 7. 3. Tujci med uklonilno zaprtimi

Tabela 30: Število tujcev med uklonilno zaprtimi po zavodih v letu 2010

Zavod	1.1.2010	na novo sprejeti	skupaj	31.12.2010
Ig	0	1	1	0
Celje	0	0	0	0
Koper	0	0	0	0
N. Gorica	0	7	7	0
Ljubljana	0	11	11	0
N. mesto	0	3	3	0
Maribor	0	0	0	0
M. Sobota	0	0	0	0
SKUPAJ	0	22	22	0

Število uklonilno zaprtih tujcev je glede na spremenjeno zakonodajo in strukturo teh zaprtih oseb (storilci prekrškov, ki niso plačali globe) majhno. Delež tujcev med vsemi uklonilno zaprtimi v letu 2010 je tako znašal 1,7 %. Na dan 1.1.2010 v zavodih ni bilo nobenega uklonilno zaprtega tujca.

Tabela 31: Število tujcev med uklonilno zaprtimi po državljanstvu in spolu v letu 2010

država	na novo sprejeti		
	moški	ženske	skupaj
BiH	9		9
Hrvaška	2	1	3
Italija	1		1
Kosovo	1		1
Makedonija	3		3
Srbija	1		1
neurejeno	4		4
SKUPAJ	21	1	22

2. 7. 4. Tujci v priporu

Tabela 32: Število priprtih tujcev po zavodih v letu 2010

Zavod	1.1.2010	na novo sprejeti	skupaj v letu	31.12.2010
Ig	0	19	19	5
Celje	8	28	36	15
Koper	12	37	49	6
N. Gorica	0	8	8	3
Ljubljana	33	88	121	38
N. mesto	9	60	69	7
Maribor	12	25	37	8
M. Sobota	3	22	25	5
SKUPAJ	77	287	364	87

V letu 2010 je bilo v Sloveniji med priporniki 28,17 % tujcev. Število tujcev med priporniki se je v primerjavi z letom 2009 povečalo za 18.

Tabela 33: Struktura priprtih tujcev po državljanstvu in spolu v letu 2010

država	1. 1. 2010				na novo sprejeti				skupaj
	moški	ženske	ml	skupaj	moški	ženske	ml	skupaj	
Afganistan				0	1	1		2	2
Albanija				0	5			5	5
Alžirija	1			1	1			1	2
Avstrija				0	1			1	1
Belgija				0	1			1	1
Belorusija				0	1	1		2	2
BiH	9			9	33			33	42
Bolgarija	1			1	19	1		20	21
Bolivija				0		1		1	1
Češka				0		1		1	1
Črna gora	1			1	4			4	5
Egipt				0	1			1	1
Francija				0	1			1	1
Hrvaška	22			22	27	6		33	55
Iran				0	1			1	1
Italija	5			5	8	1		9	14
Izrael				0	1			1	1
Jugoslavija	4			4	5			5	9
Kitajska				0	2	1		3	3
Kongo				0	1			1	1
Kosovo				0	11			11	11
Liberija				0	2			2	2
Litva				0	3			3	3
Madžarska				0	5			5	5
Makedonija	5			5	9	1		10	15
Moldavija				0	6			6	6
Nemčija				0	6	2		8	8
Nigerija				0	1	1		2	2
Nizozemska				0	2			2	2
Pero				0	1	2		3	3
Romunija	9			9	61	3		64	73
Rusija				0	1			1	1
Senegal				0	1			1	1
Slovaška	1			1	1	3		4	5
Srbija	13			13	31			31	44
Švedska				0	1			1	1
Turčija	1			1	4			4	5
Ukrajina	1			1	1			1	2
Velika Britanija	2			2				0	2
ZDA				0	1			1	1
Neurejeno	2			2	1			1	3
SKUPAJ	77	0	0	77	262	25	0	287	364

49,7 % vseh tujcev v priporu je bilo iz držav nekdanjih jugoslovanskih republik.

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB

3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI

3. 1. 1. *Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih*

Strokovno delo v zavodih temelji na interdisciplinarnem pristopu, skupinskih in individualnih metodah dela v skladu s sodobnimi spoznanji penološke stroke. Usmerjeno je v sodelovanje z zunanjim okoljem v najširšem smislu. Izvajajo ga delavci različnih strokovnih profilov kot so: socialni pedagogi, pedagogi, socialni delavci, psihologi, zdravstveni delavci. Organizirani so v strokovne time, ki jih vodijo vodje vzgojnih služb. Člani strokovnih timov so tudi predstavniki pravosodnih policistov in inštruktorjev.

Vodje strokovnih timov, vodje drugih služb in direktorji v zavodih so se v letu 2010 dnevno sestajali na kratkih posvetih o aktualnih dogodkih, tedensko pa so se odvijali sestanki strokovnih služb, kjer so obravnavali vsebine, povezane s sprejemi, prestajanjem kazni in z odpusti zaprtih oseb.

Delavci vzgojnih služb so se sestajali tudi na aktivih posameznih strokovnih področjih (pedagoški vodje, pedagogi, socialni delavci, terapevti za odvisnosti, zdravstveni delavci in psihologi), ki so jih vodili delavci vzgojne službe pri generalnem uradu.

Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj pa je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov in uklonilno zaprtih je potekala individualno.

Na podlagi podatkov in individualnih razgovorov članov strokovnega tima s posameznikom v sprejemnem obdobju so bili izdelani osebni načrti z opredeljenimi kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji obravnave, bivanje in dejavnosti zaprtih oseb v procesu prestajanja kazni in rehabilitacije. Osebni načrti za vsakega posameznika so se med letom dopolnjevali in spreminjali glede na potrebe, možnosti in spremenjene razmere. Osebni načrt, tudi njegove dopolnitve ali spremembe, se je zaprtim osebam ponudil v soglasje.

V osebni načrtu so v zavodih za vsako zaprto osebo opredelili namestitve v oddelek (režim), vrsto obravnave, delo, stike s svojci, stike s strokovnimi delavci zunanjih ustanov in prostovoljci, ugodnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje, način preživljanja prostega časa, odnos do kaznivega dejanja, načrtovali pa so tudi odpust s prestajanja kazni.

Programi skupinske obravnave so bili izvedeni v obliki malih terapevtskih skupin in velikih terapevtskih skupin (sestanki terapevtskih skupnosti).

V vseh zavodih in oddelkih so obravnave v obliki malih terapevtskih skupin potekale redno, to je enkrat tedensko. Vodili so jih strokovni delavci, po poklicu pedagogi, socialni delavci in psihologi z znanji s področja skupinske dinamike, uporabljali pa so tudi elemente realitetne terapije, transakcijske analize, družinske terapije, likovne terapije itd. Male terapevtske skupine so bile sestavljene heterogeno in odprto, vanje so bile vključene zaprte osebe ne glede na starost, predkaznovanost, vrsto kaznivega dejanja, povratništvo, osebnostno strukturo in družbeni status. Cilji obravnave v malih terapevtskih skupinah so bili, da se preko interakcije z drugimi člani skupine posamezniku omogoči vpogled v lastno vedenje, spodbuja želeno in preprečuje neželjeno vedenje, omogoči pridobivanje novih socialnih veščin, ponudi načine razreševanja konfliktov in težav ter obvešča člane skupine.

Sestanki velikih terapevtskih skupin so se odvijali enkrat tedensko do enkrat mesečno. Vodili so jih direktorji zavodov ali v njihovi odsotnosti vodje vzgojnih služb, v oddelkih pa vodje oddelkov ali pooblaščen stro-

kovni delavci. Cilji sestanka terapevtske skupnosti so bili usmerjeni v iskanje zamisli, pobud in izkušenj za reševanje problemov in konfliktov ter informiranje.

V zavodih so potekale različne športno-rekreativne dejavnosti, politehnične dejavnosti, kulturne dejavnosti, delovne akcije itd. V prevzgojnem domu so bili za mladoletnike organizirani tudi izleti, ekskurzije in taborništvo.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje uveljavljenih strokovnih metod dela, posebno pozornost pa smo namenili programom izobraževanja zaprtih oseb, obravnave odvisnih od drog in alkohola, preprečevanja samomorov in samopoškodb, obravnave storilcev spolnih deliktov in zdravstvenemu varstvu zaprtih oseb.

Veliko pozornosti smo namenili tudi iskanju novih možnosti za specifične programe dela z zaprtimi in povezovanju z zunanjimi organizacijami. Strokovni delavci oddelka za vzgojo pri generalnem uradu so izvedli več sestankov s strokovnimi skupinami v zavodih.

3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni

V zavodih obstajajo trije režimi oz. oddelki prestajanja kazni: odprti, polodprti in zaprti. Med seboj se razlikujejo predvsem po stopnji omejevanja svobode. Med prestajanjem kazni se režim obsojencem in mladoletnikom spreminja glede na njihovo uresničevanje osebnega načrta in varnostni vidik.

Od 962 obsojencev in mladoletnikov, ki so bili v zavodih na dan 1. 1. 2010, jih je 66 % prestajalo kazen v zaprtem režimu, 23,2 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 10,8 % v odprti režim.

Tabela 34: Razporeditev obsojencev in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2010

Zavod	odprti	polodprti	zaprti	skupaj
OBSOJENCI				
Dob	0	0	410	410
Slov. vas	7	43	0	50
OO Puščava	11	0	0	11
Celje	7	12	17	36
Koper	7	39	32	78
N. Gorica	5	3	3	11
Ljubljana	0	30	77	107
N. mesto	1	5	7	13
OO Ig	28	0	0	28
Maribor	0	53	59	112
M. Sobota	0	4	10	14
OO Rogoza	32	0	0	32
skupaj	98	189	615	902
OBSOJENKE				
Ig	4	15	15	34
skupaj	4	15	15	34
MLADOLETNIKI				
Celje	0	1	0	1
Radeče	2	18	5	25
skupaj	2	19	5	26
SKUPAJ	104	223	635	962

V prostore s strožjim režimom (6. člen pravilnika o izvrševanju kazni zapora – PIKZ) je bilo v letu 2010 nameščenih 103 obsojencev oz. 5,3 %, kar je za 3 % manj kot v letu poprej. Obsojenci so bili v prostore s strožjim režimom nameščeni zato, ker so s svojim vedenjem hudo motili druge (64), ker so se čutili ogrožene (30) ali so bili izrazito begosumni (9).

Tabela 35: Razporeditev obsojencev v prostore s strožjim režimom (6. člen PIKZ) po zavodih v letu 2010

Zavod	begosumnost	motenje drugih	ogroženost	skupaj
Dob	6	32	10	48
Ljubljana	0	14	3	17
Maribor	0	5	8	13
Koper	0	1	8	9
Celje	1	7	0	8
Ig	0	5	1	6
N. Gorica	2	0	0	2
SKUPAJ	9	64	30	103

195. člen zakona določa, da se mladoletnika, ki se ni sposoben prilagajati delu in življenju po programu vzgojne skupine, v katero je bil napoten, lahko premesti v posebno vzgojno skupino z intenzivnejšim postopkom. V letu 2010 je bilo 20 mladoletnikov začasno nameščenih v posebno vzgojno skupino.

3. 1. 3. Prestajanje zaporne kazni ob vikendih, hišni zapor ter nadomestna kazen z opravljanjem dela v splošno korist (izvajanje 12., 12. a in 13. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij)

Vikend kazen je skladno z 12. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij prestajalo 63 obsojencev. Na dan 1.1. 2010 je vikend kazen prestajalo 10 obsojencev, na dan 31.12.2010 pa 13 obsojencev. Večina je bila redno zaposlena in niso prekinili delovnega razmerja, en obsojenec se je izobraževal. Kazen zopora so v glavnem prestajali na odprtih oddelkih ali v regionalnih zavodih. Proste dneve (konec tedna, praznike, dopust) so preživljali v zavodu. Zlorab izvajanja kazni po 12. členu nismo zabeležili.

Dvema obsojencema je pristojno sodišče odobrilo izvrševanje kazni po 12. a členu Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij – hišni zapor. Podatkov o prestani kazni ne beležimo.

V letu 2010 je bilo v skladu s 13. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij na nadomestno kazen dela v splošno korist napoteno 12 obsojencev.

V primerjavi z letom 2009, ko je po 12. členu prestajalo kazen zopora 25 oseb, se je v letu 2010 število zaprtih oseb po 12. členu Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, povečalo za 38 oseb. Zmanjšalo se je število oseb, ki so kazen prestajali po 13. členu ZIKS, saj je leta 2009 prestajalo na nadomestno kazen obsojenih 26 obsojencev.

3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Zviševanje ravni temeljnega znanja in usposobljenosti zaprtih oseb je pomemben dejavnik terciarne prevencije, zato je bila tudi v letu 2010 pozornost strokovnih delavcev namenjena spodbujanju zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe.

Izobrazbena struktura

Tabela 36: Šolska in poklicna izobrazba obsojencev in mladoletnikov na dan 1. 1. 2010 in na novo sprejetih

Šolska izobrazba	na dan 1. 1. 2010				na novo sprejeti				Skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne znajo pisati, brati, računati	12	3	0	15	9	5	1	15	30
nedokončana OŠ	119	4	13	136	161	7	1	169	305
OŠ	251	8	13	272	288	12	1	301	573
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	55	8	0	63	112	9	11	132	195
nižja poklicna šola	67	1	0	68	97	5	0	102	170
srednja poklicna šola	255	5	0	260	278	5	0	283	543
srednja strok. šola ali gimnazija	117	4	0	121	104	6	0	110	231
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	2	0	25	27	8	0	13	21	48
višja šola	12	1	0	13	12	0	0	12	25
visoka šola oz. fakulteta	12	0	0	12	14	4	0	18	30
SKUPAJ	902	34	51	987	53	27	1163	2150	

Od skupno 2.150 obsojencev in mladoletnikov v letu 2010 jih je imelo 713 (33,2 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 573 (26,6 %) osnovno šolo, 231 (10,7 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 55 (2,5%) pa jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto.

Med vsemi obsojenci oz. mladoletniki je bilo 195 (9,1 %) takih, ki so imeli nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo, ter 48 (2,2 %) takih, ki so imeli nedokončano višjo, visoko šolo ali fakulteto.

335 (15,6 %) obsojencev oz. mladoletnikov je bilo brez šolske izobrazbe, med njimi 30 brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

Raven formalne izobrazbe zaprtih oseb je ugotovljena na osnovi njihovih izjav o doseženi stopnji izobrazbe ob nastopu kazni, dokazilo o izobrazbi so predložili le vključeni v izobraževanje.

Vključenost v izobraževalne programe

Po kategorijah zaprtih oseb so se v formalne oblike izobraževanja v letu 2010 vključevali obsojenci in mladoletniki. Izobraževalne programe so obiskovali tako znotraj kot zunaj zavodov, izobraževali so se v izobraževalnih programih za odrasle kot tudi v programih za mladino.

Tabela 37: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v letu 2010

Izobraževalne oblike	vpisani				od teh								
					prekinili			končali			nadaljujejo		
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	m	ž	ml	m	ž	ml
opismenjevanje	19	0	0	19	15	0	0	0	0	0	4	0	0
osnovna šola	90	1	14	105	35	1	4	3	0	0	52	0	10
nižja poklicna šola	3	1	11	15	0	1	1	1	0	1	2	0	9
srednja poklicna šola	130	2	12	144	33	0	7	17	0	1	80	2	4
poklic. tečaj, mojstrski, del. izpit	65	0	1	66	4	0	0	46	0	0	15	0	1
srednja strok. šola, gimnazija	38	1	1	40	11	0	0	1	0	0	26	1	1
višja šola	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
visoka šola oz. fakulteta	5	1	0	6	3	0	0	0	0	0	2	1	0
SKUPAJ	351	6	39	396	101	2	12	68	0	2	182	4	25

V letu 2010 je bilo v izobraževanje vključenih 18,1 % obsojencev in obsojenk in 97,5 % mladoletnikov. 101 obsojenec, dve obsojenki in 12 mladoletnikov je izobraževanje predčasno prekinilo, nimamo pa podatka o tem ali zaradi izteka kazni in ali so s šolanjem nadaljevali. Najpogostejši razlogi za prekinitev so bili pomanjkanje motivacije, predvsem zaradi težav z odvisnostjo in specifičnih učnih težav.

Največ zaprtih oseb je obiskovalo program srednje poklicne šole.

Tabela 38: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu 2010

Izobraževalne oblike	v zavodu				izven zavoda			
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj
opismenjevanje	19	0	0	19	0	0	0	0
osnovna šola	77	0	14	91	13	1	0	14
nižja poklic. šola	1	0	10	11	2	1	1	4
sred. poklic. šola	111	0	12	123	19	2	0	21
poklic. tečaj, mojstr., del. izpit	62	0	1	63	3	0	0	3
srednja strok. šola, gimnazija	29	0	1	30	9	1	0	10
višja šola	1	0	0	1	0	0	0	0
visoka šola oz. fakulteta	0	0	0	0	5	1	0	6
SKUPAJ	300	0	38	338	51	6	1	58

a) Oblike izobraževanj v zavodih

85,4 % vključenih v izobraževanje v letu 2010 je obiskovalo programe formalnega izobraževanja v zavodih. V letu 2010 so zaprti obiskovali programe za pridobitev izobrazbe v zavodih Dob (214), Celje (4), Koper in Nova Gorica (8), Maribor (18), oddelki Novo mesto (27), Slovenska vas in Puščava (31) ter v Prevezgojnem domu Radeče (38).

V zavodu Dob so obsojenci obiskovali program osnovne šole od 1.-4. razreda (opismenjevanje) in program osnovne šole od 5.-9. razreda. Izobraževanje izvaja Center za izobraževanje in kulturo Trebnje. Gre za stalno obliko sodelovanja. V letu 2010 se je predavanj opismenjevanja in osnovne šole udeleževalo skupaj 38 obsojencev. Programe srednjega poklicnega izobraževanja – gostinska dela (za poklic kuhar-natakar) in gastronom-hotelir (ki je posodobljen), izvaja Center za permanentno izobraževanje Cene Štupar iz Ljubljane. V letu 2010 se je predavanj udeleževalo 97 obsojencev. Cene Štupar je izvajal tudi program srednje strokovne šole, gostinsko turistični tehnik (3+2) in nov program, gastronomija. V letu 2010 se je predavanj udeleževalo 22 obsojencev. En obsojenec z Doba je bil vpisan na Višjo strokovno šolo v sodelovanju z Izobraževalnim zavodom HERA iz Ljubljane. Konzultacije in izpite je obsojenec opravljal v zavodu ob prisotnosti profesorjev. V Polodprtem oddelku Slovenska vas in Odprtem oddelku Puščava so obsojenci obiskovali osnovno šolo (5), srednje poklicne šole (13) ter srednje strokovne šole ali gimnazije (5).

Poleg verificiranega izobraževanja je bilo v zavodih mogoče pridobivati tudi funkcionalna znanja. V zavodu Dob so potekali izobraževalni programi »Most do izobrazbe«, izvajalec Cene Štupar, »Moje delovno mesto«, izvajalec Cene Štupar z zunanjimi izvajalci, računalniško opismenjevanje, izvajalec CIK Trebnje. Prav tako je program Nacionalna poklicna kvalifikacija (izdelovalec spletnih strani) izvajal Cene Štupar z zunanjimi sodelavci. V vse programe skupaj je bilo vključenih 54 obsojencev in 6 obsojencev iz oddelkov Slovenska vas in Puščava.

V zavodu Koper so obsojenci obiskovali program osnovne šole (3), srednje poklicne šole (3) in srednje strokovne šole ali gimnazije (5). Izvajalci programov so bili Center za permanentno izobraževanje Cene Štupar, Ljudska univerza Koper ter Landis d.o.o. Tudi neformalne oblike izobraževanja so v letu 2010 izvajali zunanji

sodelavci preko izobraževalnega centra za permanentno izobraževanje Cene Štupar ter Ljudske univerze Koper. Vse neformalne oblike izobraževanja so v letu 2010 izvajali zunanji sodelavci. Preko izobraževalnega centra Cene Štupar se je v program »Moje delovno mesto« vključilo 12 pripornikov in 2 obsojenca. V okviru Ljudske univerze Koper je v letu 2010 potekalo neformalno izobraževanje preko »Točke vseživljenjskega učenja«. V TVU je bilo vključenih 16 obsojencev. V drugi polovici leta je Ljudska univerza Koper izvedla delavnico »Digitalna fotografija«, katere se je udeležilo 8 obsojencev, poleg tega pa še dva izobraževalna programa, odobrena na Ministrstvu za šolstvo in šport in sicer 24 urni program »Naš časopis: Skozi časopis do boljše slovenščine« in 24-urni program »Internet - okno v svet«. V oba programa je bilo vključenih 12 obsojencev. JGZ Emboplast je izvajal neformalni izobraževalni program Marginteg, izobraževanje za orodjarja in vbrizgovalca plastike. Program računalniškega opismenjevanja je uspešno zaključilo 13 obsojencev. V formalne in neformalne oblike izobraževanja je bilo skupaj vključenih 87 obsojencev. V Oddelku Nova Gorica je potekalo formalno izobraževanje za dokončanje osnovne šole. Vključena sta bila dva obsojenca. Neformalno izobraževanje pa je obsegalo program »Most do izobrazbe« (UŽU), tečaj računalništva (TVŽU) in individualno učenje tujih jezikov. Izvajalec programov je bila Ljudska univerza Nova Gorica.

V ženskem zavodu IG so imele obsojenke možnost vključitve v neformalne oblike izobraževanja in sicer v osnovni tečaj angleškega jezika, ki ga je izvajal Center za permanentno izobraževanje Cene Štupar, Ljubljana. 6 udeleženk je tečaj uspešno zaključilo. Druga oblika izobraževanja pa je bilo splošno naravnano izobraževanje »Most do izobrazbe«, ki ga je izvajal CDI Univerzum. V povprečju se ga je udeleževalo 10 obsojenk in 5 pripornic.

V zavodu Ljubljana so prav tako potekale že ustaljene oblike izobraževanj kot so »Most do izobrazbe«, jezikovni tečaji, ki jih izvajajo izobraževalne organizacije Cene Štupar in CPI – Univerzum. V povprečju je v te programe vključenih 6 do 8 obsojencev.

V Oddelku Novo mesto so zaprti obiskovali program osnovne šole (20) in program opismenjevanja (7). V letu 2010 je bila organizirana neformalna oblika izobraževanja »Vse življenjsko učenje« v katerega je bilo vključenih večina obsojencev. Program je izvajal Razvojno izobraževalni center Novo mesto. Organiziranih je bilo več delavnic (izdelovanje različnih izdelkov iz odpadnih materialov, izdelovanje izdelkov iz plastičnih mas, novoletnih voščilnic in okraskov, izdelovanje različnih plakatov, itd).

V Prevezgojnem domu Radeče se je 38 mladoletnikov v letu 2010 vključevalo v različne formalne izobraževalne programe: obdelovalec lesa, pomočnik v tehnoloških procesih, ličar, kuhar, mizar, zidar, trgovec, instalater strojnih instalacij, natakar, avtoserviser, slikopleskar, gradbinec, bolničar-negovalec, gastronom-hotelir, turistični tehnik, pomočnik v biotehničnih procesih, osnovna šola, OŠ s prilagojenim programom, NPK- varilec, NPK- izvajalec zidanja in ometavanja. Sodelovali so z več izobraževalnimi inštitucijami in zavodi: Srednja lesarska šola Škofja Loka, Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje, SŠ za gostinstvo in turizem Celje, Živilska šola Maribor, Srednja gradbena šola Maribor, Srednja strojna šola Maribor, Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad, LU Krško, Srednja lesarska šola Maribor, OŠ Glazija, LU Trbovlje, LU Kočevje, LU Celje, Srednja zdravstvena šola Maribor, ŠC Celje, Srednja zdravstvena šola Celje.

V zavodu Maribor je kot oblika neformalnega izobraževanja celotno leto 2010 delovalo Svetovalno središče, ki sta ga izvajali dve zunanji sodelavki iz Andragoškega zavoda Maribor in je bil vključen v Center vseživljenjskega učenja. Zunanja strokovna sodelavka je od jeseni izvajala tudi skupinsko svetovanje za pridobivanje temeljnih družbenih znanj in socialnih veščin. Organizirani so bili tudi programi za pridobitev osnovnošolske izobrazbe (18).

b) Oblike izobraževanj izven zavodov

Največ obsojencev, ki so se izobraževali v formalnih programih zunaj zavodov, je obiskovalo srednje poklicne šole in srednje strokovne šole (33), 6 jih je obiskovalo visoko šolo oz. fakulteto (Visoka poslovna šola Maribor, Fakulteta za pomorstvo in promet Portorož, Pravna fakulteta), 14 jih je obiskovalo osnovno šolo, 3 so obis-

kovali poklicni tečaj oz. mojstrski oz. delovodski izpit, 6 jih je obiskovalo nižjo poklicno šolo. En obsojenec je bil vpisan na magistrski študij na PF in obsojenka na magistrski študij prava, Pravna fakulteta Maribor.

V zunanjih izobraževalnih institucijah se je izobraževalo največ obsojencev in mladoletnikov iz zavoda Celje (28). V tem zavodu izjemno veliko pozornosti namenjajo motivaciji za vključitev in vztrajanje v učnem procesu: študijski dopusti, skrajšan delovni čas, status učenca, učna pomoč, izposoja učbenikov, finančna pomoč.

Zavod Celje ima utečeno sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami: Ljudska univerza Celje, Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje, Poslovno-komercialna šola Celje, Šolski center Celje in Srednja strokovna in poklicna šola Celje.

Zunaj zavoda so se izobraževali tudi obsojenci iz vseh ostalih zavodov. Srednje strokovne šole kot so Alea d.o.o., smer logistični tehnik, Euro šola, smer turistični tehnik, CPI-Cene Štupar, smer trgovec, kuhar-natakar, Andragoški zavod, smer gostinstvo, Ljudske univerze, itd. Udeleževali so se tudi najrazličnejših tečajnih oblik – TGM, varno delo s traktorjem, poklicni tečaji (mizar, keramičar), voznik motornih vozil, tečaj za viličarista, avtomehanik, jezikovni tečaji, računalništvo, itd.

Financiranje izobraževanja

Približno 80% obsojencev in mladoletnikov, ki so se izobraževali v letu 2010, je imelo izobraževalne programe plačane, bodisi iz državnega proračuna ali sredstev ESS. Brezplačno šolanje je bilo tako omogočeno vsem, ki so se vključili v osnovnošolsko izobraževanje, v programe rednega izobraževanja, v programe srednjega poklicnega izobraževanja na Dobu (za programe gostinska dela ter program srednje strokovne šole – gostinsko-turistični tehnik in program gastronomija so plačali le simbolično vpisnino) in v študijske krožke. Zavod Celje je trem osebam v celoti plačal stroške šolnine, enemu delno. Za mladoletnike v prevzgojnem domu je bilo izobraževanje v celoti brezplačno in so za udeležbo nagrajeni. Iz sredstev EU je bilo plačano izobraževanje zaprtim osebam, ki so bile vključene v programe Most do izobrazbe, druge UŽU programe in ostale projekte.

Petina obsojencev (20 %) je izobraževanje plačala sama oz. so jim ga plačali svojci.

Uspehi

Podatki kažejo, da se zavodi trudijo, dvigujejo trende in sistemsko stremijo k nadaljnjemu razvoju, motivaciji in vzpodbujanju izobraževalne dejavnosti, saj gre za področje, kjer pozitivni trendi vedno pomenijo še kvalitetnejše prestajanje zaporne kazni, ter lajšanje vključevalnih procesov v življenje po prestani kazni. Zavodi so kljub temu izpostavili še veliko predlogov in idej, saj različnih izobraževalnih programov nikoli ni dovolj in število vanje vključenih, nikoli preveč.

Spodbujanje zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe se je tudi v letu 2010 pričelo že ob nastopu kazni. Strokovni delavci so skupaj z zaprto osebo sestavili načrt izobraževanja, spodbujali so jih, da so vztrajali v izobraževalnem procesu, v nekaterih primerih so jim nudili učno pomoč, poseben prostor za učenje, zaposlenim pa so skrajšali oz. prilagodili delovni čas.

Posebna skrb na področju izobraževanja je bila namenjena mladoletnikom. Tako so se vsi mladoletniki v prevzgojnem domu vključevali v neko obliko izobraževanja. Veliko spodbud in pomoči na tem področju so bili deležni tudi mladoletniki in obsojenci v zavodu Celje.

Velik uspeh na področju izobraževanja pomeni povečanje ponudbe brezplačnih programov, ki se izvajajo v zavodih. Mednje sodijo tudi delavnice, ki so jih v zavodih izvajali študentje. Tako program »Most do izobrazbe« kot študijski krožki, ki smo jih v zavodih začeli izvajati v letu 2005, se kažejo za zelo ustrezno in potrebno obliko izobraževanja, zato stremimo k nadaljevanju tudi v prihodnje. Velik uspeh pomeni tudi vse večji interes obsojencev za vključitev v izobraževalne programe in tudi dokončanje le teh.

Sodelovanje z izobraževalnimi inštitucijami je uspešno in se iz leta v leto utrjuje, uvajajo se prenovljeni programi, uveljavlja se sodelovanje pri projektih. V zavodu Dob so uspeli zagotoviti učna gradiva na CD-jih, kar je za posameznike, ki posedujejo računalnike, ekonomično, skrajšal pa se je tudi čas za organizacijo, študij in prijavo na izpite.

3. 3. PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Obsojenci in mladoletniki so preživljali prosti čas v najrazličnejših organiziranih dejavnostih, ki so jih vodili zavodski delavci. Prevladovale so športno-rekreativne dejavnosti in sicer nogomet, košarka, odbojka, tenis, balinanje, namizni tenis, pikado, šah, fitnes, joga in aerobika. V okviru teh dejavnosti so bili organizirani tudi turnirji (med obsojenci in strokovnimi delavci) in med zavodska srečanja. V zavodu Celje je bil organiziran državni turnir za obsojence v šahu, v zavodu Koper pa v namiznem tenisu. Zavod Dob je vključen v lokalno ligo v malem nogometu, v Trebnjem. Tekači so se organizirano udeleževali tudi maratonov. Tudi V Kopru so organizirali prijateljsko nogometno tekmo z zunanjim amaterskim nogometnim klubom, v zavodu Ljubljana pa so obsojenci odigrali nogometno tekmo z ekipo »Kralji ulice«. Posebnost je tudi nogometna tekma, ki so jo odigrali mladoletniki iz Prevzgojnega doma Radeče, z reprezentanco slovenskih brezdomcev (udeleženci svetovnega prvenstva v Braziliji). V Radečah vsako leto organizirajo športne igre, ki se imenujejo »Igre brez zapor«, katerih se udeležujejo vsi zavodi.

Med prostočasnimi dejavnostmi so imele pomembno vlogo ustvarjalne delavnice: slikanje, poslikava stekla, modelarstvo, vezenje, vlivanje mavca, oblikovanje iz gline, pirografiranje, izdelava voščilnic, okraskov, sveč, šivanje gobelinov, kvačkanje, izdelava cvetnih venčkov, mozaikov, nakita, pletenje košar, tkanje, šivanje, aranžiranje, poslikava panjskih končnic, svile, izdelovanje keramike, maket, belokranjskih pisanic itd. Izdelke so v nekaterih zavodih uporabili kot domiselna darila za zunanje obiskovalce.

V zavodu Celje so imeli ustvarjalne delavnice, ki so jih vodili študentje, gostili so gledališke predstave, potopisna predavanja, koncerte.

Tudi v ženskem zaporu Ig je bilo v letu 2010 organiziranih vrsto dogodkov, kot so koncerti, recitali, gledališke in druge predstave, predavanja, pogovori, razstave, modne revije,...

V zavodu Dob delujeta pevski zbor in glasbena skupina, obsojenci pa imajo lahko tudi individualne glasbene vaje. Skozi vse leto je potekala filmska dejavnost, v drugi polovici leta pa so se odvijala tudi predavanja »Modrost vzhoda«, o Indiji in Jogi. Aktivni so bili pri sodelovanju z zunanjimi kulturnimi inštitucijami, organizirali so razstave, v sodelovanju s knjižnico Pavla Golie Trebnje, v okviru projekta »Naš klub domišljije« so tudi v letu 2010 izdali publikacijo. Organizirali so vrsto koncertov znanih slovenskih glasbenih estradnikov, gledaliških in drugih predstav, predavanj, potopisov, pogovorov, itd.

V prevzgojnem domu so se mladoletniki vključevali še v planinski, vrtnarsko-sadjarski, naravoslovni in novinarski krožek, kuharsko ter likovno-kreativno delavnico. Organizirali so tudi več pohodov, izletov, ogledov in poletni tabor. Vsak mladoletnik je bil vključen v vsaj eno aktivnost, saj se tako učijo aktivnega preživljanja prostega časa, hkrati pa se jim na ta način razvija pozitivna samopodoba.

V zavodu Ljubljana, so poleg že utečenih ustvarjalnih delavnic, ki potekajo kontinuirano že dlje časa, organizirali potopisna predavanja, na novo so vzpostavili glasbeno udejstvovanje. Organizirane so bile tudi gledališke predstave (KUD France Prešeren, Kolektiv Narobov), okrogle mize, itd.

V zavodu Koper so organizirali gledališke in druge predstave. S svojo avtorsko gledališko predstavo so se predstavili člani kolektiva Narobov, že tretje leto zapovrstjo pa je gostovala mednarodna skupina mladih glasbenikov z imenom Ethno in Transit, ki se je predstavila z glasbo »tretjega sveta«.

Pomembno je izpostaviti, da je bilo v letu 2010 v vseh zavodih opaziti občutno povečanje aktivnosti na področju prostočasnih dejavnosti. Športnih, kulturno umetniških, glasbenih, gledaliških in drugih dogodkov je bilo toliko, da jih je težko vse naštet v tem poročilu. Vse to kaže na krepitev vezi in sodelovanja zavodov z okoljem in zelo aktivno delo strokovnih delavcev.

Zavodske knjižnice

V vseh zavodskih knjižnicah je potekala redna izposoja knjig, tudi tujejezičnih, ponekod je bila omogočena tudi izposoja v lokalnih in potujočih knjižnicah. Zavodske knjižnice so obogatile svoje zbirke s knjigami, ki so jim jih podarile lokalne knjižnice in izobraževalne ustanove. Izposoja so vodili tako strokovni delavci kot zaprte osebe, ki so pomagale tudi pri vpisovanju in urejanju knjižnih enot. Na Dobu je nova pridobitev knjižnice računalnik, ki omogoča večjo preglednost izposoje. Še vedno je največja težava zavodskih knjižnic pomanjkanje in zagotavljanje novejših knjižnih enot.

Zavodski časopisi

V zavodu Dob že vrsto let, dokaj redno izdajajo glasilo Razpotja, v letu 2010 so pripravili tri številke. Ljudska univerza Koper je v zavodu Koper, v sklopu neformalnega izobraževanja, izvedla program »Naš časopis: skozi časopis do boljše slovenščine«. V minulem letu so obsojenci izdali 2 številki časopisa, projekt se nadaljuje v tekočem letu. V sklopu programa Usposabljanja za življenjsko uspešnost so v zavodu Nova Gorica izdali časopis Izza žic. V prevzgojnem domu redno izhaja glasilo Grajske novice, v Celju pa je izšla ena številka časopisa Glasovi. Na Odprtem oddelku Ig so tudi lani nadaljevali s pripravljanjem časopisa Hop Cefizelj. V zavodu Maribor sta izšli dve številki zavodskega časopisa Ob fontani.

Uredniški odbor so sestavljali strokovni delavci in zaprte osebe. Namen časopisov je bil predstaviti aktivnosti in življenje v posameznem zavodu kot ga vidijo in doživljajo zaprti. V letu 2010 je izdajanje nekaterih zavodskih glasil ponovno zaživelo, nekateri pa so začasno »obstali«. Razlogi so v pomanjkanju zainteresiranosti pisanja prispevkov pri obsojencih, pomanjkanju idej, pomanjkanju časa za organizacijo ter pomanjkanju strokovnih delavcev.

3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST

Delo psihologov v zavodih je bilo vsebinsko raznoliko in prilagojeno obravnavani populaciji. Vsi zavodski psihologi so s sprejetimi zaprtimi osebami opravljali uvodne razgovore. Ponekod so jih opravili z vsemi, večinoma pa so se usmerjali na vedenjsko zahtevnejšo populacijo. Na uvodnih razgovorih so zaprte osebe seznanjali z zavodskim življenjem. Predstavili so jim psihološke storitve in druge oblike zavodskih dejavnosti ter jih usmerjali in spodbujali k funkcionalnemu vedenju. Zaznavali so morebitno osebnostno problematiko, kot so prilagoditvene težave, odvisnost, samomorilno ogroženost in psihične težave, ter izpeljali potrebne ukrepe za obravnavo in rešitev problema. Uvodna diagnostika je bila bolj poglobljena v zavodih z manjšim prilivom zaprtih oseb. Psihodiagnostične ugotovitve so bile v pomoč pri izdelavi okvirnih individualnih programov dela z obsojenci. V nadaljnjem svetovalno-terapevtskem delu z zaprtimi osebami so psihologi te ugotovitve dopolnjevali v smislu procesne diagnostike.

Tabela 39: Vrste psiholoških obravnav po kategorijah zaprtih oseb in po spolu v letu 2010

Vrsta obravnave	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
uvodni razgovori	8	286	294	29	336	365	6	7	13	0	23	23	43	652	695
kontinuirane obravnave	0	124	124	63	496	559	0	3	3	1	384	385	64	1007	1071
krizne intervence	2	10	12	12	28	40	0	1	1	0	7	7	14	46	60
razbrem. razgovori	15	209	224	127	231	358	0	2	2	2	435	437	144	877	1021
informativ. razgovori	19	381	400	146	206	352	7	0	7	3	287	290	175	874	1049
SKUPAJ	44	1010	1054	377	1297	1674	13	13	26	6	1136	1142	440	3456	3896

V letu 2010 so psihologi opravili 695 uvodnih razgovorov, od tega 294 (42,3 %) s priporniki, 365 (52,5 %) z obsojenci, 13 (1,9 %) z uklonilno zaprtimi ter 23 (3,3 %) z mladoletniki.

Psihologi so skupaj opravili 3.896 seans, kar je 7 % manj kot v letu 2009. V 60 primerih je šlo za psihološko posredovanje, ki se izvaja ob akutnih osebnih stiskah, kot so samomorilne težnje in samopoškodbe, depresivna stanja in akutne čustvene napetosti. V 1.021 primerih je bil opravljen razbremenilni razgovor.

218 zaprtih oseb je bilo kontinuirano obravnavanih. Z njimi je bilo opravljenih 1.071 razgovorov, kar je za 36,9 % razgovorov manj kot v letu poprej. Povprečna kontinuirana obravnava je trajala 4,9 seanse. Na število seans poleg posameznikove psihološke problematike vpliva tudi časovni dejavnik (koliko časa je zaprta oseba v določeni ustanovi). Najdaljše kontinuirane obravnave tako potekajo v zavodu Dob, kjer obsojenci prestajajo najdaljše kazni.

Poleg obravnav, povezanih s psihološko problematiko zaprtih oseb, so psihologi opravili tudi 1.049 informativnih razgovorov, kar je za 21,3 % več kot v letu poprej.

Tabela 40: Število psihološko obravnavanih oseb po kategorijah in po spolu v letu 2010

Število oseb	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
obravnave	0	34	34	26	121	147	0	1	1	1	36	37	27	192	219
intervence	2	9	11	10	27	37	0	1	1	0	5	5	12	42	54
razgovori	29	303	332	63	541	604	7	7	14	1	52	53	100	903	1003
SKUPAJ	31	346	377	99	689	788	7	9	16	1	52	53	138	1096	1.234 ¹

V različne oblike psihološke obravnave je bilo vključenih 1.234 zaprtih oseb, kar je za 22,3 % več kot v letu 2009. Od tega jih je imelo 377 status pripornika (30,6 %), 788 je bilo obsojencev (63,9 %), 16 uklonilno zaprtih (1,2 %) in 53 mladoletnikov (4,3 %). Kontinuirano je bilo obravnavanih 219 oseb, med njimi 34 pripornikov, 147 obsojencev in 37 mladoletnikov. Praviloma so bile obravnave pripornikov krajše, vendar mnoge med njimi strokovno nič manj zahtevne, še zlasti ob kriznih posredovanjih. Tovrstne pomoči je bilo deležnih 54 oseb, med njimi 5 mladoletnih. Predvsem mladoletne osebe so bile deležne različnih vrst obravnav.

Število zaprtih oseb s katerimi so psihologi opravili različne vrste razgovorov se je povečalo za 36,1 %. Predvsem se je povečalo število opravljenih uvodnih razgovorov. Bilo jih je kar za 52,4 % več kot v letu 2009. Število informativnih razgovorov se je povečalo za 22,3 %, število razbremenilnih razgovorov pa se je zmanjšalo za 4,5 %. Število kriznih posredovanj se je zmanjšalo za 36,7 %. Število oseb, ki so bile kontinuirano obravnavane se je zmanjšalo za 37.

V letu 2010 je bilo psihološko obravnavanih več zaprtih oseb kot leto poprej, vendar je bilo z njimi opravljeno skupno manj seans. Predvsem je očiten upad kontinuiranih psiholoških obravnav v zavodu Dob. Vzrok upada je prerazporeditev dveh psihologinj k drugim delovnim zadolžitvam, ki niso psihološke narave. Opazen je porast opravljenih uvodnih in informativnih razgovorov, ki je posledica dejstva, da so se posamezne lokacije kadrovske okrepile.

Vrsto in vsebino obravnav so določale tako posameznikova problematika, motivacija in sposobnost za spremembo, kot tudi strokovna izhodišča posameznih psihologov. Ta so pokrivala različna področja, od učenja spretnosti komuniciranja in socialnih veščin do razvojno-analitičnega in kognitivno-vedenjskega pristopa.

Tudi v tem letu je kontinuirano delovala edukativna skupina za obsojence s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost. Udeleženci vsake skupine so se dobili na petnajstih seansah v trajanju ene ure, ki so potekala enkrat tedensko. V to obliko dela je bilo vključenih skupaj 24 obsojencev. Supervizija psihologov, ki obravnavajo te storilce je potekala redno. Šest psihologov je bilo vključeno v izobraževanje iz vedenjsko kognitivne terapije.

Psihologi so se v letu 2010 vključevali tudi v obravnavo odvisnosti zaprtih oseb in v kadrovske selekcije.

¹ Nekatere zaprte osebe so bile deležne različnih vrst obravnave.

3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST

3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov

V letu 2010 so strokovni delavci nudili pomoč s socialnega področja pri 59 % na novo sprejetih pripornikov in pripornic v osmih zavodih, kjer se izvršuje pripor (zavod Ljubljana, Oddelek Novo mesto, zavod Celje, zavod Maribor, Oddelek Murska Sobota, zavod Koper, Oddelek Nova Gorica in zavod Ig).

Med izvrševanjem pripora je bil v 199 primerih (21,5%) vzpostavljen stik s pristojnimi centri za socialno delo oziroma z ostalimi nosilci socialne varnosti.

Socialno strokovno delo v priporu je usmerjeno predvsem v razreševanje kriznih situacij, urejevanje in vzdrževanje stikov s svojci, sodelovanje s pristojnimi centri za socialno delo in delovnimi organizacijami itd. Pomoč zajemajo tudi raznovrstna svetovanja za razreševanje osebnostnih stisk z informativnimi in razbremenilnimi razgovori.

3.5.2. Socialna obravnava oseb na prestajanju uklonilnega zapora

V zavodih je bilo v letu 2010 1.293 uklonilno zaprtih oseb, od tega je bilo 610 (47,1%) vseh socialno obravnavanih. Zaradi prisotnosti problematike odvisnosti od alkohola ali nedovoljenih drog, družinskih problemov, osebnostne neurejenosti in neurejenega stanovanjskega in zaposlitvenega vprašanja, je večina potrebovala obravnavo, vodenje in pomoč. Vsebina dela se je tako nanašala predvsem na razreševanje najaktualnejših kriznih situacij, tako v ožjem okolju kot tudi v zavodu ter svetovanja v smislu poravnave globe, opravljanja dela v splošno korist in podajanja predlogov za neizvršitev uklonilnega zapora okrajnim sodiščem na podlagi 202. člena v zvezi z 245. členom Zakona o prekrških. Za 29,7 % populacije uklonilno zaprtih je bil vzpostavljen stik s pristojnim centrom za socialno delo, predvsem zaradi urejanja denarne socialne pomoči in urejanja problematike s področja stika s svojci.

Na podlagi 202. člena v zvezi z 245. členom Zakona o prekrških je bilo s strani direktorjev zavodov podanih 237 predlogov sodišču, da kazen uklonilnega zapora ni v skladu z njegovim namenom. Predlogi so bili vezani predvsem na slabo zdravstveno stanje ali šibke socialne razmere posameznika, ki je bil priveden na prestajanje kazni uklonilnega zapora. Sodišče je 42 predlogov zavrnilo, 424 osebam je bilo na prošnjo zaprte osebe uklonilni zapor spremenjen v družbeno koristno delo, 102 osebe so uklonilni zapor prestale v celoti.

3. 5. 3. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov

3. 5. 3. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni

V letu 2010 so strokovni delavci ugotavljali potrebe s socialnega področja pri 95,8 % na novo sprejetih obsojencih in mladoletnikih. Pri 28 % obsojencev in mladoletnikov so ugotovili kompleksno socialno problematiko in potrebe po intenzivnejši socialni pomoči.

Socialni in postpenalni načrt z opredeljenimi cilji in potrebami so v zavodih kot del osebnega načrta izdelali za 97,5 % obsojencev in mladoletnikov. Za tujce z izgonom je bil izdelan v omejenem obsegu, za obsojence, ki pomoči na socialnem področju niso potrebovali ali želeli, postpenalnih programov niso izdelali.

Sestavni del opredeljevanja potreb in postpenalnega programa so tudi poročila centrov za socialno delo, ki so jih zavodi v letu 2010 prejeli za 64,1 % obsojencev in mladoletnikov. Zavodi socialnih poročil centrov niso prejeli za obsojence tujce, za tiste, ki jih centri pred nastopom kazni niso obravnavali, za tiste s kratkimi kaznimi ter za tiste, ki sodelovanja in pomoči centra za socialno delo niso potrebovali ali želeli (4,2 %). Za 89 ali 8,6 % obsojencev in mladoletnikov (kjer je bilo to potrebno in je bila izražena želja udeleženih) so zavodi v sprejemnem obdobju sklicali tudi time s strokovnimi delavci centrov za socialno delo. 309 ali 29,9

% obsojencev je zaradi nastopa kazni izgubilo zaposlitev. V primerjavi z letom poprej to predstavlja kar 10,8 % povečanje.

Vsebine dela so bile prilagojene posameznikovim potrebam in specifičnim življenjskim situacijam. Najpogostejše vsebine so bile razreševanje aktualne socialne problematike, razbremenilni razgovori, socialno svetovanje po načrtu in dogovoru, razreševanje socialne problematike v domačem okolju in delo z družino, pomoč pri zaposlovanju med prestajanjem kazni in po odpustu, zagotavljanje materialne varnosti obsojenca med prestajanjem kazni in po odpustu, reševanje nastanitvene problematike, ugotavljanje zmožnosti za delo in invalidnosti, sodelovanje pri obravnavi odvisnosti ter urejanje in financiranje nekaterih oblik izobraževanja.

Pomembno vlogo pri delu z mrežami in reševanju težav posameznika ima socialno delo na terenu. Delež terenskega dela v primerjavi z letom prej se je zmanjšal. V letu 2010 so socialni delavci opravili skupno 199 obiskov na terenu (79 obiskov na centrih za socialno delo, 28 obiskov na domu obsojencev oz. mladoletnikov, 15 na zavodih za zaposlovanje ter 77 različnih obiskov v drugih ustanovah: upravne enote, občine, zdravstvene in humanitarne organizacije, delovne organizacije, izobraževalne organizacije, stanovanjske skupnosti, društva, nevladne organizacije, sodišča, zavetišča za brezdomce, samski domovi, delodajalci, itd.). Največ terenskega dela so opravili v zavodu Maribor (58), kjer imajo zaposlena dva socialna delavca in Oddelku Murska Sobota (38).

Med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa je socialno obravnavo potrebovalo 1.293 obsojencev in mladoletnikov. Med njimi jih je 357 potrebovalo pomoč pri urejanju stikov z družino in 678 pri reševanju materialne stiske.

3. 5. 3. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami

Izvajanje socialnega načrta in reševanje večine socialnih težav posameznika nista mogoči brez povezovanja zavodske socialne službe z zunanjimi ustanovami. Pogosta večplastnost problemov zahteva tudi sodelovanje drugih ustanov.

Tabela 41: Sodelovanje zavodov z zunanjimi ustanovami v letu 2010

Naziv/vrsta ustanove	število stikov
centri za socialno delo	1904
zavodi za zaposlovanje	172
delovne organizacije	119
Rdeči križ in Karitas	208
zdravstvene ustanove	100
izobraževalne ustanove	192
stanovanjske organizacije	56
ZPIZ	30
domovi za starejše občane	8
samski domovi	22
drugo	232
SKUPAJ	3043

Zavodi so v letu 2010 pri izvajanju osebnih načrtov največ sodelovali s centri za socialno delo (62,5 %). Sodelovanje je večina zavodov ocenila kot ustrezno. Največ so se povezovali s centri iz svoje regije, ker od tod, glede na regionalno načelo prestajanja kazni, v večino zavodov prihaja največ obsojencev in je zaradi manjše oddaljenosti možnost osebnih stikov in strokovnih koordinacij večja. Po številu vzpostavljenih stikov v letu 2010 sledijo druge nevladne organizacije in društva ter izobraževalne in humanitarne organizacije (20,7 %).

3. 5. 3. 3. Priprava na odpust

V času pred odpustom je celotna obravnava osredotočena na konkretne priprave na odpust: zaposlitev, nastanitev, urejanje materialnih razmer in pripravo ožjega domačega okolja na vrnitev obsojenca ali mladoletnika. Pogosto želje in pričakovanja obsojencev in mladoletnikov niso v skladu z možnostmi, postopke pa večkrat otežuje tudi njihov protisloven odnos do prostosti, posebno pri daljših kaznih. Od skupno 1.035 odpuščenih obsojencev je bila za 212 ali 20,4 % ob odpustu dogovorjena denarna socialna pomoč na centrih za socialno delo. Po odpustu je bilo po nadaljnjo pomoč na centre za socialno delo napotenih 428 (41,3 %) odpuščenih obsojencev.

V zavodih so pripravo na odpust izvajali v sklopu individualne in skupinske obravnave. V letu 2010 so v zavodih opravili 358 postpenalnih koordinacij s pristojnimi centri za socialno delo, med njimi je bilo 58 širših (poleg centrov za socialno delo so sodelovali tudi zavodi za zaposlovanje, stanovanjski skladi, itd).

73 obsojencev ali mladoletnikov se je skladno z 99. členom Zakona o izvrševanju kazni zapora šest mesecev pred odpustom prijavilo v evidenco brezposelnih oseb na Zavodu za zaposlovanje in se vključilo v programe aktivnega iskanja zaposlitve pri Zavodu za zaposlovanje. Nihče od obsojencev ali mladoletnikov se v času 6 mesecev pred odpustom ni uspel zaposliti. Zaposlitev so aktivno iskali po prestani kazni. Največ prijavnih na Zavod za zaposlovanje je bilo izvedenih v zavodu Maribor (29), v zavodih Ljubljana, Celje in v Odprtem oddelku Ig (9) ter v zavodu Koper (7).

Zaključno poročilo je bilo izdelano za veliko večino (733 ali 70,8 %) vseh odpuščenih obsojencev in mladoletnikov, med njimi je bilo centrom za socialno delo posredovanih 427 ali 41,2 % poročil. Posredovali so jih takrat, kadar je obsojenec to želel in je bilo to potrebno zaradi nadaljnje pomoči v domačem okolju. Zaključnih poročil zavodi niso pripravljali za tujce, ki so po prestani kazni zapustili Slovenijo, za tiste, ki so nastopili novo kazen, itd.

Zaposlitev

Prenapolnjenost trga delovne sile, nižja izobrazbena raven obsojencev in želja delodajalcev po zanesljivejših in z delovnimi navadami opremljenih delavcih, otežujejo zagotavljanje zaposlitve obsojencem po prestani kazni. V letu 2010 je delež obsojencev in mladoletnikov, ki so imeli po odpustu urejeno zaposlitev, dosegal 33,6 %, kar dosega podobno raven kot leto poprej (33,2 %). Od 73 obsojencev ali mladoletnikov se preko Zavoda za zaposlovanje nihče ni uspel zaposliti v obdobju šestih mesecev pred odpustom. Več težav pri zagotavljanju zaposlitve je bilo pri tistih obsojencih, ki že pred nastopom kazni niso imeli urejene zaposlitve. Največ oseb z neurejeno zaposlitvijo je bilo odpuščenih iz zavoda Celje, kjer urejene zaposlitve ni imela niti desetina odpuščenih obsojencev. Sledijo mu zavod Dob, Ig, Ljubljana in Oddelek Murska Sobota, kjer urejene zaposlitve ni imela niti petina obsojencev.

Tabela 42: Število obsojencev in mladoletnikov z urejeno zaposlitvijo ob odpustu v letu 2010

Zavod	urejena zaposlitev	delež (v %)
Dob	14	13,3
Slov. vas	16	59,2
OO Puščava	11	78,5
Ig	12	9,5
Celje	2	4,3
Koper	43	26
N. Gorica	13	26,5
Ljubljana	16	9,3
N. mesto	35	57,3
OO Ig	23	33,3
Maribor	44	21,2
M. Sobota	7	14,8
Rogoza	53	53
Radeče	9	81,8
Skupno	348	33,6

Tabela 43: Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu v letu 2010

Razlogi	delež med nezaposlenimi v %
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, prijava na RZZ	17,5
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, brez prijave na RZZ	36,0
tujci	10,8
zdravstveni razlogi	8,6
vklučeni v postopek ugotavljanja delazmožnosti	1,2
zavrnitev pomoči pri iskanju zaposlitve	1,3
upokojenci	4,4
vklučeni v redno izobraževanje	2,4
drugo	17,8

Delež odpuščenih (73,9 %), ki jim zaposlitve ob odpustu ni bilo mogoče zagotoviti, se je v primerjavi z letom poprej povečal za 3,9 %. Več težav pri iskanju zaposlitve je pri tistih, ki so bili nezaposleni že pred nastopom kazni. Zaradi nastopa kazni je zaposlitev izgubilo 309 obsojencev.

Nastanitev

Med odpuščenimi obsojenci in mladoletniki jih je med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa nastanitev izgubilo 41, brez urejene nastanitve pa je bil odpuščen en obsojenec. Gre za obsojenca z neurejeno socialno mrežo, nastanitve mu niso uspeli urediti zaradi nizke kazni (3 mesece) in ker sam ni bil pripravljen aktivno sodelovati pri iskanju rešitve, zaradi predhodnih kršitev ga tudi zavetišče za brezdomce ni želelo sprejeti. Pomoč pri urejanju nastanitve je v letu 2010 potrebovalo 55 obsojencev.

80,8 % obsojencev in mladoletnikov se je ob odpustu vrnilo domov, drugi so si urejali nastanitev na novo (ob pomoči socialne službe v zavodu, centrov za socialno delo in neformalne socialne mreže). Razmere na področju nastanitve obsojencev in mladoletnikov po odpustu so se v primerjavi s predhodnim letom nekoliko izboljšale. Perspektivno gledano pa je potrebno omeniti, da stanovanjska politika za zaprte osebe še vedno nima izdelane vizije, obsojene osebe s svojim socialnim statusom nimajo večjih možnosti lastnega razreševanja nastanitvenega problema. Oteženo je predvsem urejanje nastanitve za obsojence, ki nimajo prijavljenega stalnega prebivališča.

Tabela 44: Nastanitev obsojencev ob odpustu v letu 2009

Nastanitev	delež v %
v lastnem domu	80,8
pri sorodnikih	6,5
v podnajemniški sobi	3,8
v samskem domu	0,8
v dodeljeni sobi ali stanovanju	0,7
v prehodnem domu za tujce	0,2
v domu za starejše občane	0,4
neurejena nastanitev	0,4
drugo	6,5

Materialna pomoč

Obsojenci in mladoletniki so bili v večini zavodov deležni pomoči v obleki in obutvi (299 primerov), in sicer s strani zavoda, Karitasa ali Rdečega križa. 92 (8,9 %) obsojencev je ob odpustu prejelo denarno pomoč zavoda. Večina obsojencev si privarčuje določen znesek na blokiranem delu depozita, kjer se hrani določeni delež pridobljene nagrade za delo. Glede na to, da se obsojenci ob odpustu pogosto soočajo z dodatnimi finančnimi obremenitvami, je prihranek pogosto prenizek. Za 212 (20,4 %) odpuščenih obsojencev in mladoletnikov so se v zavodih že pred odpustom dogovorili za denarno socialno pomoč centra za socialno delo. 428 ali 41,3 % odpuščenih obsojencev je bilo ob odpustu napotenih na center za socialno delo, kjer so si po prestani kazni sami urejali denarno socialno pomoč.

Delež obsojencev, ki so ob odpustu prejeli denarno pomoč zavoda, se je v primerjavi z lanskim letom povečal za 4,5 %, medtem ko delež obsojencev, za katere je bila že v zavodu dogovorjena denarna socialna pomoč s strani pristojnih centrov za socialno delo, ostaja relativno nizek, saj so centri za socialno delo upoštevajoč obstoječo zakonodajo po navodilu Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve močno zmanjšali dodeljevanje enkratnih denarnih pomoči ob odpustu.

Izredno denarno ali materialno pomoč med prestajanjem kazni je iz različnih virov prejelo 26 obsojencev in sicer za plačilo urejanja osebnih dokumentov, izobraževanja, stanarine, za kritje stroškov zobne protetike, nabavo očal, itd.

3. 5. 3. 4. Svetovanje v postpenalni obravnavi

Svetovanje je ena od posebnosti slovenske postpenalne obravnave, ki se vedno težje ohranja v praksi. Na nekaterih centrih za socialno delo to obliko svetovanja izvajajo strokovni delavci centrov sami, ponekod, predvsem tam, kjer imajo že dolgoletno tradicijo in pozitivne izkušnje, pa za to obliko dela imenujejo prostovoljce, večinoma študente družboslovnih fakultet. V letu 2010 je imelo prostovoljne svetovalce 79 obsojencev. Prostovoljni svetovalci svoje delo opravljajo pod okriljem centrov za socialno delo, verskih organizacij in nevladnih organizacij.

V primerjavi z letom poprej se je število svetovanj vzpodbudno povečalo. Na novo je bilo uvedenih 63 svetovanj, predvsem preko verske organizacije Samarijan, Zavorskega vikariata ter različnih društev (Utrinek, Društvo za nenasilno komunikacijo, Društvo Projekt človek, Društvo Pelikan...). Največ svetovanj je bilo v zavodu Koper.

Zavodi so centrom za socialno delo podali še 31 predlogov za imenovanje svetovalca obsojencev, vendar jih centri za socialno delo kljub zakonskim predpisom niso odobrili. Težavo predstavlja predvsem neurejeno financiranje svetovalcev s strani centrov za socialno delo in s tem upad svetovalcev, saj svetovanje temelji na volonterski osnovi.

3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO

S podpisanim Protokolom za izvajanje nalog, ki izhajajo iz 22. točke prvega odstavka 15. člena in nalog iz 24. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju – po noveli ZZVZZ-K (Uradni list RS, št. 76/08) je bil s 1.1.2009 uveden nov status zavarovancev v obveznem zdravstvenem zavarovanju in sicer:

- pripornikom, ki niso zavarovanci iz drugega naslova do trenutka nastopa pripora oz. jim zavarovanje preneha v času pripora,
- obsojencem na prestajanju kazni zapora, mladoletniškega zapora, mladoletnikom na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom, osebam, ki jim je izrečen varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu ter obvezno zdravljenje odvisnosti od alkohola in drog.

Zavezanec za plačilo prispevkov za OZZ za zavarovance iz 22. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ je Uprava. Za kritje razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev iz 2. do 6. točke 23. člena ZZVZZ pa sredstva zagotovi Ministrstvo za zdravje.

Na podlagi 71. člena Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2008 je bil sprejet tudi Aneks št. 6 k Splošnemu dogovoru za pogodbeno leto 2008, s katerim je bila narejena razdelitev timov zdravnikov po zdravstvenih domovih in njihovi ordinacijski časi. To pomeni, da so regionalni zdravstveni domovi od 1.1.2009 izvajalci zdravstvenega varstva za prej navedene kategorije zaprtih oseb. Zgoraj navedene aktivnosti so zavodske ambulante umestile v javno zdravstveno mrežo, kar je tudi bil dolgoletni cilj Uprave.

Zaprte osebe so bile tudi v letu 2010 deležne zdravstvene oskrbe v splošnih zavodskih ambulantah, zunanjih specialističnih ambulantah in bolnišnicah. Število splošnih pregledov v zavodskih ambulantah je bilo manj, povečalo pa se je število specialističnih pregledov v zunanjih zdravstvenih institucijah in število hospitalizacij.

Zdravstveno osebje je na področju obravnave odvisnosti zagotavljalo zaprtim osebam pomoč pri abstinenčnih krizah, substitucijsko terapijo in urinske teste za ugotavljanje prisotnosti drog v telesu, svetovanje in izobraževanje o nevarnosti okužb z virusi HIV in hepatitisa ter jih spodbujalo k testiranju, cepljenju proti hepatitisu B in zdravljenju. Strokovno osebje zavodov je v okviru kadrovske možnosti z izvajanjem psihosocialnih programov pomoči omogočalo zaprtim osebam doseganje višjih ciljev v obravnavi odvisnosti.

3. 6. 1. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah

V zavodskih ambulantah je bilo v letu 2010 opravljenih 39.035 pregledov zaprtih oseb. Med njimi je bilo 27.541 splošnih, 5.449 psihiatričnih, 4.263 zobozdravstvenih, 1.195 laboratorijskih in 587 ginekoloških pregledov v zavodu za ženske. V primerjavi z letom 2009 je bilo splošnih pregledov manj za 20 %.

3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda

V zunanjih specialističnih ambulantah je bilo opravljenih skupaj 6.690 pregledov, kar je za 18,8 % več kot v letu 2009. Zaprte moške so specialisti pregledali 6.475-krat, in sicer največkrat v diagnostičnih laboratorijih RTG, CT, EEG, UZ (1.323), travmatoloških ambulantah (999), ortopedskih ambulantah (811), zobnih ambulantah (747), v ambulantah medicine dela (589) itd.

Zaprte ženske so opravile 121 specialističnih pregledov, in sicer največ v diagnostičnih laboratorijih RTG, CT, EEG, UZ (43), v internističnih ambulantah (36), v travmatološki, torakalni in ambulanti splošne kirurgije (21), itd.

Mladoletniki so opravili 94 specialističnih pregledov, in sicer največ v travmatoloških ambulantah (46), v diagnostičnih laboratorijih RTG, CT, EEG, UZ (10), v psihiatričnih ambulantah (10), ORL ambulantah (8), ambulantah medicine dela (4), v očesnih ambulantah (4), itd.

V letu 2010 je bilo 26 moških napotenih na pregled v ambulante za AIDS.

3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja

V letu 2010 se je število hospitaliziranih zaprtih oseb glede na leto 2009 povečalo. Hospitaliziranih je bilo 191 oseb, kar je 4 % več kot v letu 2009. 107 oseb je bilo v času hospitalizacije varovanih, 84 hospitalizacij pa je potekalo brez varovanja.

Med hospitaliziranimi je bila večina moških (174), in sicer 104 z varovanjem in 70 brez. Hospitaliziranih žensk je bilo 9 (med njimi dve varovani) in 7 brez varovanja. En mladoletnik je bil hospitaliziran z varovanjem, 7 mladoletnikov brez varovanja.

Največ je bilo hospitalizacij v splošnih bolnišnicah (105), na UKC Ljubljana (47), sledijo hospitalizacije v psihiatričnih bolnišnicah - v PB Ljubljana - Polje (27) ter v ostalih psihiatričnih bolnišnicah (8), itd.

3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb

Vzroki za obisk zaprtih moških v specialističnih ambulantah so bile v letu 2010 bolezni urogenitalnega trakta (1.507), bolezni dihal (1.486), bolezni srca in ožilja (1.262), bolezni lokomotorne aparata (1.193), bolezni prebavil (1.171), bolezni lokomotorne aparata (1.028).

Ženske so imele največ težav z boleznimi srca in ožilja (85), sledile so bolezni dihal (80), nevrotske težave (77), bolezni lokomotorne sistema (67), bolezni prebavil (56). Mladoletniki so v preteklem letu najpogostejše obolevali zaradi bolezni prebavil (53), bolezni dihal (49), bolezni kože (30) in nevrotskih težav (29).

V letu 2010 je bila ena oseba okužena z virusom HIV. S tuberkulozo ni bil okužen nihče. Zdravstveno osebje zavodov je dosledno izvajalo priporočila medicinske stroke glede pravočasnega odkrivanja bolnikov ter zdravljenja in nege po navodilih zdravnikov specialistov.

Tabela 45: Rezultati prostovoljnih in zaupnih testiranj na hepatitis in HIV v letih 2002–2010

Leto	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
število testiranih na HIV	140	134	179	305	242	297	235	202	197
število testiranih na hepatitis	247	183	269	303	322	378	326	271	284
HIV	4	0	0	0	2	1	1	2	1
hepatitis A	0	3	3	2	1	2	0	0	0
hepatitis B	15	14	10	7	12	15	7	13	11
hepatitis C	28	63	90	85	87	97	75	47	60
SKUPAJ	47	80	103	94	102	115	83	62	72

Za testiranje na HIV in hepatitis se je odločilo več zaprtih oseb kot v letu 2009. Bolniki so iskali pomoč in svetovanje tudi v ambulantah za AIDS.

Po razpoložljivih podatkih o rezultatih testiranj v letu 2010 je bila ena oseba okužena z virusom HIV. Hepatitis B je bil potrjen pri 11 obsojencih, hepatitis C pa pri 60 zaprtih osebah.

Tudi v letu 2010 so v zavodih izvajali preventivne dejavnosti za preprečevanje obolenosti za omenjenimi boleznimi.

3. 6. 5. Metadonska terapija

Metadonsko terapijo izvajamo v sodelovanju z zdravniki specialisti regionalnih centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti. V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog, ki vsebujejo enotno doktrino zdravljenja z nadomestnimi zdravili v zavodih.

Med 1.215 zaprtimi osebami, ki so bile odvisne od nedovoljenih drog ali so imele težave zaradi uživanja drog, je prejelo metadonsko terapijo 538 ali 44,2 % zaprtih oseb. Največ je bilo vzdrževalne terapije. V primerjavi z letom 2009 se je število oseb na metadonski terapiji zmanjšalo za 1,6 %.

Med 969 novosprejetimi osebami s težavami z drogo je bilo 418 ali 43,1 % oseb z že predpisano metadonsko terapijo.

Metadonsko terapijo je prejelo 45 oseb, ki so bili ukлонilno zaprti.

Tabela 46: Število zaprtih oseb na metadonski terapiji po kategorijah v letih 2004–2010

Kategorija	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
priporniki	142	180	242	234	196	219	219
obsojenci	238	202	290	352	346	328	319
SKUPAJ	380	382	532	586	542	547	538

3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov

Imunokemijsko urinsko testirane so bile zaprte osebe, ki so se vključile v program obravnave odvisnosti od nedovoljenih drog in so s ciljem samopotrjevanja in nadzora abstinence pisno potrdile terapevtski dogovor z izvajalci programov obravnave. Testi so bili uporabljeni predvsem za ugotavljanje prisotnosti opijatov, kanabisa in benzodiazepinov. Z urinskimi testi so bile preverjane tudi vse zaprte osebe na metadonski terapiji. V primeru pozitivnega testa jim je bila terapija postopno ukinjena.

V letu 2010 je bilo porabljenih 3.933 urinskih testov.

3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah

V letu 2010 je bilo skupaj 12.653 ležalnih dni, kar je za 5,2 % več kot v letu poprej. V zavodih so našli 10.592 ležalnih dni, v bolnišnicah pa 2.061 ležalnih dni.

Moški so v zavodskih bolniških sobah preživeli 10.499 dni, v bolnišnicah pa 1.968 ležalnih dni. Ženske so bile v bolnišnicah 17 ležalnih dni. Mladolletniki so bili nameščeni v zavodskih bolniških sobah 93 ležalnih dni in 76 dni v bolnišnici.

3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb

Skupno število poškodb zaprtih oseb je v letu 2010 znašalo 615, kar je za 7,6 % več kot v letu 2009. Gre za poškodbe pri delu, športu, v prostem času, med prostim izhodom, pred nastopom kazni in v zavodu po tretji osebi. Vse poškodbe so bile obravnavane v zavodskih ambulantah.

Največ poškodb je bilo med moškimi (545), med ženskami jih je bilo 9, med mladolletniki pa 70. Moški so se najpogosteje poškodovali pri športu (145), ženske (8) in mladolletniki (42) v prostem času.

3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov

V letu 2010 beležimo 86 samopoškodb in poskusov samomorov zaprtih oseb, kar je sicer skoraj 20 % več kot v letu poprej, vendar je kar 16 samopoškodb storil en sam pripornik. 39-krat so se samopoškodovali obsojenci, 36-krat priporniki, dvakrat ukлонilno zaprta oseba in devetkrat mladolletniki iz prevzgojnega doma. Najpogostejši načini so bile ureznine, obešenje, udarci, zaužitje predmetov in zastrupitve z zdravili. Vse osebe so bile oskrbljene s strani delavcev zavodov. Nadaljnja zdravniška oskrba v ustreznih zunanjih zdravstvenih ustanovah je bila nudena v 45 primerih. Štirinajst oseb je bilo hospitaliziranih, od tega pet v psihiatričnih bolnišnicah.

Med vsemi samopoškodbami je bilo šestnajst resnih poskusov samomora. Pet samomorilnih poskusov je bilo izvedenih z obešenjem, šest oseb je skušalo končati življenje s predoziranjem s tabletami ali kemikalijami, ena je skočila z višine, štiri osebe so se močno porezale. Pravočasni strokovni intervenciji zaposlenih gre zasluga, da so dejanja ostala samo pri poskusu.

V letu 2010 je bil storjen en samomor z obešenjem. Oseba je imela status pripornika.

Po navedbah zaprtih oseb so razlogi avtoagresivnega vedenja zlasti občutki obupa, nemoči in brezizhodnosti zaradi odvzema svobode, poslabšanje odnosov s svojci in medsebojni konflikti pa tudi abstinenčne krize (predvsem pri alkoholikih) in bolezenska stanja.

V skladu s strategijo preprečevanja samomorov, ki smo jo vzpostavili v letu 2003, so v zavodih ocenili samomorilno ogroženost vsake na novo sprejete osebe.

Zaprtim osebam v stiski so nudili pomoč zavodski strokovni delavci (psihologi, pedagogi, socialni delavci in zdravstveno osebje), ki so poskušali v kritičnih trenutkih usmerjati posameznika k rešitvi problema. Strokovni delavci so se povezovali tudi z zunanjimi strokovnjaki (psihiatri in kliničnimi psihologi), ki so zaprte osebe pregledali ali opazovali.

V okviru strategije preprečevanja samomorov v zaporih se je tudi v letu 2010 nadaljevalo sistematično izobraževanje delavcev za prepoznavanje samomorilne ogroženosti zaprtih oseb.

3. 6. 10. Smrti

V letu 2010 je umrlo pet oseb. Poleg omenjenega samomora pripornika sta zaradi zdravstvenih težav umrla še dva pripornika in dva obsojenca. Od teh so tri osebe umrle v bolnišnicah.

En obsojenec je umrl na prekinitvi kazni, ki je bila odobrena iz zdravstvenih razlogov. Ker formalno ni imel statusa zaprte osebe se ga v statistiki na prikazuje.

3. 6. 11. Gladovne stavke

Z gladovnimi stavkami so tudi v letu 2010 vse kategorije zaprtih oseb opozarjale na osebne stiske in nezadovoljstva. Stavkalo je 42 oseb, kar so tri osebe več kot v letu 2009. Priporniki (15) so z odklanjanjem hrane želeli doseči odpravo pripora ter pospešitev postopkov na sodiščih, obsojenci (21) pa so na ta način izražali predvsem nezadovoljstvo nad odločitvami zavodskih strokovnih služb. Beležili smo tudi šest primerov odklanjanja hrane mladoletnikov iz PD Radeče. Vsi stavkajoči so bili obravnavani v skladu z mednarodnimi konvencijami o gladovnih stavkah. Odklanjanje hrane ni pustilo posledic na zdravju stavkajočih.

3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA

3. 7. 1. Odvisnost od alkohola

Obravnava odvisnih od alkohola je v zavodih v letu 2010 potekala v skladu z doktrino in dogovori. Izvajalci programov so bili zavodski strokovni delavci v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki. Namen obravnave je pomoč zaprti osebi pri vzpostavitvi abstinence in spremembi življenjskega stila ter morebitna priprava posameznika na zdravljenje v zdravstveni ustanovi.

Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi odvisnosti od alkohola postaja vse bolj zahtevna, ker sindrom odvisnosti vse pogosteje spremlja še antisocialno vedenje zaprtih oseb – družinsko in spolno nasilje. Doseganje namena obravnave so tudi v preteklem letu ovirali nizka stopnja motiviranosti za spremembo, dolgotrajnost pивske kariere, osebni propad, nizek socialnoekonomski status obravnavanih oseb ter nepripravljenost svojcev za sodelovanje v obravnavi.

Tabela 47: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi alkohola po kategorijah zaprtih oseb v letu 2010

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi alkohola	delež v %
obsojenci	1.967	253	12,9
UZ	1.293	105	8,1
priporniki	1.292	43	3,3
mladoletniki	40	12	30
SKUPAJ	4.592	413	8,99

V letu 2010 je bilo med skupaj 4.592 zaprtimi osebami 413 ali 9 % oseb s težavami zaradi alkohola. Delež oseb, ki so imele težave zaradi alkohola, se je v primerjavi z letom poprej zmanjšal za 2,6 %.

Tabela 48: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi alkohola po spolu in zavodih v letu 2010

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml	skupaj	p	m	ž	ml	UZ	skupaj	
Dob	13	0	0	13	0	106	0	0	0	106	119
Slov. vas	1	0	0	1	0	12	0	0	0	12	13
OO Puščava	0	0	0	0	0	9	0	0	0	9	9
Ig	0	0	0	0	3	0	3	0	3	9	9
Celje	1	0	0	1	18	3	0	0	20	41	42
Koper	0	0	0	0	7	17	0	0	0	24	24
N. Gorica	0	0	0	0	1	1	0	0	2	4	4
Ljubljana	2	0	0	2	0	28	0	0	15	43	45
N. mesto	0	0	0	0	6	13	0	0	46	65	65
OO Ig	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	2
Maribor	0	0	0	0	0	36	0	0	0	36	36
M. Sobota	0	0	0	0	8	4	0	0	19	31	31
OO Rogoza	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	2
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	12	0	12	12
SKUPAJ	17	0	0	17	43	233	3	12	105	396	413

Med skupaj 1.967 obsojenci v letu 2010 je bil 17 obsojencem izrečen ukrep obveznega zdravljenja alkoholizma, kar je za 21 oseb manj kot v letu 2009. Tudi v letu 2010 so zavodi izvajali ukrepe z vključevanjem odvisnikov v psihosocialne programe obravnave odvisnosti v zavodih, bolj motivirane posameznike pa so obravnavali v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami.

V hospitalno zdravljenje med ali po prestani kazni je bilo vključenih 7 oseb.

Tabela 49: Število oseb s težavami zaradi alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2002–2010

Leto	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
število vseh zaprtih oseb	5.219	4.725	4.344	3.097	3.572	4.311	4.383	4.730	4.592
število oseb s težavami zaradi alkohola	941	833	722	421	513	714	684	549	413
delež v %	18,0	17,6	16,6	13,6	14,4	16,6	15,6	11,6	9,0

Tabela 50: Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave po zavodih v letu 2010

Zavod	program izobraževanja			program motivacije			abstinenca in aktivno življenje		
	O	UZ	ml	O	UZ	ml	O	UZ	ml
Dob	31	0	0	10	0	0	29	0	0
Slov. vas	5	0	0	1	0	0	0	0	0
OO Puščava	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Celje	0	0	0	2	0	0	2	0	0
Koper	3	0	0	3	0	0	6	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	15	15	0	16	0	0	3	0	0
N. mesto	9	5	0	1	0	0	0	0	0
OO Ig	15	0	0	2	0	0	0	0	0
Maribor	0	0	0	36	0	0	0	0	0
M. Sobota	2	0	0	2	0	0	1	0	0
OO Rogoza	12	0	0	12	0	0	12	0	0
Radeče	0	0	12	0	0	12	0	0	12
SKUPAJ	93	20	12	86	0	12	55	0	12

V letu 2010 so se zaprte osebe s težavami zaradi alkohola lahko vključevale v programe edukacije in motivacije v zavodih. Pomoč zaprtim osebam je bila usmerjena v vzpostavljanje občutka za osebno nego in telesno kondicijo, odgovornost za opravljanje dnevnih dejavnosti, pridobivanje delovnih navad, aktivno preživljanje prostega časa, vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s svojci ter v postopno vračanje v družbo.

Vključitev v našete programe pomoči je bila prostovoljna. Za vključitev v programe izobraževanja se je odločilo 125 zaprtih oseb, v programe motivacije 98 oseb, aktivni življenjski stil pa je uspelo vzpostaviti 67 zaprtim osebam.

Osebam, ki so v zavodih uspešno abstimirale in izrazile željo po nadgradnji obravnave, smo med prestajanjem kazni omogočili tudi obravnavo v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (v psihiatričnih klinikah, v območnih ambulantah za alkoholike, v klubih zdravljenih alkoholikov, Anonimnih alkoholikov, skupinah za samopomoč). Za takšno obravnavo se je v letu 2010 odločilo 25 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 12 oseb.

3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog

Zaprte osebe, odvisne od nedovoljenih drog, so v zavodih obravnavali v skladu z izdelano strategijo. Ta opredeljuje medicinski del pomoči, programe edukacije in motivacijski proces ter nadgradnjo z visokopražnimi programi.

V letu 2010 je bilo prepoznanih 1.215 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja nedovoljenih drog. V primerjavi z letom poprej se je njihovo število povečalo za 6 oseb. Med njimi je bilo 30 oseb z izrečenim ukrepom obveznega zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog (29 obsojencev in ena obsojenka).

Tabela 51: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi drog po kategorijah zaprtih oseb v letu 2010

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi odvisnosti od nedovoljenih drog	delež v %
obsojenci	1.967	745	37,9
uklonilno zaprti	1.293	103	8
priporniki	1.292	346	26,8
mladoletniki	40	21	52,5
SKUPAJ	4.592	1.215	26,5

Tabela 52: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi drog po zavodih v letu 2010

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml	skupaj	p	m	ž	ml	UZ	skupaj	
Dob	10	0	0	10	0	155	0	0	0	155	165
Slov. vas	1	0	0	1	0	4	0	0	0	4	5
OO Puščava	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1
Ig	0	1	0	1	19	0	29	0	10	58	59
Celje	1	0	0	1	26	32	0	1	10	69	70
Koper	7	0	0	7	28	96	0	0	0	124	131
N. Gorica	0	0	0	0	19	23	0	0	12	54	54
Ljubljana	9	0	0	9	185	201	0	0	20	406	415
N. mesto	0	0	0	0	14	9	0	0	19	42	42
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	1	0	0	1	35	142	0	0	25	202	203
M. Sobota	0	0	0	0	20	16	0	0	7	43	43
OO Rogoza	0	0	0	0	0	7	0	0	0	7	7
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	20	0	20	20
SKUPAJ	29	1	0	30	346	686	29	21	103	1185	1215

Tabela 53: Število oseb s težavami zaradi uživanja nedovoljenih drog glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2002 - 2010

Leto	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
število vseh zaprtih oseb	5.219	4.725	4.344	3.097	3.572	4.311	4.383	4.730	4.592
osebe s težavami zaradi droge	703	727	944	868	948	1.090	1.210	1.209	1.215
delež v %	13,47	15,38	21,73	28,03	26,5	25,3	27,6	25,6	26,5

Tabela 54: Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave po kategorijah in zavodih v letu 2010

Zavod	nizkopražni programi				višjepražni programi				visokopražni programi			
	O	UZ	ml	skupaj	O	UZ	ml	skupaj	O	UZ	ml	skupaj
Dob	38	0	0	38	23	0	0	23	34	0	0	34
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	10	0	0	10	16	0	0	16	4	0	0	4
Celje	20	0	1	21	2	0	0	2	0	0	0	0
Koper	32	0	0	32	61	0	0	61	3	0	0	3
N. Gorica	15	0	0	15	5	0	0	5	1	0	0	1
Ljubljana	101	20	0	121	16	0	0	16	1	0	0	1
N. mesto	8	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	53	25	0	78	37	0	0	37	8	0	0	8
M. Sobota	6	0	0	6	1	0	0	1	4	0	0	4
OO Rogoza	4	0	0	4	5	0	0	5	5	0	0	5
Radeče	0	0	20	20	0	0	20	20	0	0	20	20
SKUPAJ	287	45	21	353	166	0	20	186	60	0	20	80

Osebam, ki v zavodih uspešno abstininirajo in izražajo željo po nadgradnji obravnave, se med prestajanjem kazni ta omogoča tudi v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (psihiatrične bolnišnice, Center za zdravljenje odvisnosti od drog v Ljubljani, centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti, Društvo Up, Skupnost Srečanje, Karitas – Pelikan, Društvo Svit, Zavod Vir, Društvo Projekt Človek, Društvo Stigma, Društvo Križišče,.. itd). Za tovrstno obliko obravnave se je v letu 2010 odločilo 95 zaprtih oseb, kar je za 28 oseb več kot v letu 2009. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 62 zaprtih oseb, to pa je 13 oseb več kot v letu 2009.

256 oseb je imelo abstinenčne krize, ki so jih obravnavali v zavodskih ambulantah. Težave so lajšali predvsem z zdravlili, pa tudi s povečanjem odmerka metadona.

3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov

Osamitev obsojenca po 98. členu zakona

V letu 2010 beležimo en primer osamitve po 98. členu ZIKS. Osamitev obsojenca v Celju je trajala šest mesecev. Razlogi za osamitev so se redno mesečno preverjali.

Namestitev v posebej varovani oddelek na podlagi 206. člena zakona

V posebej varovani oddelek je bilo v letu 2010 nameščenih 5 nevarnih obsojencev, v zavodu Dob (3) in Koper (2). Poglavitni razlogi teh namestitev so bili fizični napad in grožnje soobsojencem ter izsiljevanje.

3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev

V letu 2010 je v slovenskih zavodih prestajalo kazen 541 tujcev, med katerimi je bilo 155 obsojencev, 22 uklonilno zaprtih in 364 pripornikov.

Posebnih jezikovnih težav pri delu s tujci ni bilo, delavci zavodov so se z njimi sporazumevali v enem od svetovnih jezikov. Nekaj obsojencev iz manjših držav je obvladalo le materni jezik in so se na lastno željo začeli učiti slovenščine. Želje po uradnem prevajalcu ni izrazil nihče.

Tujci, ki slovenskega jezika niso razumeli, so bili obravnavani individualno, drugi pa so se udeleževali skupinskih oblik dela, kjer so jim pri sporazumevanju pomagali tudi drugi obsojenci.

Tujejezična literatura, vključujoč zakonske in podzakonske akte, je dostopna v tujih jezikih v zavodskih knjižnicah. Tujci so se z želeno literaturo večinoma oskrbovali sami ali pa preko diplomatskih predstavnikov.

Obsojeni tujci so izrabili pravico do obiskov konzularnih predstavnikov, obiski svojcev pa so bili odvisni predvsem od njihove oddaljenosti, materialnega stanja, pa tudi od kakovosti njihovih stikov pred nastopom kazni. Večina jih je za ohranitev stikov s svojci uporabljala dopisovanje, telefonskih razgovorov so se zaradi visokih stroškov posluževali nekoliko redkeje. Tujcem je bila glede na njihova verska načela in druga prepričanja zagotovljena ustrezna prehrana.

Obravnavo tujcev v zavodih je bila enaka obravnavi slovenskih državljanov. Tujci z izrečenim izgonom iz države zunajzavodskih ugodnosti niso bili deležni. Tisti tujci, ki jim stranska kazen izgona iz države ni bila izrečena, so bili za pridobitev zunajzavodskih ugodnosti izenačeni z obsojenci slovenskimi državljanji. Praviloma so bivali v zaprtih oddelkih zavodov.

3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb

V letu 2010 je bilo zaprtih 66 oseb v starosti nad 59 let, med njimi jih je bilo 10 starejših od 69 let. Predvidene dejavnosti in njihovo namestitve so v zavodih prilagodili njihovim letom in zdravstvenemu stanju. Najstarejša obsojenka je bila stara 76 let in je kazen prestajala v zavodu Ig, najstarejši obsojenec je bil star 82 let in je kazen prestajal v zavodu Dob. V zavodih so prestajale kazen tudi invalidne osebe največ na Dobu in v Kopru. Terminalno je bilo bolnih šest oseb. Ena uklonilno zaprta oseba je bila iz Celja odpuščena na predlog direktorice, nekaterim so bile omogočene prekinitve kazni. Ostalim smo zagotovili obiskovanje potrebne rehabilitacije.

3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost

V letu 2010 je bilo na novo sprejetih 52 storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je osem manj kot v letu poprej. Vsi so imeli status obsojenca. Med na novo sprejetimi je njihov skupni delež znašal 5 % obsojeniške populacije, kar je za 1,1 % manj kot v letu poprej.

V zavodih so v letu 2010 obravnavali skupaj 187 tovrstnih obsojencev in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar so štiri osebe več kot v letu poprej. Kazen so prestajali skoraj na vseh lokacijah. Predstavljali so 9,4 % delež obsojeniške populacije, kar je za 0,3 % več kot leto poprej.

Obravnava te kategorije obsojencev se načeloma ni bistveno razlikovala od ostalih, pri podeljevanju zunaj zavodskih ugodnosti pa je zahtevala še posebno previdnost. Obsojenci so se vključevali tako v individualne kot v skupinske oblike obravnave ter v ostale oblike zavodskega življenja. V nekaj primerih je bilo posameznike potrebno zaščititi pred nasilnimi soobsojenci. V teh primerih smo jih praviloma obravnavali le individualno.

Storilci spolnih kaznivih dejanj, ki so izrazili interes, so bili vključeni v psihološko obravnavo, ki je bila usmerjena predvsem v vzpostavljanje uvida v storjeno dejanje in motiviranje za spremembo. Vsi psihologi, ki obravnavajo storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, so se udeleževali ustrezne supervizijske skupine, ki se je redno mesečno sestajala. Šest delavcev se je dodatno usposabljal na področju vedenjsko kognitivne terapije. V letu 2010 so v zavodu Dob izvajali edukacijsko skupinsko obravnavo te kategorije obsojencev. Izvajajo jo zavodski psihologi. Program zajema 15 srečanj, na vnaprej pripravljene teme. Vseh skupin se je udeležilo skupaj 24 obsojencev. V individualno psihološko obravnavo je bilo na vseh lokacijah vključenih 67 oseb, kar je 31,6 % manj kot v letu poprej. Velik upad je predvsem posledica prerazporeditve dveh delavk, ki sta to obravnavo izvajali, na drugo delavno mesto, zavodu pa kadrovskega manjka daljše časovno obdobje ni uspelo nadomestiti.

Zavodi so se po pomoč in znanje glede obravnave te kategorije obsojencev obračali tudi na posamezne zunanje strokovnjake, predvsem psihiatre. Nekateri bolj motivirani obsojenci so bili deležni tudi obravnave zunaj zavoda.

Ob pripravi obsojencev na zunanje ugodnosti in odpust so se v zavodih posvetovali z različnimi službami (s centri za socialno delo, šolami, z zdravstvenimi službami, s policijo itd) in okolje pripravljali na njihovo postopno vračanje v družbo. Ugodnosti izven zavoda so bili deležni tisti obsojenci, ki so v obravnavi dokazali zahtevani napredek in izpolnjevali vsa potrebna merila.

3. 7. 7. Obravnava žensk

Prestajanje zaporne kazni žensk je tesno povezano s kulturnimi in družbenimi pričakovanji glede njihove vloge v družini, še posebno vloge matere. Ženske so prestajanje kazni in oddaljenost od doma velikokrat doživljale kot hudo stisko s stopnjevanimi občutki tesnobe, nemira, krivde in samoobtoževanja. Težave so bile še večje ob hkratni odsotnosti drugega roditelja (npr. zaradi sočasnega prestajanja kazni), kar je zahtevalo ukrepe za reševanje stiske otrok. Posebne težave, povezane z obravnavo žensk, so se nanašale na obsojenke, pri katerih stiki z družino in otroki niso bili možni (velika oddaljenost od doma, tujke ...).

Razen v centralnem ženskem zavodu Ig so se pripornice in uklonilno zaprte nahajale še v zavodu Celje. Ena mladoletnica je bivala v Prevezgojnem domu Radeče.

3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov

V zavodu Celje sta v letu 2010 prestajala kazen 2 mladoletnika, v prevzgojnem domu pa so obravnavali 41 mladoletnih oseb, med njimi eno mladoletnico.

Pri delu z mladoletniki je največji poudarek namenjen izobraževanju in pridobivanju delovnih navad ter obravnavi odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola.

3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI

3. 8. 1. Podeljene ugodnosti

Po uveljavitvi spremenjenega in dopolnjenega Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij leta 2008 se postopek za podeljevanje ugodnosti obsojencem in mladoletnikom v praksi ni bistveno spremenil, čeprav so bile nekatere določbe, ki urejajo podeljevanje ugodnosti, spremenjene oziroma dopolnjene. Novela citiranega zakona je namreč kriterij prizadevanja in uspeha pri delu za podelitev ugodnosti črtala, kar je velika pomanjkljivost, saj je to pomemben pogoj za podelitev zunajzavodskih, kakor tudi zavodskih ugodnosti. Pomanjkljivost je očitno v tem, da osebni načrt še zdaleč ne vsebuje vseh kriterijev, ki so pomembni za odločitev o podelitvi ugodnosti obsojencu, zato zavodi pri odločanju o tem upoštevajo še številne druge kriterije, ki jih je izoblikovala praksa. Zavodi upoštevajo zlasti osebnostne in vedenjske lastnosti obsojencev, oceno zanesljivosti, spoštovanje sprejetih dogovorov, odnos do kaznivega dejanja, delavcev in soobsojencev. Obsojencem, ki brez opravičenih razlogov niso pripravljene redno delati, zavodi zunajzavodskih ugodnosti praviloma niso podeljevali. Podobno zavodi tudi niso podeljevali teh ugodnosti obsojencem – odvisnikom, ki se niso bili pripravljene vključiti v program obravnave ali če so prekršili dogovor o tovrstni obravnavi.

Okvirni režim zunajzavodskih ugodnosti v nekaterih zavodih predlaga nosilec primera – pedagog svetovalec, ki ga timsko konzultirajo na oddelčni strokovni skupini, v drugih primerih pa se določi na sestanku strokovne skupine. Tako oblikovani predlog vodja oddelka predstavi na tretmanskem kolegiju. Sicer se ugodnosti za posameznika opredelijo v osebni načrtu, o posameznem predlogu pa vselej odloči direktor zavoda oziroma vodja oddelka. V nekaterih zavodih so uvedli prakso tri oziroma šest mesečnega načrtovanja usmeritev ugodnosti za vsakega obsojenca.

Podatki kažejo, da zavodi veliko pozornosti namenjajo pripravam obsojenca za podelitev prve zunajzavodske ugodnosti. V primerih, ko gre za obsojence, odvisne od prepovedanih drog ali alkohola, za obsojence, obsojene zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kaznivih dejanj proizvodnje in prometa z drogo ali kaznivih dejanj z elementi hujšega nasilja, je priprava na podelitev zunajzavodskih ugodnosti še bolj temeljita in poglobljena. Pri obsojencih, pri katerih je zaznati problematiko odvisnosti od prepovedanih drog ali alkohola, še posebej pa pri obsojencih, obsojenih zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, se režim podeljevanja ugodnosti doreče v skladu z obsojenčevo pripravljenostjo reševanja omenjene problematike ter vključitve v psihološko obravnavo, po uspešnem dokazovanju abstinence oziroma napredku pri psihološki obravnavi za določeno obdobje. Pri psihološki obravnavi obsojencev, ki so obsojeni zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, pa je v praksi prisotna težava, ker kriteriji za tovrstno obravnavo po oceni nekaterih zavodov še niso natančno izdelani pa tudi rezultati so težko merljivi.

Obsojenci, katerim je bil izrečen varnostni ukrep obveznega zdravljenja alkoholizma in odvisnosti od prepovedanih drog in niso pripravljeni sodelovati pri izvajanju tega ukrepa, zunajzavodskih ugodnosti praviloma ne dobijo. Enaki kriteriji veljajo za obsojence, ki so storili kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost, če odklanjajo terapevtske, psihološke in druge oblike obravnave.

Tabela 55: Število podeljenih ugodnosti po vrstah v letu 2010

Vrste ugodnosti		število ugodnosti
zunajzavodske ugodnosti	popolna izraba letnega počitka na prostosti	701
	delna izraba letnega počitka na prostosti	249
	dodatni letni počitek	144
	prost izhod iz zavoda	6.124
	nenadzorovani obiski zunaj zavoda	2.985
	prost izhod iz zavoda, razen v kraj storitve k. d.	105
	izhod iz zavoda v spremstvu paznika	47
	skupaj	10.355
ugodnosti v okviru zavoda	podaljšani in nenadzorovan obisk	24.097
	prost obisk v garsonjeri	4085
	skupaj	28.182
SKUPAJ	38.537	

V letu 2010 je bilo obsojencem in mladoletnikom podeljenih 38.537 zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, kar je za 2 % več kot v letu 2009.

Na obsojenca oziroma mladoletnika je bilo torej podeljenih 19,2 ugodnosti, kar je nekoliko več kot v letu poprej (18,7 ugodnosti na osebo).

Od skupaj 2.007 obsojencev in mladoletnikov jih 1.206 ali 60 % ni bilo deležnih nobene zunajzavodske ugodnosti. V primerjavi z letom poprej se je ta delež povečal za 0,5 %. Med njimi je bilo 251 ali 12,5 % takih, ki niso bili deležni ugodnosti niti v okviru zavoda. V primerjavi z letom poprej se je delež tistih brez vseh ugodnosti povečal za 92.

Osebam, za katere je sodišče odredilo uklonilni zapor, zunajzavodskih ugodnosti zavodi praviloma ne podeljujejo. Izjema je zavod Ljubljana, ki je zunajzavodske ugodnosti podelil v treh primerih. Od 1.285 pa so zavodi 167 ali 12,9 % podelili zavodske ugodnosti podaljšanega in nenadzorovanega obiska.

Zavodske ugodnosti

Zavodskih ugodnosti je bilo v letu 2010 deležnih 1.702 ali 84,8 % obsojencev in mladoletnikov.

V primerjavi z letom 2009 se je njihovo število zmanjšalo, in sicer za 14,1 %. Število prostih obiskov v garsonjeri se je povečalo za 8,3 %. V letu 2010 so bili obsojenci in mladoletniki deležni 14 zavodskih ugodnosti na osebo, v letu poprej pa 13,6. Ker zavodi obsojencem in mladoletnikom skoraj praviloma hkrati podeljujejo ugodnost nenadzorovanega in podaljšanega obiska, torej dve različni zavodski ugodnosti, je realno število teh ugodnosti na obsojenca dvakrat večje kot ga izkazuje statistika o podeljenih tovrstnih ugodnostih.

3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti

V letu 2010 so obsojenci in mladoletniki zlorabili zunajzavodske ugodnosti v 62 primerih, kar predstavlja 0,5 % vseh podeljenih zunajzavodskih ugodnosti. Število zlorab ugodnosti v letu 2010 se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 10. Če upoštevamo podatek, da se je število podeljenih zunajzavodskih ugodnosti neznatno povečalo za 0,6 %, se je število zlorab zunajzavodskih ugodnosti v letu 2010 v primerjavi z letom poprej precej zmanjšalo. Po drugi strani pa podatki o številu zlorab zunajzavodskih ugodnosti kažejo, da je bilo kar 46,7 % vseh zlorab ugodnosti storjenih v Prevezgojnem domu Radeče, zato se je število zlorab v ostalih zavodih znatno zmanjšalo.

Obsojenci in mladoletniki so zunajzavodske ugodnosti zlorabili tako, da se jih je 20 vrnilo v zavod z zamudo, 26 jih je bilo privedenih, 5 jih je ostalo na begu, 11 pa jih je bilo utemeljeno osumljenih, da so na prostosti storili novo kaznivo dejanje. Po številu je bilo največ zlorab v Prevezgojnem domu Radeče (29), zavodu Maribor (8), zavodu Ig (4), Oddelku Murska Sobota, zavodu Celje, Oddelku Nova Gorica, zavodu Koper, Odprtem oddelku Ig in Polodprtem oddelku Slovenska vas po 3 ter Odprtem oddelku Puščava in Oddelku Novo mesto po 1. V zavodu Dob, Ljubljana in Odprtem oddelku Rogoza zlorab ugodnosti ni bilo.

3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti

V okviru problematike obravnavanja in podeljevanja ugodnosti obsojencem je Generalni urad v sodelovanju z zavodi v preteklem letu obravnaval razloge za zmanjšanje števila podeljenih ugodnosti v zadnjih letih. Obravnava je sicer pokazala, da zavodi veliko časa in aktivnosti namenjajo področju podeljevanja ugodnosti obsojencem in mladoletnikom, saj v postopku in odločanju o podelitvi ugodnosti, še posebej zunajzavodskih, avtomatizma ne more biti. Število obsojencev z večjim tveganjem za zlorabo zunajzavodskih ugodnosti zaradi odvisnosti od prepovedanih drog namreč narašča, kar je gotovo vplivalo na večjo previdnost pri odločanju o podeljevanju zunajzavodskih ugodnosti. Obsojencem, za katere je podana nevarnost zlorabe ugodnosti, zavodi praviloma zunajzavodskih ugodnosti ne podeljujejo, dokler ne dosežejo opaznega napredka. Obsojenci se vključitvi v obravnavo spolnega nasilja nad mladoletnikom ali odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola največkrat upirajo, nemalokrat pa tudi pritožujejo, češ, da jih zavodi prisiljujejo, da se morajo vključiti v tovrstno obravnavo, ker sicer ne bodo deležni zunajzavodskih ugodnosti. Kljub tem pomislekom se je na razpravi izoblikovalo stališče, da zavodi preučijo gradivo o podeljevanju ugodnosti in dobro prakso v drugih zavodih ter sprejmejo morebitne ukrepe za pogostejšo uporabo te možnosti v primerih, ko ni varnostnih zadržkov (skrajšanje obdobja postopnosti, podeljevanje ugodnosti pred prestanim deležem kazni). Pri podeljevanju ugodnosti se je namreč potrebno zavedati, da te niso samo nagrada za prizadevnost pri izvajanju osebnega načrta in dobro obnašanje, temveč so ugodnosti pomembne tudi za ohranjanje stikov z družino in okoljem ter imajo pomembno vlogo v procesu uspešne priprave za vključitev v življenje na prostosti po prestani kazni.

3. 8. 4. Namenski izhodi

Tabela 56: Namenski izhodi v letu 2010

Namenski izhodi	brez spremstva	v spremstvu paznika	s strok. delavcem	skupaj	število zlorab
državni organi (brez odredbe)	258	104	8	370	1
zdravstvene ustanove	966	148	0	1.114	1
obravnava v drugih ustanovah	359	102	27	488	0
izobraževanje	696	23	17	736	0
poroka	2	0	0	2	0
rojstvo otroka	4	4	0	8	0
nenačrtovani (smrt ipd.)	230	145	37	412	0
SKUPAJ	2.515	526	89	3.130	2

Delež namenskih izhodov se je v letu 2010 v primerjavi z letom 2009 povečal za 2,5 %. Najbolj se je povečalo število nenačrtovanih izhodov (smrt in podobno) ter obravnave v drugih ustanovah. Na drugi strani pa se je zmanjšalo število izhodov zaradi obiska zdravstvenih ustanov in izobraževanja.

V letu 2010 se je število izhodov brez spremstva neznatno povečalo. Število izhodov v spremstvu s prvosodnimi policisti in strokovnimi delavci se je povečalo za 11,8 %. V primerjavi z letom poprej se je znatno povečalo tudi število izhodov zaradi odobritve poroke, rojstva otroka ali smrti v družini (42,4 %).

3. 9. DISCIPLINSKO OBRAVNAVANJE IN KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 9. 1. Vodenje disciplinskih postopkov

V okviru vodenja disciplinskih postopkov zoper obsojence in mladoletnike se po ukinitvi disciplinskih komisij disciplinski postopki niso poenostavili, saj zgolj dejstvo, da so za vodenje disciplinskih postopkov in izrekanje disciplinskih kazni namesto disciplinske komisije pristojni direktorji zavodov oziroma vodje oddelkov, ni prineslo nobenih postopkovnih sprememb. Prav zaradi pretiranega formalizma na področju postopkovnih pravil se vsaj nekateri zavodi izogibajo uvajanju in izpeljavi disciplinskih postopkov v praksi. Pričakovanja, da bodo spremembe zakonodaje na tem področju lahko prispevale k hitrejšim izvedbam disciplinskih postopkov, za katere smo doslej ugotavljali, da so predolgi, se niso uresničile. Sicer pa zavodi v praksi verjetno tudi zaradi navedenih pomanjkljivosti iščejo alternativne rešitve, saj čedalje pogosteje obravnavajo disciplinske prestopke obsojencev brez formalne disciplinske obravnave, s sprotnim reševanjem, opozarjanjem, vodenjem obsojencev in s tretmanskimi pristopi. Formalni disciplinski postopki se torej vodijo v glavnem le v nekaterih zavodih in v primerih, ko gre za trdovratne disciplinske prestopke, še posebej pa ob storitvi disciplinskih prestopkov, ki so povezani z izvajanjem fizičnega nasilja nad soobsojenci. Toda tudi na tem področju ni enotne prakse, saj je v preteklem letu le sedem zavodov oziroma oddelkov in prevzgojni dom obsojencem in mladoletnikom izreklo v disciplinskem postopku disciplinske kazni.

3. 9. 2. Učinkovitost disciplinskih kazni

Nekateri zavodi ocenjujejo, da izrečene disciplinske kazni obsojencem in mladoletnikom niso najbolj učinkovite, saj ne dosegajo pričakovanega namena. Kljub temu pa vsaj posamezni zavodi ocenjujejo, da so v določenih primerih disciplinske kazni vsekakor potrebne, saj do neke mere učinkujejo tudi preventivno. Obsojenci morajo namreč vedeti, da se še posebej ne tolerira medsebojnega fizičnega obračunavanja, oziroma, da se praviloma, ko pride do ponavljajočih lažjih disciplinskih prestopkov, ukrepa z uvedbo disci-

plinskega postopka. Sicer pa zavodi ugotavljajo, da je realno težko oceniti učinke disciplinskega kaznovanja obsojencev, saj so pri nekaterih obsojencih učinkovite, medtem, ko pri obsojencih, ki pogosto ponavljajo disciplinske prestopke, izrečena disciplinska kazen pretežno ne doseže svojega namena. Nesporno so učinkovite pogojno odložene disciplinske kazni, saj v preizkusni dobi obsojenci disciplinskih prestopkov praviloma ne ponavljajo.

3. 9. 3. Pregled izrečenih disciplinskih kazni

Tabela 57: Izrečenih disciplinskih kazni po vrsti in trajanju v letu 2010

Vrsta disciplinske kazni	štev.	do 7 dni	7 do 14 dni	15 do 21 dni	21 dni	30 dni	izvršitev pogojno odložena
javni opomin	7	0	0	0	0	0	0
razporeditev na drugo delo	0	0	0	0	0	0	0
omejitev ugodnosti	0	0	0	0	0	0	0
samica s pravico do dela	21	13	8	0	0	0	16
samica brez pravice do dela	32	15	16	1	0	0	9
SKUPAJ	60	28	24	1	0	0	25

V letu 2010 je bilo obsojencem in mladoletnikom izrečenih 99 disciplinskih kazni (39 mladoletnikom v prevzgojnem domu) in 60 obsojencem, kar je več kot v letu 2009 (36). Število izrečenih disciplinskih kazni se je pri obsojencih povečalo, in sicer za 21, medtem ko se je pri mladoletnikih povečalo za 15. Število pogojno odloženih izvršitev disciplinskih kazni se je realno povečalo in sicer za 3, kar pa ni v sorazmerju s povečanjem števila izrečenih disciplinskih kazni obsojencem. Podatki kažejo, da se je v letu 2010 trend števila izrečenih disciplinskih kazni obsojencem in mladoletnikom obrnil navzgor. Kljub temu pa nekateri zavodi klasično disciplinsko kaznovanje nadomeščajo z omejevanjem bonitet in odrejanjem strožjega režima prestajanja kazni zapora. Na tako ravnanje, ki je tudi po mnenju Generalnega urada neustrezno, opozarjajo tudi nadzorni organi.

V zavodu Ljubljana, Oddelku Nova Gorica, Odprtem oddelku Ig, Polodprtem oddelku Slovenska vas, Odprtem oddelku Rogoza in Odprtem oddelku Puščava niso izrekli nobene disciplinske kazni. To za dislocirane oddelke, zlasti za polodprte in odprte oddelke, ni presenetljivo, saj v teh oddelkih kazen zapora prestaja številčno manjša in osebno bolj urejena obsojeniška populacija. Težko pa je sprejemljiva razlaga, da se uvajanje disciplinskih postopkov in izrekanje disciplinskih kazni obsojencem opušča tudi pri najhujših in številnih storitvah disciplinskih prestopkov izvajanja fizičnega nasilja nad soobsojenci zaradi prezasedenosti bivalnih in drugih prostorov v zavodu, kar po oceni Generalnega urada ne more biti utemeljen razlog.

Uvajanja in vodenja disciplinskih postopkov ter izrekanja disciplinskih kazni obsojencem zavodi ne bi smeli opuščati, še posebej ne tisti, v katerih so disciplinski prestopki fizičnega nasilja nad soobsojenci v porastu, saj gre nenazadnje v takih primerih za neizvajanje zakonskih ukrepov za preprečevanje hudih posegov v človekovo osebnost. Po drugi strani pa pri fizičnih napadih prepogosto prihaja tudi do lažjih ali težjih telesnih poškodb, zaradi katerih oškodovanci uveljavljajo odškodnino, ki jo skoraj praviloma tudi dobijo, plačati pa jo mora država. To je torej še en razlog več, ki kaže na potrebo enotne uporabe disciplinskih ukrepov v praksi.

V letu 2010 nista bili nikomur izrečeni disciplinski kazni omejitve podeljevanja ugodnosti in razporeditve na drugo delovno mesto. Neizvršenih je ostalo 6 odločb o izrečenih disciplinskih kaznih, med njimi v zavodu Maribor (4) in v zavodu Celje (2).

Disciplinsko obravnavanje mladoletnikov

Tabela 58: Struktura izrečenih disciplinskih kazni mladoletnikom v prevzgojnem domu po vrsti in trajanju v letu 2010

Vrsta disciplinske kazni	štev.	do 2 dni	do 4 dni	5 dni	6 dni	7 dni	izvršitev pogojno odložena
opomin	1	0	0	0	0	0	0
prepoved izhoda do treh mesecev	37	0	0	0	0	0	0
posebni prostor v prostem času	1	0	1	0	0	0	0
posebni prostor brez pravice do dela	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	39	0	1	0	0	0	0

V zavodu Celje mladoletnikom, ki prestajajo mladoletniški zapor, niso izrekli nobene disciplinske kazni. V prevzgojnem domu pa je bilo mladoletnikom izrečenih 37 disciplinskih kazni prepovedi izhoda iz doma. V primerjavi z letom 2009 se je število disciplinskih kazni prepovedi izhoda iz prevzgojnega doma povečalo za štirinajst. Le enemu mladoletniku je bila izrečena disciplinska kazen namestitve v posebni prostor v prostem času, enemu mladoletniku je bil izrečen opomin.

Število mladoletnikov, ki so bili v disciplinskem postopku obravnavani več kot dvakrat, se je v letu 2010 v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za tri.

Od skupaj 21 mladoletnikov in mladoletnic, obravnavanih v disciplinskem postopku, jih je bilo enkrat obravnavanih osem, dvakrat enajst in trikrat dva.

3. 9. 4. Pritožbe na disciplinske kazni

Pravico do pritožbe zoper odločbo o izrečenih disciplinskih kaznih je v letu 2010 uveljavljalo 8 obsojencev (v letu 2009 pa 4). Pritožbe so vložili le obsojenci iz zavoda Dob (3), Ig (2), Koper, Maribor in Celje po 1. Na Ministrstvu za pravosodje, ki je pritožbeni organ druge stopnje, so 4 pritožbe zavrnil kot neutemeljene. V treh primerih so pritožbi delno ugodili, v enem pa so odločbo organa prve stopnje odpravili in z odločbo izrekli milejšo disciplinsko kazen. Pri vlaganju in reševanju pritožb zoper odločbe o izrečenih disciplinskih kazni obsojencem v praksi ni bilo večjih težav.

3. 10. POGOJNI ODPUST OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 10. 1. Pogojni in predčasni odpust

V letu 2010 so se v praksi že začele izvajati določbe Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, po katerih je dana možnost pogojnega odpusta z varstvenim nadzorstvom. Po zbranih podatkih je bilo pristojnemu sodišču posredovano nekaj predlogov, da se pogojno odpuščenemu obsojencu postavi svetovalca. Število pogojno odpuščenih obsojencev (7) za katere je bil ob pogojnem odpustu odrejen varnostni nadzor sicer ni veliko, vendar se je s tem v našem sistemu izvrševanja kazenskih sankcij postopoma začelo izvajati nadzorstvo nad obsojenci, ki med pogojnem odpustom kazen zapora prestajajo na prostosti, dokler je v celoti ne prestanejo.

V praksi je bila zelo pozitivno sprejeta sprememba predpisov, po katerih Komisija za pogojni odpust ponovno redno zaseda vsake tri mesece in ne vsak mesec.

Komisija za pogojni odpust je obsojencem, ki so želeli biti prisotni na seji komisije, ko je odločala o njihovih vlogah za pogojni odpust, to omogočila.

Sicer pa obsojence zavodi o svojem mnenju, ki ga podajo k vlogi za pogojni odpust, v večini primerov seznanijo, saj je to sestavni del osebnega načrta. Komisija za pogojni odpust je tudi v letu 2010 v pretežni meri sledila predlogom zavoda za pogojni odpust. Pozitivne predloge za pogojni odpust zavodi podajajo tudi za obsojence, zoper katere je v teku še kakšen nedokončan kazenski postopek, vendar se taki predlogi podajajo individualno, pri čemer se Komisiji za pogojni odpust posreduje natančne podatke o odprtih kazenskih postopkih, na osnovi katerih ta lažje presodi ali bo obsojenca pogojno odpustila ali bo njegovo vlogo zavrnila.

3. 10. 1. 1. Pogojni odpust po komisiji za pogojne odpuste

Tabela 59: Pogojno odpuščeni obsojenci po spolu in trajanje pogojnega odpusta v letu 2010

Kategorija obsojenih oseb	trajanje pogojnega odpusta								Skupaj
	do 30 dni	nad 1 do 3 mes.	nad 3 do 6 mes.	nad 6 mes. do 1 leta	nad 1 do 2 leti	nad 2 do 3 leta	nad 3 do 5 let	nad 15 let	
<i>Obsojenci</i>									
prvič kaznovani	1	49	72	56	40	11	5	1	235
povratniki	3	19	33	23	16	0	0	0	94
Skupaj	4	68	105	79	56	11	5	1	329
<i>Obsojenke</i>									
prvič kaznovane	0	1	3	1	7	0	0	0	12
povratnice	0	0	0	0	1	0	0	0	1
skupaj	0	1	3	1	8	0	0	0	13
<i>Mladoletni obsojenci</i>									
prvič kaznovani	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	4	69	108	80	64	11	5	1	342
delež v %	1,2	20,2	31,6	23,4	18,7	3,2	1,5	0,3	100

V letu 2010 so bili pogojno odpuščeni 3 obsojenci več kot v letu poprej. Razlog za zgolj zanemarljivo povečanje števila pogojno odpuščenih obsojencev je verjetno v tem, ker se je že drugo leto povečalo število predčasnih odpustov obsojencev s prestajanja kazni zapora po direktorjih zavoda, saj so z novelo Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij direktorji dobili pooblastilo, da obsojenca lahko predčasno odpustijo s prestajanja kazni zapora do treh mesecev pred iztekom kazni zapora ter po dveh tretjinah prestane kazni zapora. S tega razloga je Komisija za pogojne odpuste dobila v obravnavo manj vlog za pogojni odpust s prestajanja kazni zapora.

3. 10. 1. 2. Predčasni in pogojni odpust po direktorju zavoda

Direktorji zavodov so v letu 2010 s prestajanja kazni zapora predčasno odpustili 339 obsojencev, kar je 6,6 % več kot v letu poprej. Predčasno ni bil s prestajanja mladoletniškega zapora odpuščen nobeden od mladoletnikov. Trend predčasnih odpustov obsojencev, ki je že drugo leto v porastu, gotovo vpliva na stagnacijo števila odpuščenih obsojencev po Komisiji za pogojne odpuste, saj obsojence, ki so obsojeni na krajše nekajmesečne kazni zapora, po spremenjeni zakonodaji lahko predčasno odpustijo s prestajanja kazni zapora direktorji zavoda, pred tem pa je take obsojence lahko pogojno odpustila s prestajanja kazni zapora le Komisija za pogojni odpust.

Tabela 60: Struktura predčasno in pogojno odpuščenih obsojencev po spolu in trajanju predčasnega odpusta v letu 2010

Kategorija obsojenih oseb	trajanje predčasnega odpusta						
	do 10 dni	10 do 20 dni	20 dni do 1 mesec	1 mesec	nad 1 mesec do 2 meseca	nad 2 meseca	skupaj
<i>Obsojenci</i>							
Prvič kaznovani	16	20	16	19	55	22	148
Povratniki	19	51	15	11	58	26	180
Skupaj	35	71	31	30	113	48	328
<i>Obsojenke</i>							
Prvič kaznovane	1	4	0	0	3	0	8
Povratnice	0	1	1	0	1	0	3
Skupaj	1	5	1	0	4	0	11
<i>Mladoletni obsojenci</i>							
Prvič kaznovani	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	36	76	32	30	117	48	339
DELEŽ V %	10,6	22,4	9,4	9	35	14	100

3. 11. IZVAJANJE PRAVIC IN PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB

3. 11. 1. Pravica do veroizpovedi

Koordinator za duhovno oskrbo je bil v letu 2010 navzoč na posameznih lokacijah zavodov in opravljal razgovore z zaprtimi osebami glede na izkazan interes za duhovno oskrbo in s tem pokrival področje zaprtih oseb do duhovne oskrbe.

Obiskanih je bilo enajst verskih skupnosti, ki so uradno registrirane, kot verske skupnosti v Republiki Sloveniji. Predstavljen jim je bil model koordinacije duhovne oskrbe v slovenskih zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu. Pogovori so tekli o možnih oblikah sodelovanja in doprinosu posamezne verske skupnosti k učinkovitemu in nedvoumnemu izvajanju duhovne oskrbe zaprtih oseb. Obiske po ostalih verskih skupnostih načrtuje za naslednje leto.

Katoliška cerkev je bila zastopana s strani koordinatorja za duhovno oskrbo. Mesečno je izvajal bogoslužja na vseh dogovorjenih lokacijah. V okviru praznikov: velike noči in božiča, so se še posebej izvajale zakramentalne priprave in praznične svete maše v vseh zavodih, kjer je bil izkazan interes.

Usklajeno je tekla koordinacija z islamsko skupnostjo in srbsko pravoslavno cerkvijo. Stiki so omejeni na lokalne nivoje, ker se je interes posameznih zaprtih oseb pokazal samo v določenih zavodih. Z islamsko skupnostjo so bile na lokalni ravni tudi priprave v mesecu Ramazanu, kjer so vsi zavodi dobili časovni razpored molitev in jih posredovali interesentom. Posameznikom so v tem času, na izrecno željo, omogočili tudi prehrano v skladu z njihovimi verskimi zahtevami. Verski predstavnik Islamske skupnosti je ob koncu meseca Ramazana obiskal zavod Dob glede na izraženo željo zaprtih oseb.

V okviru srbske pravoslavne cerkve je bila pokrita pastoralna oskrba ob velikih praznikih (božič in velika noč), opravljenih pa je bilo tudi nekaj razgovorov s strani parohov srbske pravoslavne cerkve na željo zaprtih oseb.

Svoj interes so pokazale tudi nekatere druge verske skupnosti:

- Evangeličanska cerkev je preko svojega predstavnika sodelovala v Oddelku Murska Sobota.
- Jehovove priče, ki so v nekatere zavode redno dostavljale svoja časopisa, vendar zanimanja s strani zaprtih oseb ni bilo, razen v zavodu Dob in Maribor, kjer so beležili njihove obiske.

- Interes za obisk je bil izkazan tudi s strani zaprtih oseb za predstavnika verske skupnosti Svete Cerkve Annasan in sicer na Dobu in Igu.
- Realizirani so bili tudi obiski v zavodu Maribor s strani verskega predstavnika Adventistične cerkve, glede na izražene želje zaprtih oseb.

Nekatere verske skupnosti (Skupnost za zavest Krišne, Budistična kongregacija Dharmaling,...) so preko društev in posameznih članov izvajale aktivnosti in predstavitve v okviru prostočasnih aktivnosti na posameznih lokacijah zavodov.

Zaprtim osebam so bili na voljo tudi izvodi Svetega pisma in druge literature, več interesa za Sveta pisma se je pokazalo s strani priprtih in zaprtih oseb, ki so tuji državljani.

Glede na potrebe posameznih zavodov po oskrbi z oblačili in obutvijo za priprte in zaprte osebe, se je koordinator za duhovno oskrbo povezal s slovensko Karitas in oskrbel posamezne lokacije.

Znotraj katoliške cerkve, v okviru Zaporniškega vikariata je bil v Sloveniji izpeljan tudi mednarodni Teden zaporov, ki je potekal od 21. do 27. novembra 2010, pod naslovom Bodi z menoj. Župnijska katoliška občestva, katoliške skupnosti in zavode za prestajanje kazni zapora je k povezanosti, dejavnostim in molitvi vabil poseben letak, ki so ga prejeli v več izvodih. Teden zaporov je bil tudi medijsko podprt. Radio Slovenija je ob začetku Tedna zaporov prenašal sveto mašo iz ženskega zapora na Igu. Prav tako je bilo sodelovanje z zaporniškim vikariatom, v okviru programa KPDVZ (Krščanska prostovoljna dejavnost v zaporu), kjer so prostovoljci v obliki spremljanja posameznih zaprtih oseb obiskovali zavode Dob in ženski zavod Ig.

Koordinator za duhovno oskrbo je pri tedenskih obiskih prav tako na razpolago za pogovor tudi delavcem v zaporih.

3. 11. 2. Druge pravice in pritožbe

Generalnemu direktorju Uprave, ki je pristojen za reševanje pritožb obsojencev in mladoletnikov na prvi stopnji, je bilo v letu 2010 posredovanih 88 pritožb. Med njimi so bile tudi pritožbe, ki so jih posamezniki ali skupine zaprtih oseb pošiljale predsedniku Vlade RS, Komisiji za peticije ter človekove pravice in enake možnosti pri Državnem zboru RS, Ministrstvu za zdravje, Varuhu pacientovih pravic in Ministrstvu za pravosodje. Dva obsojenca sta po številu vloženih pritožb še posebej izstopala, saj sta jih skozi vse leto vlagala zelo pogosto tudi zaradi banalnih razlogov, vse njune pritožbe pa so bile v glavnem neutemeljene. Zaprte osebe so vložile tudi 6 skupinskih pritožb, od katerih je bila ena anonimna. Največ pritožb so vložili obsojenci iz zavoda Dob (44), Maribor (13), Ljubljana (12), Koper (10), Ig (7), Oddelka Murska Sobota in zavoda Celje po 1. Zaprte osebe so v letu 2010 vložile 7 pritožb manj kot v letu 2009.

Zaprte osebe so v pritožbah oziroma v pobudah za začetek postopka za varstvo človekovih pravic izpostavljale po večini kršitve različnih pravic, nepravilno ravnanje in postopanje z njimi ter druge nepravilnosti. V pritožbah in pobudah so zaprte osebe zatrjevale, da so zaradi domnevnih kršitev njihovih pravic prizadete in hkrati prepričane, da se pravice pogosto kršijo. Najpogosteje so se pritoževale zaradi neustreznega postopanja in ravnanja strokovnih delavcev zavoda, nad pomanjkljivim zagotavljanjem zdravstvenega varstva, zdravljenjem, opustitvijo zdravniške pomoči in predpisovanjem neustreznih zdravil, neustreznim postopanjem in ravnanjem pravosodnih policistov, pretežno glede uporabe prisilnih sredstev, omejevanja njihove svobode gibanja, ker niso bile deležne zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, nad maltretiranjem in ogrožanjem s strani soobsojencev, odrejanjem strožjega režima prestajanja kazni zapora, neustreznih pogojev bivanja in nastanitve, zaradi odvzema predmetov, nezaupanja v verodostojnost rezultatov urinskih testov, zaradi kršitev pravic do stikov s centri za socialno delo, zaradi kršitve pravice do obiskov in dopisovanja, neustreznega ravnanja pri oddaji urina in izvajanju testiranja na prisotnost prepovedanih drog in alkohola, zaradi zavrnitve vloge za pogojni in predčasni odpust, prerazporejanja v okviru zavoda, neizvajanja razgovorov s strokovnimi delavci in direktorjem zavoda, zaradi odrejanja obiskov v posebnem prostoru, ki je

pregrajen s stekleno pregrado, neustrezne psihološke obravnave ter vključevanja v obravnavo zaradi zasvojenosti s prepovedano drogo ali alkoholom, zoper nekvalitetno prehrano, kršenja pravice do izobraževanja ter zaradi neenakosti pri obravnavi, ker naj bi bili podvrženi mučenju.

Vse pritožbe je Generalni urad v pritožbenem postopku podrobno preučil. Pred tem je od zavoda, v katerem je pritožnik bival, zahteval izčrpno poročilo o pritožbenih navedbah in zbral tudi morebitne druge razpoložljive informacije. Pred odločitvijo o utemeljenosti ali neutemeljenosti pritožbe so se pooblaščenimi uradniki Generalnega urada, ki so pritožbeni postopek vodili, praviloma pogovorili tako s pritožnikom kakor tudi z delavci zavoda in preverili morebitne nejasnosti.

Če je bilo v pritožbenem postopku ugotovljeno, da je bila pritožba v celoti ali delno utemeljena, je bilo v pisnem odgovoru, ki je bil posredovan vsakemu pritožniku, nedvoumno sporočeno, katera pravica je bila morda kršena, oziroma v čem je bilo ravnanje delavcev sporno. Da bi odpravili ugotovljene pomanjkljivosti, je odgovor na pritožbo v vednost prejel tudi zavod, v katerem je pritožnik bival. V pritožbenih postopkih Generalni urad v primerih, ko so se pritožbene navedbe nanašale na neustrezno zdravljenje, napotitev na zdravniške preglede v zunanje zdravstvene institucije in predpisovanje neustreznih zdravil, ocene o tem ali je zdravstveno osebje neustrezno ravnalo ni mogel podati, saj gre za strokovno oceno, ki jo lahko podajo le pristojni inšpekcijski organi s področja zdravstva, zato je pritožnike napotil na te organe. Sicer pa Generalni urad ugotavlja, da nekateri zavodi v primeru, ko se v pritožbenem postopku ugotovi, da je bila pritožba v konkretnem primeru delno ali v celoti utemeljena in hkrati na to tudi opozori, tega opozorila vedno ne upoštevajo, oziroma ne odpravijo ugotovljenih pomanjkljivosti. Zaradi zagotavljanja pravic zaprtih oseb in ustreznega ravnanja z njimi, je po stališču Generalnega urada pritožbeni postopek, še posebej postopek o pobudi za varstvo človekovih pravic učinkovit le, če se nemudoma odpravijo ugotovljene kršitve pravic in drugih nepravilnosti.

V letu 2010 sta bili dve pritožbi v celoti utemeljeni, sedem pa le delno. Število utemeljenih pritožb se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 2, delno utemeljenih pritožb pa se je povečalo za 3. Pri utemeljenih in delno utemeljenih pritožbah ni šlo za grobe kršitve pravic zaprtih oseb, temveč za pomanjkljivo izvajanje veljavnih predpisov s strani delavcev zavoda.

Utemeljene oziroma delno utemeljene pritožbe so se nanašale na neustrezno ravnanje zavoda glede ukinitve udeležbe pri prostočasnih aktivnostih oziroma onemogočanja izvrševanja varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja v zdravstveni instituciji, zaporednega podaljševanja bivanja v posebnem prostoru, zavrnitev vnosa predmeta, ki ga obsojenec lahko poseduje oziroma uporablja, omejitev uporabe fitnesa, nezakonitega odpiranja pisemskih pošilk ter zadržanja pisemske pošiljke, onemogočanja bivanja v dnevnem prostoru in prekoračitve pooblastil pri uporabi prisilnih sredstev.

Da je pritožbeni postopek potekal korektno, natančno in objektivno, kažejo podatki, da je le 10 obsojencev in mladoletnikov vložilo pritožbo zoper odločitev generalnega direktorja uprave na Ministrstvo za pravosodje, od katerih so bile kot neutemeljene vse zavrnjene.

Varuhu človekovih pravic je Uprava v letu 2010 poslala 35 poročil o pobudah zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic. Dve pobudi sta bili skupinski. Pobude so vložile zaprte osebe iz zavodov Dob (13), Maribor (9), Ljubljana (5), Ig (4), Koper (3) in Celje (1). Število pobud se je v primerjavi z letom 2009 zmanjšalo za 30.

Nekaj zaprtih oseb je pobude za varstvo človekovih pravic ponovilo (tudi večkrat), med pobudniki pa je bilo tudi nekaj takih, ki so (za isto zadevo) sočasno s pobudo za varstvo človekovih pravic vložili tudi pritožbo ali obratno.

Vsako pobudo smo na Upravi temeljito obravnavali, ugotovitve in stališča pa posredovali Varuhu človekovih pravic. Pri tem je bila sprejeta ocena, da je bila ena pobuda v celoti utemeljena, delno pa tri. Pri utemeljenih in delno utemeljenih pobudah je šlo za neupravičeno podaljševanje bivanja obsojenca v posebnem prostoru,

ukinitev prostočasnih aktivnosti, prekoračitev pooblastil pri uporabi gumijevke oziroma pri pregledu pisemske pošiljke in pomanjkljivosti pri zagotavljanju pogojev za vzdrževanje osebne higijene.

Varuhu človekovih pravic smo posredovali tudi poročila o ugotovitvah ter stališča ob nadzorih v zavodih Ljubljana, Celje, Ig, Odprtem oddelku Rogoza, Odprtem oddelku Puščava in Ig ter v oddelkih Nova Gorica, Murska Sobota in Novo mesto. V treh primerih smo informacijo o pritožbenih navedbah potom Ministrstva za pravosodje posredovali tudi Uradu predsednika Vlade Republike Slovenije in Državnemu zboru, Komisiji za peticije, človekove pravice in enake možnosti.

3. 11. 3. Pomilostitve obsojencev

Obsojenci oziroma drugi upravičenci so v letu 2010 vložili pri Ministrstvu za pravosodje 65 prošenj za pomilostitev. Ministrstvo za pravosodje jih je s svojim poročilom posredovalo Uradu predsednika republike.

Število obravnavanih vlog za pomilostitev se je v primerjavi z letom 2009 zmanjšalo za 32. Od tega sta bili ugodno rešeni 2, kar je za 1 več v primerjavi z letom poprej. V pomilostitvenem postopku je bila enemu obsojencu izbrisana obsodba, enemu pa je bila odpuščena izvršitev preostanka kazni zapora. Ob dnevu osamosvojitve Republike Slovenije ni bil pomiloščen nihče od obsojencev.

3. 11. 4. Upravno odločanje

V letu 2010 smo v upravnem postopku na prošnjo upravičencev (obsojencev, mladoletnikov oziroma njihovih ožjih družinskih članov in drugih upravičencev) in po uradni dolžnosti z izdajo odločbe oziroma sklepa rešili 5.549 zadev.

Obravnavali smo 152 zadev, od katerih so se vsi postopki nanašali na premestitve obsojencev.

Izdanih je bilo 132 odločb, s katerimi je bilo odločeno o prošnjah obsojencev in predlogih direktorjev zavodov. Od tega je bilo ugodeno 50 prošnjam in predlogom, zavrženih pa je bilo 82 prošenj in predlogov. Izdanih je bilo 16 sklepov o zavrženju vloge in 5 sklepov o ustavitvi postopka za premestitev obsojencev. Direktorji zavodov so na prvi stopnji obravnavali 63 vlog obsojencev za prekinitev prestajanja kazni zapora, od katerih so prošnjam v 27 primerih ugodili, 35 vlog so zavrnil, ena vloga pa je bila zavržena. Na koncu leta 2010 je bilo na prekinitvi prestajanja kazni zapora 14 obsojencev, med njimi trije, ki so na prekinitvi prestajanja kazni zapora že dalj časa.

Na drugi stopnji je Uprava v pritožbenem postopku izdala 64 odločb o pritožbah obsojencev in mladoletnikov. Od tega je bilo v pritožbenem postopku ocenjeno, da je bilo 44 pritožb neutemeljenih, v dvanajstih primerih je bilo pritožbi ugodeno, šest pritožb je bilo zavrženih, v dveh primerih pa je bil pritožbeni postopek ustavljen.

Število vseh obravnavanih upravnih zadev se je v letu 2010 zmanjšalo za 0,9 %, za slabih 50 % pa se je zmanjšalo število zadev, ki smo jih obravnavali na Generalnem uradu.

3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB

3. 12. 1. Splošne varnostne razmere

Splošne varnostne razmere v zavodih v letu 2010 odražajo naslednja dejstva:

- Samo en beg iz zaprtih delov zavodov, hkrati pa veliko zmanjšanje števila pobegov iz odprtih oddelkov, predvsem zaradi spremembe Navodila o razporejanju in pošiljanju obsojencev na prestajanje kazni zapora v zavode za prestajanje kazni zapora.
- Manj napadov in povečano število groženj zoper osebje.
- Po štirih letih naraščanja rahel upad uporabe prisilnih sredstev.

- Zmanjšanje števila ugotovljenih konfliktov med zaprtimi osebami.
- Rahlo zmanjšanje števila najdb droge in drugih prepovedanih predmetov, hkrati pa podobno razmerje med najdbami pri vstopu v zavod in v zavodu.
- Konstantno precej zahtevnih varovanj zaprtih oseb zlasti iz razloga varovanja večjih skupin pripornikov v zahtevnejših pripornih zadevah.
- Pridobitev večjega števila novih delovnih mest in s tem izboljšanje kadrovskega razmerja.

Obremenitve pravosodnih policistov z rednimi nalogami varovanja in spremstvi so bile prisotne na vseh lokacijah brez izjeme, pri čemer je v tem letu izstopal predvsem zavod Ig. Za opravljanje rednega varovanja smo s strani zavoda Ljubljana organizirali dodatno pomoč zavodu Ig, predvsem pri zagotavljanju pravosodnih policistov za spremstva zaprtih oseb. Vseh odpovedi spremstev je bilo v tem letu 22, kar je bistveno manj, kot v preteklem letu (102).

Nov elektronski način beleženja vseh izrednih dogodkov, uveden v letu 2009, pomeni še posebej pri pravosodnih policistih veliko pridobitev, ki se odraža v manjšem obsegu potrebnega časa za obdelavo dogodkov, večji natančnosti vnosov in hitrejšo analizo obdobjnih in letnih statističnih podatkov.

3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb

Na osnovi rezultatov analize pobegov v leto 2009 smo v letu 2010 za preprečevanje pobegov:

- nadzorovali organizacijo in izvajanje sistema varovanja
- povečali aktivnosti na področju permanentnega usposabljanja pravosodnih policistov
- opozarjali na varnostno kulturo, profesionalnost dela pravosodnih policistov ter osebno odgovornost zaposlenih

Tabela 61: Struktura pobegov po vrsti pobega in zavodih v letu 2009

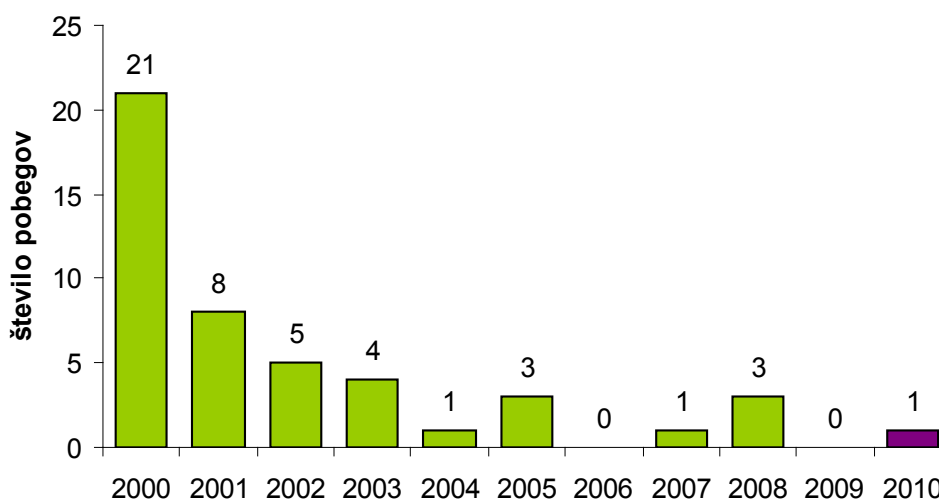
Zavod	iz zaprtega dela	iz pol- in odprtih oddelkov	med spremstvom	iz bolnišnic	pobegi skupaj	pobegi pripornikov	pobegi uklonilnih	štev. nevrnitev	skupaj	število prijatih ⁵	ostalo na begu ⁵
Dob	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
Slo. Vas	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celje	1	0	0	0	1	1	0	3	4	3	1
Koper	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3	0
Ljubljana	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0
N. mesto	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0
OO Ig	0	1	0	0	1	0	0	1	2	1	1
Maribor	0	1	0	0	1	0	0	7	8	6	2
M. Sobota	0	0	1	0	1	1	0	0	1	1	0
OO Rogoza	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0
SKUPAJ	1	3	1	0	5	2	0	20	25	19	5
Radeče	0	10	0	0	10	0	0	17	27	23	4
SKUPAJ	1	13	1	0	15	2	0	37	52	42	9

Vsekakor ima dosedanje delo preteklih let pri uvajanju tehničnih posodobitev, usposabljanju pravosodnih policistov in izvajanju nadzora dela na področju varovanja pozitiven vpliv na stanje pobegov, predvsem kadar govorimo o pobegih iz zaprtih delov zavodov in pobegih med spremstvi.

V letu 2010 smo v primerjavi s prejšnjim letom, ko ni bilo pobega iz zaprtega dela zavoda, zabeležili en takšen pobeg. Ugotovljeno je bilo, da zaradi neizvajanja nalog pravosodnega policista iz načrta varovanja. Za uspešen pobeg je spremstvo oziroma kasnejšo hospitalizacijo izkoristil tudi en pripornik iz Oddelka Murska Sobota. Klasičnega pobega med samimi spremstvi nismo beležili, kar kaže na čedalje bolj stabilno in profesionalno delo pravosodnih policistov in ustrezno kvaliteto dela kljub zaostrenim kadrovskim razmeram in čedalje bolj zahtevnimi spremstvi zaprtih oseb. Vseeno pa so prisiljena vodstva zavodov še vedno zniževati varnostne standarde glede števila potrebnih pravosodni policistov. Velikokrat se namreč zgodi, da spremstvo opravlja eden sam pravosodni policist, kar pa je v nasprotju z vsemi varnostnimi zahtevami. Hkrati pa se je na račun premajhnega števila pravosodnih policistov oslabilo notranje varovanje, kar zopet poslabša varnostne pogoje v smislu manjšega nadzora in predvsem manjše osebne varnosti pravosodnih policistov na eni strani in večjih možnosti skritih in prepovedanih dejavnosti zaprtih oseb ter povzročanja konfliktov med zaprtimi osebami.

V primerjavi z letom 2009, ko je bilo veliko pobegov iz odprtih zavodov (36), letos beležimo samo 3 takšne primere pobegov (če ne upoštevamo PD Radeče). Upad pripisujemo spremembi Navodila o razporejanju in pošiljanju obsojencev na prestajanje kazni zapora v zavode za prestajanje kazni zapora, v drugi polovici leta 2009, ki je določil, da se uklonilno zaprte osebe ne namešča več v odprte oddelke zavodov.

Grafikon 14: Pobegi iz zaprtih delov zavodov v letih 2000–2010

V tem letu smo odkrili in preprečili 6 poskusov pobega, kar je več kot prejšnje leto. Glede na to, da ni bilo izrazitega povečanja begov, to razlagamo z dejstvom, da postopne tehnične izboljšave in dosledno izvajanje nalog iz načrtov varovanja odvrta zaprte osebe od priprav in poskusov begov. V dveh primerih so zaprte osebe skušale pobegniti s kopanjem luknje v zid, enkrat so poskušale prežagati rešetke, dvakrat so poskušale pobegniti med spremstvom, en obsojenec pa je poskušal pobegniti pri premestitvi iz polodprtega oddelka na zaprti oddelek, vendar je bil kmalu zatem ujet s strani pravosodnih policistov.

Povečano varovanje v smislu preprečevanja pobega je bilo organizirano v več primerih, v glavnem je šlo za varovanje nekaterih posameznikov pred extradicijo ali pa nekaterih, ki so vključeni v organizirane kriminalne združbe. Nasploh velja poudariti, da zelo uspešno sodelujemo s policijo na več področjih, med drugim tudi pri preprečevanju pobegov.

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev

Postopki prisile sodijo med najbolj občutljive ukrepe, saj je med vestnim izvajanjem pooblastil in njihovo prekoračitvijo le korak. Zavodi so redno poročali o vsaki uporabi prisilnih sredstev, vsak primer so analizirali in ocenili njeno ustreznost oziroma upravičenost.

Pri uporabi prisilnih sredstev je bilo lažje poškodovanih 9 zaprtih oseb in 11 pravosodnih policistov. V vseh primerih je šlo za lažje telesne poškodbe, odrgnine in podplutbe, težjih poškodb ni bilo.

Uporaba prisilnih sredstev se je v primerjavi s prejšnjim letom rahlo zmanjšala. Čeprav pravosodni policisti sporne situacije uspešno obvladujejo predvsem z milejšimi ukrepi in postopki brez uporabe sile, pa morajo večkrat uporabiti tudi prisilna sredstva, da zagotovijo red in mir.

V tem letu smo samo v enem primeru ugotovili, da je bila uporaba prisilnih sredstev nepotrebna oziroma posledica neustreznega ukrepanja v postopkih pred tem.

Tabela 62: Pregled uporabe prisilnih sredstev

Zavod	vsa uporabljena	neupravičena	nepotrebna*	poškodba osebe	poškodba delavca
Dob	14	0	0	3	4
Slo. Vas	1	0	0	0	0
OO Puščava	0	0	0	0	0
Ig	8	0	0	0	0
Celje	17	0	0	0	1
Koper	12	0	0	2	1
N. Gorica	0	0	0	0	0
Ljubljana	24	0	0	3	3
N. mesto	2	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	12	0	1	1	1
M. Sobota	2	0	0	0	1
OO Rogoza	0	0	0	0	0
Radeče	11	0	0	0	0
SKUPAJ	103	0	1	9	11

Razloge za uporabo prisilnih sredstev razvrščamo v šest skupin.

- *Odklonitev ukaza* (31 primerov). Gre za to, da se zaprte osebe ne želijo odstraniti z določenega mesta, ali oditi tja, kamor so jim odredili. Opozoriti moramo, da gre v večini primerov zgolj za uporabo manjše sile telesa, brez uporabe strokovnih prijemov (potiskanje, prenašanje, transportni strokovni prijemi ipd.).
- *Preprečitev konflikta* (33 primerov). V teh primerih morajo pravosodni policisti preprečiti ali ustaviti konflikt med zaprtimi osebami.
- *Preprečevanje napadov* in poskusov napadov (18 primerov). Na srečo v tem letu ni bilo težjih primerov. Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.
- *Uničevanje lastnine* (7 primerov). V večini primerov so zaprte osebe uničevale inventar v sobah zavodov. Da lahko preprečijo nastanek večje materialne škode, morajo v takšnih primerih pravosodni policisti ukrepati takoj.
- *Preprečitev samopoškodbe* (18 primerov). Gre za ukrep, kjer morajo pravosodni policisti s silo preprečiti, da si zaprte osebe kaj naredijo, bodisi z odvzemanjem nevarnega predmeta ali s prisilno začasno imobilizacijo z vklepanjem.
- *Preprečitev pobeга* (11 primerov). V teh primerih morajo pravosodni policisti za preprečitev pobeга uporabiti prisilno sredstvo.

Tabela 63: Razlogi za uporabo prisilnih sredstev

Zavod	Uničevanje imovine	Preprečitev pobeга	Poskus napada na delavca	Napad na delavca	Preprečitev samopoškodbe	Preprečitev konflikta med zaprtimi	Odklonitev ukaza
Dob	1	0	6	0	3	2	4
Slo. Vas	0	1	1	0	0	0	1
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0
Ig	2	1	1	0	2	5	0
Celje	0	1	1	0	3	8	6
Koper	1	0	4	0	2	2	5
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	2	1	3	0	3	10	7
N. mesto	0	0	0	0	0	1	1
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	0	2	0	2	4	4
M. Sobota	1	0	0	0	2	0	1
OO Rogoza	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	7	0	0	1	1	2
SKUPAJ	7	11	18	0	18	33	31

Tabela 64: Vrste uporabljenih prisilnih sredstev

Zavod	vklepanje	telesna sila	strokovni prijem	tele-sna sila udarec	telesna sila met	palica	plinski razpršilec
Dob	6	10	9	0	0	0	0
Sl. Vas	1	1	1	1	0	0	0
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0
Ig	6	2	4	0	0	0	0
Celje	4	13	5	0	0	0	0
Koper	8	8	9	0	0	0	1
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	5	18	12	1	0	0	0
N. mesto	0	1	1	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	2	9	6	0	0	1	0
M. Sobota	0	2	0	0	0	0	0
OO Rogoza	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	10	4	2	0	0	0	0
SKUPAJ	42	68	49	2	0	1	1

Tudi v tem letu je prevladovala uporaba telesne sile, za preprečitev agresivnega vedenja so pravosodni policisti samo dvakrat uporabili strokovni udarec, enkrat pa palico in plinski razpršilec (sprej na bazi popra). V nobenem primeru niso bili uporabljeni met, službeni pes in strelno orožje.

Običajen in pogost način uporabe prisilnih sredstev je tudi preventivno vklepanje med spremstvom zunaj zavoda. Z imobilizacijo rok, izjemoma pa tudi nog, se vklepanim osebam preprečuje pobeg. Na ta način se istočasno izognemo uporabi drugih prisilnih sredstev in tako preprečimo možnost poškodb. Pomembno je, da se ob nevarnosti pobeга pravosodni policisti o načinu vklepanja pravilno odločijo. Zato kot podlaga za preventivna vklepanja služi varnostna ocena, ki se izdelava za vsako zaprto osebo. Tudi pri preventivnem vklepanju se namreč spoštuje načelo individualnosti in postopnosti.

Podatki kažejo, da se je način vklepanja na pas izkazal kot zelo dober in uporaben. Zagotavlja primerno stopnjo varnosti, hkrati pa vključene osebe ne omejuje pretirano. Tega načina so se v posameznih zavodih posluževali različno. Pri obsojencih 21,2 %, pri pripornikih povprečno 71,6 % in pri mladoletnikih 6,1 %. Veliko pa je odvisno od lokacije zavoda in lokacije spremljanja, pa tudi od kadrovskih razmer oziroma števila razpoložljivih pravosodnih policistov. Zelo malo je bilo vklepanja za noge in sicer obsojencev le 1,8 %, pripornikov pa v povprečju 10,1 %.

Tabela 65: Napadi na delavce po zavodih

Zavod	število napadov	število poskusov napada	število groženj	težje poškodbe	lažje poškodbe	psihične posledice	sledi poškodbe	brez poškodb
Dob	1	3	11	0	2	4	0	9
Sl. Vas	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Puščava	0	0	1	0	0	0	0	1
Ig	0	0	0	0	0	0	0	0
Celje	0	0	4	0	0	0	0	4
Koper	4	0	2	0	0	3	0	3
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	1	1	15	0	0	8	0	9
N. mesto	0	0	1	0	0	1	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	2	1	13	0	1	8	0	7
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	8	5	47	0	3	24	0	32

V tem letu se je število napadov in poskusov napadov na osebje sicer rahlo zmanjšalo, občutno pa se je povečalo število izrečenih groženj zaposlenim. Napadi niso imeli resnejših posledic (tri lažje poškodbe), v glavnem pa puščajo psihične posledice, strah in negotovost oziroma povečan stres na delovnem mestu.

Ocenjujemo, da je razlog temu predvsem večja previdnost osebja in doslednejše izvajanje preprečevalnih ukrepov. Žal pa vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.

Število napadov in groženj kaže na to, da bo potrebno še v naprej skrbeti za večjo varnostno kulturo, zavestno odgovornost za varnost in ustrezne odnose z zaprtimi osebami, predvsem pa izvajati sistematične preprečevalne ukrepe.

3. 12. 4. Sprememba zunaj zavoda

Skupno število spremstev zunaj zavoda se je glede na prejšnje leto rahlo povečalo. Prioritetno so se izvedla nujna spremstva iz zdravstvenih razlogov in varovanja v bolnišnicah, nato spremstva na sodišča v pripornih zadevah in šele nato ostala.

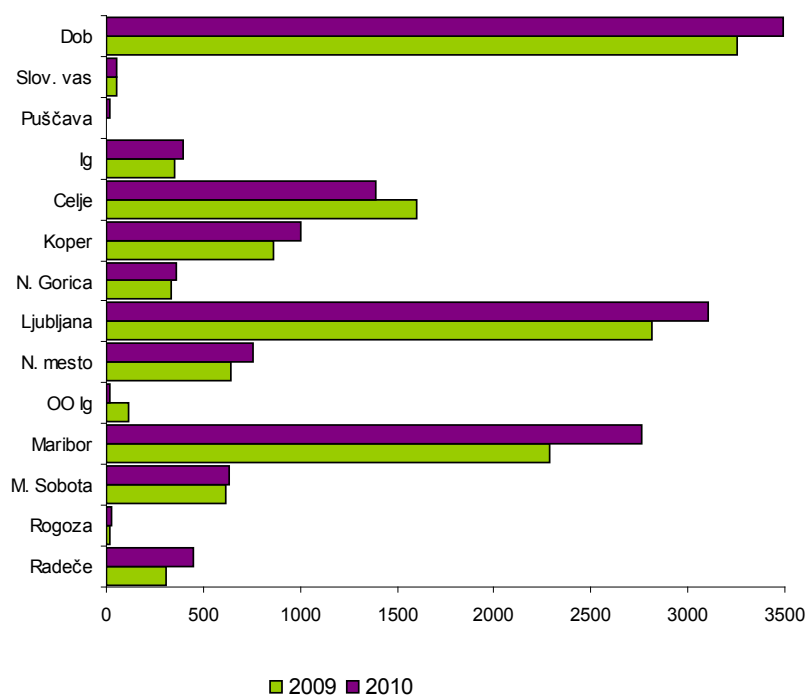
V primerjavi s prejšnjim letom, ko je bilo odpovedi spremstev 102, smo bili v letošnjem letu samo v 22 primerih prisiljeni odpovedati spremstvo, saj ni bilo mogoče več zmanjševati nivoja varovanja v zavodu.

Pravosodni policisti so večkrat spremljali skupine oseb, ki so zahtevale posebno varovanje. Taka spremstva so zahtevala posebno organizacijo in večje število pravosodnih policistov, zato jih je bilo v manjših zavodih oziroma oddelkih težje izpeljati. V takih primerih so priskočili na pomoč pravosodni policisti iz drugih zavodov. Pri spremljanju varnostno zelo problematičnih oseb, je v okviru svojih pristojnosti in medsebojnega sodelovanja med državnimi organi sodelovala tudi policija.

Tabela 66: Število spremstev zaprtih oseb po zavodih

Zavod	na sodišča	v zdravstvene ustanove	ostalo	Skupaj	število pravosodnih policistov	štev. spremstev na pravosodnega policista
Dob	1059	2231	205	3.495	140	25,0
Slo.vas	17	31	5	53	6	8,8
OO Puščava	0	17	0	17	6	2,8
Ig	190	173	35	398	21	19,0
Celje	851	432	107	1.390	56	25,0
Koper	613	327	61	1.001	54	18,5
N. Gorica	208	86	70	364	16	22,7
Ljubljana	1.883	940	283	3.106	111	28,0
N. mesto	350	311	99	760	20	38,0
OO Ig	5	12	4	21	5	4,2
Maribor	1.534	1109	115	2.758	79	34,9
M. Sobota	330	245	55	630	22	28,6
OO Rogoza	8	9	10	27	5	5,0
Radeče	99	322	26	447	17	26,3
Skupaj	7.147	6.245	1.075	14.467		

Grafikon 15: Primerjava števila spremstev v letih 2009 in 2010

Obremenjenost pravosodnih policistov nam prikazuje tudi podatek o številu ur varovanja v bolnišnicah. V tem letu jih je bilo 12.302, kar je za dobrih deset tisoč manj kot prejšnje leto. Vseeno pa prispeva k dodatni obremenjenosti in številu nadurnega dela pravosodnih policistov, saj gre v veliki večini za nenačrtovane aktivnosti in je potrebno delo opraviti poleg rednega dela v zavodih.

Največ varovanj so imeli na Dobu (3.392 ur oziroma 24 ur na pravosodnega policista), sledita mu Ljubljana in Maribor s približno 3.000 urami varovanja.

3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami

Pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih je število konfliktov med zaprtimi osebami. Ti so posledica nerešenih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat pa tudi nastanitve in prenaseljenosti v več posteljnih sobah. Najnevarnejši so konflikti, ki so posledica izsiljevanj in različnih pritiskov. Te je težko odkriti in pravočasno zaznati, največkrat se jih odkrije šele ob ugotavljanju posledic ob posameznih poškodbah, ko oškodovane osebe vztrajajo, da so se poškodovale »pri padcu s postelje«. Z usposabljanjem osebja dajemo temu področju večji poudarek v smislu odkrivanja nasilja, ki je očem osebja skrito.

V zavodih preprečujemo konflikte na različne načine, tudi s primerno nastanitvijo, ločevanjem sprtih oseb in omejitvijo gibanja določenim osebam. V odkritih in dokazljivih primerih so v zavodih izrekli tudi disciplinske ukrepe oziroma predlagali premestitve v drug zavod.

To leto se je število evidentiranih konfliktov zmanjšalo, čemur je vzrok po naši oceni večja aktivnost pri odpravljanju vzrokov konfliktov in manjše povprečno število zaprtih oseb in s tem povezana bivanjska problematika. Od 372 udeleženih oseb jih je bilo 87 lažje poškodovanih, ena oseba pa težje.

V vseh primerih, ko je bil podan sum storitve kaznivega dejanja, ali pa so to zahtevali tisti, ki so bili v konfliktih oškodovani, smo obvestili policijo. Takih primerov je bilo v tem letu 52. Ocenjujemo, da so konflikti posledica trenutne strukture in števila zaprtih oseb, kjer prenapolnjene celice vplivajo na slabo razpoloženje in hitreje pride do nesporazumov. Zabeležili pa smo tudi primere nasilja, ki je povezano z izsiljevanjem, največkrat zaradi trgovine z drogo ali dolžniško-upniških razmerij. Eden od najpomembnejših načinov reševanja konfliktov bi bila nastanitev v pretežno enoposteljnih celicah, kot je to pričakovan standard v državah EU.

Tabela 67: Število in posledice konfliktov

Zavod	število konfliktov	število udeleženih oseb	število poškodovanih		obveščena policija
			lažje	težje	
Dob	32	68	16	0	6
Slov. vas	0	0	0	0	0
OO Puščava	0	0	0	0	0
Ig	8	18	4	0	1
Celje	20	42	7	0	0
Koper	14	30	6	0	1
N. Gorica	2	4	2	0	0
Ljubljana	45	96	24	0	36
N. mesto	5	10	3	0	3
OO Ig	2	4	0	1	1
Maribor	25	54	13	0	3
M. Sobota	1	2	1	0	0
OO Rogoza	0	0	0	0	0
Radeče	20	44	11	0	1
SKUPAJ	174	372	87	1	52

3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk

Število paketov, ki so jih prejele zaprte osebe, se je letos rahlo zmanjšalo. Zaprte osebe so prejele 22.463 pošilk-paketov z različno vsebino, tu niso vštete pisemske pošiljke. Z varnostnega vidika je število prejetih paketov neugodno, saj vsak dodatni paket pomeni večjo verjetnost vnosa prepovedanih predmetov in hkrati tudi dodatno obremenitev za pravosodne policiste, ki morajo pakete pregledovati.

Paketi pomenijo enega od načinov vnašanja droge in drugih prepovedanih predmetov v zavode. Droga je bila v tem letu v paketih najdena v 6 primerih. Zaprte osebe so pri vnašanju prepovedanih predmetov vedno bolj

iznajdljive. Tako so za vnos največkrat uporabile kar originalno zaprta živila, ne da bi bila embalaža vidno poškodovana. Rentgenske naprave (žal jih nimamo v vseh zavodih) v precejšnji meri povečajo nivo varnosti, predvsem z vidika preprečevanja vnosa orožja in eksplozivnih naprav, manj pa za odkrivanje droge, ker za to področje rentgeni v uporabi še niso dovolj tehnično izpopolnjeni.

Eden od načinov preprečevanja vnosa prepovedanih snovi je tudi pregled pisemskih pošilk. V tem letu je bilo z odredbo odprtih 4.100 pisem, droga pa je bila odkrita v dveh primerih.

3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori

Obiski zaprtih oseb v vseh zavodih potekajo v skladu s predpisi in z individualnimi varnostnimi zahtevami. Že nekaj let izvajamo tudi obiske za stekleno pregrado, kjer neposredni stik zaprte osebe z obiskovalcem ni mogoč. Tako najlažje preprečimo tudi vnos nedovoljenih predmetov in substanc med obiskom, vendar pa je do poskusov njihovega vnosa v zavodih vseeno prihajalo. Ker pregrada onemogoča pristen človeški stik med zaprto osebo in obiskovalcem, so se v zavodih za tovrstni način obiska odločali le, ko je bilo to potrebno iz varnostnih razlogov oziroma, ko tako zahteva predpis.

Tabela 68: Obiski obsojencev, mladoletnikov in uklonilno zaprtih po vrsti nadzora

Zavod	število obiskov za stekleno pregrado	število nadzorovanih obiskov	število prostih obiskov
Dob	22	905	8804
Slov. vas	0	0	1275
OO Puščava	0	0	191
Ig	157	590	784
Celje	55	0	1184
Koper	195	1443	723
N. Gorica	30	7	393
Ljubljana	340	3538	318
N. mesto	0	0	870
OO Ig	0	0	312
Maribor	208	221	3092
M. Sobota	0	0	468
OO Rogoza	0	0	968
Radeče	0	9	565
SKUPAJ	1007	6713	19947

Tabela 69: Obiski pripornikov po vrsti nadzora

Zavod	število obiskov za stekleno pregrado	število nadzorovanih obiskov	število prostih obiskov
Ig	60	208	7
Celje	164	2667	0
Koper	201	2036	540
N. Gorica	234	533	162
Ljubljana	458	3566	0
N. mesto	120	602	0
Maribor	189	1392	0
M. Sobota	98	258	0
SKUPAJ	1524	11262	709

Pomembna oblika komunikacije obsojencev s svojci so bili tudi telefonski pogovori. Zakon omogoča prosto telefoniranje ali telefoniranje z vizualnim nadzorom klicane številke. V nekaterih zavodih so dovoljevali telefoniranje le ob vizualnem nadzoru, drugje takih ukrepov niso izvajali. V zavodu Dob imamo že od leta 2002 sistem elektronskega nadzora, ki se je izkazal kot dober in uporaben in pravosodnih policistov dodatno ne obremenjuje, žal pa je v letu 2009 prišlo zaradi udara strele do težje okvare in so se v letu 2010 telefonski pogovori obsojencev izvajali brez kontrole številke.

V tem letu beležimo sedem obsojencev s prepovedjo telefoniranja.

3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc

Vnos nedovoljenih drog v zavode že vse od leta 2001 konstantno narašča, le v letih 2006 in 2008 smo zabeležili rahel padec. Medtem, ko se je v letu 2009 število najdb povečalo, smo v letu 2010 zopet zabeležili manjše število najdb drog. V letu 2010 smo drogo odkrili v 105 primerih, pri čemer je bilo vseh najdb kar 241 (pribor za uživanje, tablete, alkohol).

Zaprte osebe so drogo v zavod vnašale na različne načine in iskale nove možnosti skrivanja. Pogost način skrivanja je na telesu ali v oblačilih (všito v robove, itd), metanje preko ograje in vnosa s paketi in predvsem v tovarniško pakiranih živilih. Letos smo v dveh primerih odkrili drogo v pisemskih pošiljkah. Domnevamo, da drogo zaprte osebe največkrat skrivajo v telesu, kar povzroča dodatne težave pri odkrivanju, saj poseg v človeško telo ni dovoljen. Praktično gre pri vseh odkritih vnosih droge za manjše količine.

Največje količine po posameznih vrstah nedovoljenih drog so bile najdene v Ljubljani in sicer 56,8 g heroina, 15,4 g kokaina in 30,6 g kanabisa. Vse te količine so odkrili pravosodni policisti pri vnašanju v zavod, torej prej kot naj bi prišle do zaprtih oseb.

Temeljitejši nadzor ob vstopu v zavod, redni pregledi prostorov in oseb, sodelovanje s policijo pri zbiranju informacij in odkrivanje drog s šolanimi psi, silijo zaprte osebe v vse večjo iznajdljivost pri iskanju načinov vnašanja droge v zavod, zato smo pozorni tudi na to, da ne bi zaprte osebe poskušale zlorabiti osebje. V kolikor se pojavi indic oziroma sum tega, v preiskavi teh dogodkov sodelujemo s policijo.

Pomemben podatek o uspešnosti je tudi razmerje med odkritimi drogami pri vstopu v zavod in drogami, ki so bile odkrite kasneje. Žal je to razmerje še vedno neugodno, saj je več drog odkritih v zavodu. Ocenjujemo pa, da se večina droge v zavode pretihotapi v telesnih odprtinah.

Poleg drog v ožjem pomenu so pravosodni policisti odkrili še več tablet, pribor za uživanje droge in tudi alkohol, pri čemer gre največkrat za pridelavo alkohola v zavodu s fermentacijo sadja in sladkorja ter kvasa (namesto kvasa je dovolj skorja svežega kruha).

Že pred leti smo sprejeli odločitev, da preiskave s psom za odkrivanje droge pričnemo izvajati popolnoma samostojno. V ta namen smo usposobili dodatnega psa in vodnika, žal pa zaradi kadrovske obremenitve nista izkoriščena v polni meri. Opazili pa smo tudi, da so se zaprte osebe že prilagodile rednim pregledom s psom in predpostavljamo, da drogo skrivajo na način, ki ga pes težje zazna. Zaradi tega se bo uporaba psov za odkrivanje droge usmerila v drugačne, bolj učinkovite operativne načine.

Tabela 70: Število najdb drog in opojnih substanc po vrstah²

Zavod	število najdb heroina	število najdb kanabisa	število najdb kokaina	število najdb hašiša	število najdb alkohola	število najdb meta-dona	število najdb tablet	število najdb pribora	število vseh najdb	število vseh najdb droge
Dob	16	3	0	1	3	0	11	0	38	20
Slov. vas	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	1	1	0	1	1	0	13	6	25	3
Celje	3	7	1	0	1	0	9	1	24	11
Koper	5	7	0	0	0	0	12	1	32	12
N. Gorica	1	1	0	0	0	0	2	0	4	2
Ljubljana	8	20	2	0	1	0	15	3	52	30
N. mesto	1	1	0	1	0	0	2	1	8	3
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	5	12	1	0	0	1	14	7	44	18
M. Sobota	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1
OO Rogoza	0	1	0	0	0	0	2	0	4	1
Radeče	0	4	0	0	0	0	3	1	8	4
SKUPAJ	40	58	4	3	7	1	83	20	241	105

Tabela 70-1: Količina najdenih drog in opojnih substanc po vrstah³

Zavod	skupna količina heroina/g	skupna količina kanabis/g	skupna količina kokaina/g	skupna količina hašiša/g	količina alkohola /l	skupna količina metadona/ml	skupna količina tablet /kos
Dob	158,6	12,16	0	5,7	23	0	1355
Slov. vas	0	0	0	0	3	0	0
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0
Ig	1	0,1	0	0,2	0,3	0	218
Celje	9,7	3	0,4	0	4	0	116
Koper	25,8	34,6	0	0	0	0	213
N. Gorica	4,96	9	0	0	0	0	12
Ljubljana	129,6	165,3	22,4	0	0,5	0	740,5
N. mesto	5	1	0	3,56	0	0	58
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	17,7	16,3	2,2	0	0	3	55
M. Sobota	0	1	0	0	0	0	0
OO Rogoza	0	0,09	0	0	0	0	25
Radeče	0	12,2	0	0	0	0	8
SKUPAJ	352,36	254,75	25	9,46	30,8	3	2800,5

Opomba 2 in 3: Najdena droga se tehta v bruto količini, kar pomeni skupaj z zavitkom, ki se v celoti izroči policiji.

Tabela 71: Število najdb drog in opojnih substanc po kraju najdbe

Zavod	Pri vnašanju v zavod						V zavodu
	v paketu	v pismu	pri osebni pregledu	na dvorišču	drugje	skupaj	
Dob	0	0	0	0	1	1	34
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	1
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	1	0	0	4	5	12
Celje	0	0	1	0	2	3	19
Koper	2	0	0	0	0	2	24
N. Gorica	2	0	0	0	1	3	1
Ljubljana	2	1	1	7	2	13	32
N. mesto	0	0	0	0	3	3	4
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	0	0	0	3	3	36
M. Sobota	0	0	0	0	1	1	0
OO Rogoza	0	0	0	0	0	0	2
Radeče	0	0	0	0	0	0	7
SKUPAJ	6	2	2	7	17	34	171

3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov

Med rednim nadziranjem bivalnih prostorov pravosodni policisti izvajajo obhode, varnostne in osebne preglede, pa tudi preiskave prostorov. Namen preiskav je odkriti in odvzeti prepovedane predmete in snovi, ki so jih zaprte osebe pretihotapile v zavod ali jih v zavodu izdelale. Skupaj je bilo v tem letu najdenih 47 mobilnih telefonov in 33 kosov pribora za telefoniranje. Odkrili so tudi večje število predmetov, ki so jih zaprte osebe odtujile zavodu ali drugim osebam. V dveh primerih smo odkrili strelivo (slepi naboj in prazen tulec od naboja), v 20 primerih pa kupljeno, prirejeno ali v zavodu izdelano hladno orožje.

Tabela 72: Opravljene preiskave bivalnih prostorov in najdbe prepovedanih predmetov

Zavod	kraj najdbe				vrsta najdbe				
	število preiskav	število vseh najdb	v zavodu	na vhodu ali v pošti	telefoni	pribor za telefone	nož, bodalo	orožje, strelivo	drugo
Dob	108	16	16	0	4	3	3	0	11
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	34	10	7	3	4	2	2	0	5
Celje	66	9	5	4	1	3	2	0	3
Koper	102	16	16	0	7	3	2	0	12
N. Gorica	13	1	1	0	1	0	0	0	0
Ljubljana	642	31	24	7	20	14	2	0	2
N. mesto	37	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	799	21	20	1	5	4	7	2	8
M. Sobota	26	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Rogoza	7	1	1	0	1	0	0	0	0
Radeče	17	11	10	1	4	4	2	0	3
SKUPAJ	1851	116	100	16	47	33	20	2	44

3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti

Preizkus alkoholiziranosti je klasična oblika nadzora, ki jo izvajamo na podlagi zakona. V tem letu je bilo opravljenih 1.078 preizkusov, med njimi je bilo 68 pozitivnih. Majhno število pozitivnih preizkusov je posledica dejstva, da so v skupnem številu preizkusov upoštevani tudi preizkusi obsojencev na podlagi terapevtskega dogovora.

3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona

Odstranitve v posebni prostor so namenjene izločitvi osebe iz bivalnega prostora za krajši čas, kadar je potrebno zagotoviti red in mir, preprečiti pobeg ali pa ustaviti oziroma vsaj omiliti destruktivno ali celo avto agresivno vedenje osebe. Bivanje v posebnem prostoru je omejeno na največ dvanajst ur.

V tem letu je bil ukrep odstranitve v posebni prostor uporabljen v 91 primerih (manj kot prejšnje leto). Največkrat je šlo za odstranitev v posebni prostor za krajši čas. Povprečen čas izločitve je bil 5 ur in 48 minut. V večini primerov je bil razlog odstranitve, da je oseba ogrožala sebe ali druge, sledi oviranje drugih oseb pri počitku ali delu. Velikokrat se je zgodilo, da je bilo za odstranitev hkrati podanih več razlogov hkrati, saj je na primer oseba ki je bila destruktivna v vedenju hkrati motila ostale osebe pri počitku.

Med bivanjem v posebnem prostoru so bile vse osebe nadzorovane z video napravami, kar omogoča hiter odziv in zagotovitev varnosti izločeni osebi.

3. 12. 12. Nudjenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov

Ena od nalog pravosodnih policistov je tudi nudenje zdravstvene prve pomoči v primeru poškodb ali bolezni zaprtih oseb, za kar se tudi posebej izurijo v začetnem in obnavljajo znanja v nadaljevalnem usposabljanju. Posebnost dajanja prve pomoči pravosodnih policistov je, da morajo poleg zdravstvenih aspektov upoštevati tudi varnostne, ki včasih tudi omejujejo ali otežijo možnosti dajanja prve pomoči. To je predvsem v primerih agresivnega in nasilnega vedenja, ko morajo zaradi izogibanja nevarnosti okužbe z nalezljivimi boleznimi ravnati še posebej previdno.

V tem letu so pravosodni policisti nudili prvo pomoč v 131 primerih, od tega 42 krat pri sanaciji samopoškodb, 70 krat pri sanaciji poškodb in 6 krat pri poskusih suicidov. Pri poškodbah in samopoškodbah gre predvsem za nudenje prve pomoči v smislu zaustavitve krvavitve in obkladkov.

3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov in drugih delavcev

V tem letu smo nadaljevali intenzivnost usposabljanja, ki smo ga pričeli izvajati leta 2004.

Izvedli smo osnovno usposabljanje 26-ih novo sprejetih pravosodnih policistov. Poleg tega smo izvedli še vrsto seminarjev in specialističnih usposabljanj: ukrepanje ob izrednih dogodkih (operativni vodje, inštruktorji praktičnega postopka in pravosodni policisti), komunikacija - kako drugače obvladati zaprte osebe - nadaljevalni tečaj (pravosodni policisti), vodenje podrejenih delavcev (operativni vodje in perspektivni pravosodni policisti), izvajanje zahtevnejših spremstev (pravosodni policisti) in rokovanje s strelnim orožjem (pravosodni policisti).

Skupaj se je zgoraj omenjenih usposabljanj udeležilo 162 pravosodnih policistov in 105 strokovnih delavcev.

3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja

Pomemben vidik varovanja predstavljajo arhitekturne in tehnične omejitve zavodov. Zavodi se večinoma nahajajo v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Te so bile prvotno zgrajene za druge namene, zato sodobnih zahtev varovanja ne izpolnjujejo. V zavodih se morajo zato posluževati dodatnih varovalnih ukrepov, ki za pravosodne policiste predstavljajo dodatno obremenitev.

Pomanjkljivost starih zgradb je predvsem v tem, da ne omogočajo nastanitev v manjših in enoposteljnih sobah, zato tudi ni možen nadzor z manjšim številom pravosodnih policistov. Dodatna slabost so zidovi, ponekod pa tudi slabe rešetke. Ker so zidovi iz materialov slabše kakovosti, omogočajo kopanje lukenj. Poseben problem so nizke varovalne ograje, katerih višina močno odstopa od evropske prakse in standardov (6 do 7 m visoka betonska ograja z dodano 5 do 6 m visoko notranjo žično ograjo).

V letošnjem letu na področju tehničnega varovanja v zavodih ni bilo izboljšav, ker na proračunski postavki ni bilo za to zagotovljenih denarnih sredstev.

3. 12. 15. Oprema in uniforme pravosodnih policistov

V letu 2010 smo za nakup opreme za pravosodne policiste porabili 250.515,33, kar je za 46,4 % več kot v letu poprej. Za ta sredstva so vsi pravosodni policisti dobili nekatere dele uniforme po novem pravilniku. Iz navedene proračunske postavke se je izplačevalo tudi denarno nadomestilo za nakup ženske obutve in nogavic.

Prav tako smo opremili 26 novo sprejetih pravosodnih policistov z opremo, ki jim kot začetnikom za čas usposabljanja pripada po novem pravilniku, poleg tega pa smo jim razdelili še vse dele uniform, ki so jih letos dobili tudi ostali pravosodni policisti.

Prehod na popolno nošenje novih uniform bo postopen, tako, da starih uniform ne bomo zavrgli, ampak se bodo uporabljale do iztrošenosti oziroma preteka roka uporabe.

Prenovljene uniforme sledijo zahtevam izvajalcev oziroma uporabnikov uniform in bodo še v naprej zagotavljale urejen videz pravosodnih policistov, hkrati pa omogočale izvajanje varnostnih postopkov tudi v težjih okoliščinah.

3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB

3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo

V tem letu so zavodi zaprtim osebam zagotavljali pravico do dela predvsem v javnih gospodarskih zavodih (JGZ), pri hišnih delih, nekaterim pa tudi zunaj zavoda. Zaprte osebe so bile razporejene na delo v skladu s sistemizacijo delovnih mest. Vsem zaprtim osebam, ki so želele delati, dela ni bilo mogoče zagotoviti.

Tabela 73: Razporeditev zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu na dan 1. 1. 2010

Razporeditev na delo	obsojenci	obsojenke	P	UZ	ML	SKUPAJ
JGZ	239	5	5	0	14	263
hišna dela	164	10	8	0	2	184
zunaj zavoda	28	0	0	0	0	28
12. člen	10	0	0	0	0	10
terapevtsko delo	52	0	0	0	0	52
redno izobraževanje	0	0	0	0	9	9
SKUPAJ	493	15	13	0	25	546
dela ni bilo moč zagotoviti	284	11	344	8	0	647
odklonili	60	1	0	0	1	62
za delo nezmožni	65	7	12	0	0	84
Skupaj brez dela	409	19	356	8	1	793
Vsega skupaj	902	34	369	8	26	1339

Tabela 74: Razporeditev na novo sprejetih zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu

Razporeditev na delo	obsojenci	obsojenke	P	UZ	ML	SKUPAJ
JGZ	359	6	20	9	7	401
hišna dela	225	3	25	0	0	253
zunaj zavoda	21	0	0	0	0	21
12. člen	20	1	0	0	0	21
terapevtske del.	7	0	0	0	0	7
redno izobraževanje	0	0	0	0	6	6
SKUPAJ	632	10	45	9	13	709
dela ni bilo moč zagotoviti	229	38	828	1230	0	2325
delo odklonili	41	0	0	0	1	42
za delo nezmožni	76	5	50	46	0	177
Skupaj brez dela	346	43	878	1276	1	2544
Vsega skupaj	978	53	923	1285	14	3253

V letu 2010 je od na novo sprejetih zaprtih oseb delalo ali se redno izobraževalo 709 oseb, kar pomeni, da je bilo delo zagotovljeno 21,8 % (brez pridržanih) na novo sprejetim zaprtim osebam. Od teh je imelo delo 632 ali 64,6 % obsojencev, 45 ali 4,9 % pripornikov, 9 ali 0,5 % ukлонilno zaprtih in 13 ali 93 % mladoletnikov.

Med zaposlenimi jih je kar 56,6 % delalo v JGZ.

Med zaprtimi osebami, ki v tem letu niso delale, je bilo največ ukлонilno zaprtih in pripornikov.

3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu

V tem letu je bilo na delovno usposabljanje razporejenih 16 mladoletnikov, ki je pridobivalo delovne navade in sicer 14 v JGZ, 2 mladoletnika pa na hišnih delih. V redne oblike izobraževanja je bilo vključenih 15 mladoletnikov, 23 mladoletnikov pa je bilo vključenih v izobraževanje v kombinaciji z delovnim usposabljanjem.

Mladoletniki so pod vodstvom in nadzorom inženirjev inštruktorjev ter delovnih inštruktorjev izvajali vzdrževalna in obnovitvena dela v učnih delavnicah in v bivalnih prostorih, sodelovali pri urejanju okolice zavoda ter pri vzdrževalnih in servisnih delih na strojih in napravah.

V letu 2010 je bilo v učnih delavnicah za potrebe delovnega usposabljanja in praktičnega pouka zagotovljeno dovolj primerne dela (naročila zunanjih podjetij in fizičnih strank, pohištvo za ZPKZ, pohištvo za sodišča, vzdrževalna in obnovitvena dela v zavodu).

Mladoletniki, ki so se poklicno izobraževali, so prejeli nagrado. Ta se je v prvem letniku gibala od 76,69 do 115,50 EUR na mesec, v drugem letniku od 99,23 do 156,18, v tretjem letniku pa od 132,25 do 230,80 EUR mesečno. Najnižje plačilo mladoletnikov, razporejenih na delo, je znašalo v JGZ 50,60, najvišje pa 65,21 EUR, medtem ko je najnižje plačilo za delo mladoletnikov pri hišnih delih znašalo 51,88, najvišje pa 63,36 EUR.

V tem letu se je pri delu lažje poškodovalo 7 mladoletnikov. V glavnem so bile to vreznine in udarnine. Iz analize nesreč je bilo ugotovljeno, da so delovna mesta ustrezala predpisom iz varstva pri delu in da so nesreče nastale kot posledica nepazljivosti mladoletnikov in neupoštevanja navodil in nezbranosti pri delu.

3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb

Tabela 75: Mesečno plačilo obsojencev za delo v rednem delovnem času po zavodih

Zavod	JGZ		hišna dela		delo zunaj zavoda	
	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje
Dob	34,17	241,9	81,76	131,54	173,3	231,07
Maribor	93,63	171,12	77,06	158,4	120,36	139,57
Ljubljana	62,64	114,84	67,86	97,44	-	-
Celje	54,72	115,55	54,72	105,98	-	-
Koper	67,2	90,16	68,88	99,36	87,31	110,42
Ig	80,10	96,97	90,90	111,69	-	-
N. Gorica	84,99	94,39	89,28	104,16	-	-
N. mesto	62,64	62,64	62,64	85,26	90,48	92,22
M. Sobota	-	-	80,81	143,52	85,01	85,01
OO Rogoza	87,26	153,22	77,06	143,52	102,75	145,91

Višina plačila za delo zaprtih oseb je bila določena po Pravilniku o količnikih za določitev osnovnih plačil, o kriterijih in merilih za ocenjevanje uspešnosti in rezultatov dela obsojencev ter o nagradah mladostnikov. Plačilo za delo zaprtih oseb je sestavljeno iz osnove, ocene delovne uspešnosti in dodatkov ter je v veliki meri odvisno tudi od rezultatov dela.

Najvišje plačilo je v JGZ znašalo 241,90 EUR, za hišna dela 143,52 in za delo zunaj zavoda 231,07 EUR na mesec.

Tabela 76: Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času

Zavod	število obsojencev	število nadur
Dob	197	12.196,0
Ig	9	434,0
Celje	14	535,0
Koper	0	0,0
N. Gorica	12	419,0
Ljubljana	35	998,0
N. mesto	0	0,0
Maribor	112	3.142,0
M. Sobota	17	854,0
OO Ig	3	10,0
OO Rogoza	42	984,0
SKUPAJ	441	19.572,0

Obseg ur dela, ki so jih opravile zaprte osebe, se je v tem letu zmanjšal glede na prejšnje leto in sicer iz 27.357 ur na 19.572 ur, kar je razumljivo ob splošno zmanjšanemu obsegu zaposlovanja.

3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi

Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij je v vlogi pristojnega upravnega organa Vlade Republike Slovenije, na katerega delovno področje sodi dejavnost JGZ, posredovala ministrstvu za finance v mnenje in soglasje letne programe dela in finančne načrte za leto 2010. Letni programi dela in finančni načrti so bili s strani ustanovitelja potrjeni. Ministrstvu za finance smo v pregled in soglasje posredovali tudi letna poročila JGZ

za leto 2009 s predlogi razporeditve in delitve presežka prihodkov nad odhodki (JGZ Golovec, JGZ Pohorje, JGZ Rinka) oziroma s predlogom pokrivanja primanjkljaja (JGZ Emboplast, JGZ Kozjak). Na vsa gradiva je soglasje podal tudi ustanovitelj.

Generalni urad uprave je pripravil pogodbe o koriščenju sredstev med JGZ in Upravo. Sredstva smo namenili kritju stroškov za plače direktorjev JGZ, dodatno razporejena sredstva v finančnem načrtu namenjena financiranju javnih gospodarskih zavodov pa smo namenili reševanju likvidnostne situacije v JGZ Pohorje Mirna in JGZ Kozjak Maribor.

V letu 2010 se je nadaljevalo izvajanje programa prestrukturiranja JGZ Pohorje Mirna. Upravni odbor je dne 9. 12. 2010 imenoval novo komisijo za nadaljevanje in zaključitev projekta preoblikovanja industrijskega dela JGZ Pohorje Mirna v kapitalsko družbo, ki je z delom pričela takoj po imenovanju.

3. 13. 5. Hišna dela

Kot je že bilo omenjeno, je bilo v tem letu na hišna dela prerazporejenih več zaprtih oseb. Sem so zavodi razporejali na delo večinoma obsojence, v zanemarljivem številu pa tudi pripornike in mladoletnike. Med hišna dela, ki so določena v sistemizaciji delovnih mest obsojencev, sodijo dela v kuhinji, pekarni, razdeljevalnici hrane, pomivalnici, zavodski pralnici in likalnici. Nekateri zavodi so v okviru hišnih del zaprte osebe razporejali tudi na delo hišnika, na čiščenje upravnih in ambulantnih prostorov, na vzdrževalna dela v zavodu, na čiščenje okolice zavoda, na vrtna in druga podobna dela.

Še vedno se zavodi srečujejo s problemom strokovne usposobljenosti zaprtih oseb za hišna dela. To še zlasti velja za dela, povezana s pripravo hrane, za katera je potrebna ustrezna strokovna izobrazba in sanitarno-higienska ustreznost. Po drugi strani so hišna dela povezana tudi z redom in disciplino ter varnostjo v zavodu. Velik problem predstavlja tudi to, da je zelo malo obsojencev, ki ustrezajo zdravstvenim in sanitarno higienim pogojem za opravljanje navedenih del.

3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost

Ustrezno varstvo in zdravje pri delu so zavodi zagotavljali s spremljanjem in nadzorom izvajanja predpisov, ki pogojujejo varno delo, z uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost ter z usposabljanjem zaprtih oseb in delavcev zavoda za varno in zdravo delo. Pred razporeditvijo na delo so zaprte osebe opravile zdravniški pregled in preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Posebno pozornost so zavodi namenjali tudi tehničnemu varstvu pri delu, varnemu delovnemu okolju in sredstvom za delo. Tehnično varstvo so izvajali z vizualnimi pregledi in preizkusi delovne opreme, odpravljali pomanjkljivosti, izločali iz uporabe dotrajano opremo ter redno nadzirali uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost. Ocenjujemo, da je bilo v tem letu izvajanje varstva in zdravja pri delu na ustrezni ravni, kljub temu, da nekateri inštruktorji še vedno posvečajo premalo pozornosti doslednemu izvajanju predpisov o uporabi zaščitnih sredstev.

Požarna varnost je v zavodih dobra. V tem letu so zabeleženi samo 4 manjši požari, ki so bili sanirani v začetni fazi in niso povzročili večje materialne škode ali ogrozili zdravja in življenja zaprtih oseb.

3. 13. 7. Nesreče pri delu

V tem letu se je število nesreč pri delu, kjer so bile udeležene zaprte osebe, zopet zmanjšalo. Del tega zmanjšanja gre na račun dejstva splošnega zmanjšanja števila zaposlenih zaprtih oseb, del pa gre vsekakor tudi dejstvu, da so zavodi posvečali še več pozornosti preventivnim ukrepom, to je izobraževanju za varno delo in nadzoru pri izvajanju dela. Vse nesreče pri delu so imele za posledico lažje poškodbe.

Kljub zmanjšanju teh dogodkov, smo preverjali obravnavo nesreč pri delu in opozarjali na ugotovljene pomanjkljivosti. Med poškodbami so bile najpogostejše mehanske poškodbe okončin.

Najpogostejši vzrok nezgod pri delu je nespoštovanje splošnega režima dela, prenizka zbranost pri delu in splet različnih nevarnih tveganj. Velik del poškodb pri delu gre pripisati kršitvam predpisov o varstvu pri delu glede uporabe osebnih varovalnih sredstev. Do nesreč pri delu prihaja tudi zaradi neurejenega delovnega okolja (mokra tla, stopnice, založenost prehodov, nered in nesnaga).

Tabela 77: Število poškodb pri delu zaprtih oseb po posameznih zavodih v letu 2010

Zavod	število poškodb pri delu
Dob	47
Slovenska vas	7
OO Puščava	1
Ig	1
Celje	3
Koper	1
N. Gorica	0
Ljubljana	6
N. mesto	0
OO Ig	1
Maribor	3
M. Sobota	0
OO Rogoza	1
PD Radeče	7
SKUPAJ	78

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU

4. 1. DELOVANJE NA NACIONALNEM PODROČJU

4. 1. 1. Odnosi z javnostmi

O izvrševanju kazni odvzema prostosti, o posameznih odmevnih primerih in o različnih dogodkih v zavodih, ki so bili za medije zanimivi, je poročalo več medijskih hiš, zaporski sistem je zanimal tako televizijske, radijske hiše, kot tudi časopise: RTV Slovenija, STA, DELO, Dnevnik, Večer, Mladina, Primorske novice, POP TV, A Kanal, INFO TV, Vaš kanal, Žurnal, Novi tednik, Foto festival FOTO PAB Dolenjski list, MMC Portal, Radio Fantasy, TV Celje, Radio Koper, Televizija Koper in drugi.

Velike medijske pozornosti je bil v preteklem letu deležen zavod Ig. Eden bolj odmevnih dogodkov je bil povezan s pripornico, ki ji je sodišče dovolilo, da skupaj z njo v zavodu biva nekajmesečni otrok. Tudi dogodek, ko so v živo cel dal predvajali intervjuje z zaposlenimi in obsojenkami o življenju in bivanju v zavodu, ki se je zaključil s prenosom koncerta Magnifica v živo, je bil za medije izjemno zanimiv. V zavodu Dob je bila za medije med drugim zanimiva premiera filma Grenkoba nasmeha, ki je nastal v zavodu in je pripoved o ljudeh, ki so zaprti, a kljub vsemu svobodni na svoj, poseben način. Zavod Koper je obiskala ekipa RTV Koper v zvezi s pripravo članka o življenju v zavodu za oddajo v italjanskem jeziku, tam je bila tudi ekipa POP TV zaradi priprave prispevka v oddaji Preverjeno. V zavodu Maribor je bila pozornost usmerjena v sodni epilog ene od pripornih zadev ptujskega sodišča, v zavodu Celje v pobeg pripornika, v zavodu Ljubljana so pisali o športnem srečanju v malem nogometu, v Prevzgojnom domu Radeče pa so bili mediji odzivni predvsem ob Dnevu odprtih vrat, slikarski delavnici »Park Dvor v jeseni« in projektu »Grundtvig v prevzgojnom domu«. V medijih je bilo objavljenih več prispevkov in reportaž različnih zavodov o prazničnem decembrskem vzdušju v zavodih in o tem kako tam preživljajo praznične dni. Reportaže in predstavitve življenja in dela so pozitivni prikaz dogajanja v zavodih za prestajanje kazni zapora. Izvedenih je bilo tudi nekaj intervjujev z generalnim direktorjem in direktorji zavodov.

Medijem smo ob ključnih dogodkih posredovali sporočila za javnost Uprave, ki so se nanašala na: Poročilo 2009, pretep pravosodnih policistov izven delovnega časa, pobeg pripornika, uvedbo disciplinskega postopka zoper odgovorne osebe za pobeg pripornika, podelitev priznanj ob Dnevu Uprave, mednarodno 4. srečanje generalnih direktorjev zaporskih uprav Srednje Evrope, imenovanjem nove direktorice zavoda Ig, obisk predsednika Vlade RS in ministra za pravosodje v zavodu Dob, dogovor o neposrednem elektronskem dostopu sodišč do podatkov iz centralne evidence zaprtih oseb. Pomembne dogodke smo v obliki napovedi in novic objavljali na naši spletni strani. V skladu z Zakonom o medijih smo se odzivali tudi na neresnične in zavajajoče zapise v medijih ter zahtevali objavo popravkov.

V letu 2010 je bila izvedena novinarska konferenca Generalnega urada, na kateri je bilo predstavljeno Poročilo Uprave za leto 2009, izdali pa smo tudi interno glasilo uprave PРESTOP, ki na nekoliko drugačen, bolj sproščen in zanimiv način predstavlja utrinke iz našega zaporskega sistema. Glasilo je bilo na poseben način posvečeno 15. obletnici delovanja Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

4. 1. 2. Obiski in dogodki v zavodih

Zavodi za prestajanje kazni zapora in prevzgojni dom so intenzivno povezani z različnimi strukturami v lokalni skupnosti, kjer je njihov sedež. Beležimo dobro sodelovanje z državnimi in občinskimi institucijami (policija,

izobraževalne institucije, centri za socialno delo, občinski organi, nevladne organizacije...). Posamezna veleposlaništva so obiskovala zaprte osebe, državljane držav, ki jih zastopajo, posamezne lokacije pa je obiskala tudi Varuhinja človekovih pravic.

Zavode so v okviru študijskih ekskurzij obiskali študentje Univerze v Ljubljani in v Mariboru (Fakulteta za družbene vede, Medicinska fakulteta, Pravna fakulteta, Teološka fakulteta, Fakulteta za varstvene vede, Filozofska fakulteta, Fakulteta za socialno delo, Pedagoška fakulteta, Visoka policijska šola, Fakulteta za upravo...). Študentje so v zavodih opravljali obvezno prakso in pripravljali seminarske in diplomske naloge na tematiko izvrševanja kazenskih sankcij. Pri zbiranju podatkov in intervjujih so sodelovali delavci zavodov. Zavod Dob je s svojim delom seznanil sodnike Vrhovnega in Višjega sodišča, predsednika Vlade RS Boruta Pahorja in ministra za pravosodje Aleša Zalarja. V zavodu je bil organiziran posvet z naslovom »Novi izzivi obravnave odvisnosti v zaporih«. Novinarica in pisateljica je v zavodu predstavila svojo knjigo »Kriva ali nedolžna«. Že drugo leto je potekalo skupno sodelovanje zavoda Dob in lokalne knjižnice Pavla Golie v projektu Naš kljub domišljije, ki je namenjen spodbujanju branja v zaporih.

Zavod Ig so obiskali upravni in vrhovni sodniki. Zavod je gostil gledališko skupino Kolektiv narobov, KUD France Prešeren s predstavo improlige, društvo za celostno bivanje Mule, ki so pripravile izvajanje joge, gostili so tudi gledališko predstavo Stand up komikov Vida Valiča, koncert pevca Omarja Naberja, nastop igralca Marka Mandiča in druge.

Zavod Celje je obiskal predstavnik Rdečega križa Celje ter predstavnik Pravno informacijskega centra nevladnih organizacij. V zavodu so že 4. leto organizirali šahovski turnir med izbranimi obsojenci vseh kazenskih zavodov, izveden je bil komični kabaret, predstava Čefurji raus, predstava z ognjem, založba Modrijani pa je zavodu izročila za potrebe knjižnice okoli sto knjig.

Zavod Ljubljana so obiskali predstavniki Inštituta Prelomi, ki nudijo svetovanje in spremljanje oseb po prestani kazni zapora in s katerimi so se uspešno dogovorili za nadaljnje sodelovanje. V zavodu so gostili Prešernovega nagrajenca Mirana Zupaniča, s katerim je po ogledu filma potekala okrogla miza in pogovor o nastajanju filma.

Zavod Koper so obiskali delavci Tožilstva Koper, socialni in strokovni delavci Centra za socialno delo Kamnik. Zavod je obiskala tudi glasbena skupina Etno Histria, Društvo Narobov z gledališko-animacijsko predstavo »Zaprto - odprto«, izpeljali pa so tudi 4. turnir v namiznem tenisu med obsojenci iz različnih zavodov in oddelkov. V humanitarni akciji so zbirali tudi plastične zamaške.

V zavodu Maribor je bila v sodelovanju z mariborskim domom za otroke s posebnimi potrebami izvedena pomoč pri organizaciji prireditve na mariborskem trgu z naslovom »Igraj se z mano«. Obsojenci so pomagali pri postavitvi stojnic in odra, s svojimi izdelki so se aktivno vključili v prireditev tudi po vsebinski plati. Z obsojenci so sodelovali tudi v akciji Očistimo Slovenijo. V zavodu so pričeli sodelovati z Mariborsko razvojno agencijo v projektu RES_ZA, kjer gre za resocializacijo zapornikov, ki je postopeno usmerjena, v njej pa aktivno vlogo zavzemajo psihoterapevti in Andragoški zavod Maribor. V zavodu Maribor so v okviru decembrskih prazničnih prireditev v sodelovanju s škofijsko gimnazijo v Mariboru in pevkami skupine Vivere pripravili pester program prireditev za obsojence. Zanimivi in vsebinsko bogati programi so v tem času potekali tudi po ostalih zavodih.

Prevgojni dom Radeče že tradicionalno sodeluje z lokalno skupnostjo pri vseh aktivnostih, ki povezujejo, osveščajo in izobražujejo (ekošola, novoletni sejem, dnevi splavarjenja, akcije urejanje okolja, sodelovanje z lokalnimi društvi). Prevgojni dom vsako leto organizira dan odprtih vrat, ko jih obiše več kot sto obiskovalcev. Uspel je tudi tradicionalni Dan parka z izvedenim javnim koncertom radeške godbe na pihala, premierno pa je bila v domu predstavljena tudi knjiga nekdanjega gojenca z naslovom »Radeče, moj drugi dom ali učitelj s šestimi razredi osnovne šole«.

V zavodih je potekalo še veliko drugih različnih dogodkov. Povezovali so se tudi na športnem področju in se srečevali ob športnih dejavnostih (nogomet, košarka, šah, namizni tenis), ki so jih organizirali posamezni zavodi.

4. 1. 3. Sodelovanje z nevladnimi organizacijami

Nevladne organizacije, ki izvajajo programe za tiste, ki imajo težave z drogo, svoje storitve ponujajo tudi zaprtim osebam, kar je zelo vzpodbudno. V zavodu Dob so na področju odvisnosti sodelovali z Društvom Stigma, Anonimnimi alkoholiki, Tonijem Kočevar, obiskali so jih tudi predstavniki Doma Vincenca Drakslerja, ki izvajajo reintegracijo oziroma ponovno vključitev ozdravljenega odvisnika v družbo. Na področju pedagoškega dela je sodelovanje potekalo tudi s Frančiškanskim družinskim inštitutom (program za nasilne), zavod pa je obiskala tudi skupina IZ-HOD.

V zavodu Ig, se je kot vsa leta poprej, tudi v letu 2010 nadaljevalo sodelovanje z Društvom Stigma. Društvo v zavodu izvaja individualno svetovanje za obsojenke, ki imajo težave z uživanjem psihoaktivnih substanc, v veliko pomoč so bili tudi pri spremljanju obsojenk v zunanje institucije. Aktivno sodelovanje se je v zavodu Ig razvilo tudi z: Društvom Projekt Človek, Društvom Zdrava pot, Društvom Up, zavodom Vir, z Ozaro in Altro, z Društvom Mule. Zunanji sodelavci pomagajo pri premagovanju vsakdanjih stisk ter pri urejanju postpenalnega življenja.

V Zavodu Celje so nadaljevali sodelovanje z Inštitutom VIR Celje. Sodelovanje so še nadgradili s tedensko delavnico za odvisnike, v trajanju treh mesecev. Tudi Društvo Samarijan iz Maribora je njihov stalni delovni sopotnik. Njihovi člani so prostovoljni svetovalci obsojencem in občasno pripravijo tudi glasbene prireditve ali ustvarjalne delavnice.

V primerjavi z letom poprej se je izboljšalo sodelovanje z nevladnimi organizacijami v zavodu Koper, kjer so v letu 2010 sodelovali z Društvom Projekt Človek, Društvom Pelikan in Društvom Križišče. Vzpostavili so sodelovanje z Društvom za nenasilno komunikacijo. Tudi v oddelku Nova Gorica so sodelovali z Društvom za odvajanje odvisnosti Križišče in Projekt človek, ki so opravljali svetovalne razgovore s priporniki in obsojenci.

Z več nevladnimi organizacijami so sodelovali tudi v zavodu Ljubljana: Društvo Stigma, Projekt Človek, Društvo Up, Reto center. S Stigmo je sodelovanje potekalo kontinuirano preko celega leta, z drugimi organizacijami občasno. Oddelek Novo mesto je pri obravnavi obsojencev sodeloval z nevladno organizacijo Projekt Človek, z Društvom Srečanje, Oddelek Ig z Društvom za nenasilno komunikacijo in PUM – Projektno učenje za mlajše odrasle.

V zavodu Maribor so nadaljevali s sodelovanjem Projekt Človek, prav tako pa so z njimi sodelovali v Oddelku Murska Sobota, prostore društva pa so si ogledali tudi iz Odprtega oddelka Rogoza. V regiji zaznavajo, da na tem področju primanjkuje tovrstnih organizacij.

V letu 2010 je Prevezgojni dom Radeče sodeloval z nevladnimi organizacijami: LAS Laško/Radeče, Laško, Skupnostjo Srečanje, Društvom Cirkokrog in Gledališčem Narobov.

Zavodi sodelujejo tudi z Rdečim križem in Karitasom.

4. 2. DELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU

V letu 2010 se je Uprava aktivno vključevala v mednarodne integracije s sodelovanjem v mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, v mednarodnih organizacijah in z zaporskimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE (Council of Europe Annual Penal Statistics) statistiko za leto 2009 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki vključujejo podatke o zaprtih osebah.

V maju 2010 smo v Ljubljani organizirali 4. srečanje generalnih direktorjev zaporskih uprav srednje Evrope, ki se povezujejo v neformalno asociacijo generalnih direktorjev (Round Table of Director Generals of Prison Services of the Central European Countries – MECR), katere članica je tudi Slovenija. Delegacija je obiskala tudi zavod Koper. Med letom smo s posameznimi zaporskimi upravami vključenimi v asociacijo neposredno sodelovali z informiranjem o obstoječi praksi na posameznih področjih dela.

Ugotavljamo, da čedalje več evropskih projektov, ki se izvajajo na področju izvrševanja kazenskih sankcij in jih financira EU vključuje vse države članice EU z aktivno udeležbo na različnih nivojih. Tako smo s predstavitvijo obstoječe prakse sodelovali v evropski raziskavi o programih za mlade storilce kaznivih dejanj, ki vplivajo na zmanjšanje povratništva, študiji o režimih za obravnavo obsojencev v državah članicah EU in študiji o socialni reintegraciji odpuščenih obsojencev.

Kot partnerji smo se v povezavi s CMEPIUS vključili v evropski projekt v okviru programa Vseživljenjskega učenja - Life Long learning Gruntvig Mobilnost na področju likovne terapije v zaporih. Nosilec projekta je Prezgojni dom Radeče. Vključeni smo tudi v mednarodni projekt EXOCOP. Zavodi so sodelovali tudi v projektih, katerih koordinatorji so druge institucije v Sloveniji (zavod Dob in zavod Maribor).

Za potrebe mednarodnega sodelovanja ministrstva, ki vključuje področje izvrševanja kazenskih sankcij, smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv in se povezovali pri pripravah na strokovne obiske iz tujine.

4. 2. 1. Obiski tujih delegacij v Sloveniji

Obiskala nas je delegacija Federalnega ministrstva za pravosodje Federacije BIH. Predstavili smo jim naš zaporski sistem, ogledali so si tudi zavod Ljubljana in Prezgojni dom Radeče. V prezgojnim domu so imeli tudi študijski dan predstavniki prezgojnega doma iz Hrvaške.

V okviru projekta EU Euromed so nas obiskali visoki predstavniki pravosodja Tunizije, Alžirije, Maroka, Libanona in Izraela. Obiskali so Ministrstvo za pravosodje, zavode Dob, Maribor in Koper. Študijski obisk smo koordinirali skupaj z MP.

Generalni urad in zavod Ljubljana je obiskal predstavnik nizozemske uprave (direktor oddelka za mednarodno sodelovanje) in nas povabil k sodelovanju pri njihovih mednarodnih projektih.

V okviru slovensko bavarske komisije so nas obiskali predstavniki bavarske uprave. Obiskali so MP, zavod Dob in zavod Koper. Predstavili smo jim naš zaporski sistem. Študijski obisk smo koordinirali skupaj z MP.

Prezgojni dom Radeče so v okviru projekta Gruntvig obiskali predstavniki Romunije, Italije in Madžarske.

Zavod Ljubljana so obiskali študentje pravnih študij iz Kanade.

4. 2. 2. Obiski predstavnikov uprave v tujini

Udeležili smo se mednarodne konference o izobraževanju v zaporu, ki jo je v Budimpešti organizirala Evropska komisija Direktorat za izobraževanje in kulturo v sodelovanju z Direktoratom za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti v sodelovanju z madžarsko zaporsko upravo.

V okviru španskega predsedstva EU smo se v Barceloni udeležili srečanja generalnih direktorjev zaporskih uprav držav članic EU na temo "Vključevanje etičnih vrednot, preglednosti in učinkovitosti v zaporske sisteme v novi Evropi".

Sodelovali smo na letni generalni skupščini mednarodne organizacije za probacijo CEP in na mednarodni konferenci s temo "Probacija deluje".

Predstavniki zavoda Dob so obiskali zapore v Gradcu v Avstriji.

Na Hrvaškem smo se udeležili evropskega prvenstva zaporskih delavcev v nogometu.

V Zagrebu smo se udeležili konference European Prison Regime Forum na temo zaposlovanja obsojencev. Konferenci se je udeležil predstavnik generalnega urada in predstavnik javno gospodarskega zavoda Rinka.

V Madridu smo se udeležili seminarja na temo izobraževanja v zaporih, ki jo je organizirala evropska učna mreža strokovnjakov za področje socialne integracije obsojenih oseb ExOCOP Offenders.

Na povabilo Belgije in predsednika Mednarodne organizacije za zapore - International Corrections and

Prisons Association - ICPA smo se v Gentu udeležili mednarodne konference ICPA na temo "Gradnja mostov, dobre prakse in mednarodne perspektive".

V okviru mednarodnega projekta Gruntvig so se predstavniki Prevezgojnega doma Radeče udeležili delavnice v Romuniji.

Generalni direktor se je skupaj z ministrom za pravosodje v Istanbulu udeležil konference ministrov za pravosodje držav članic Sveta Evrope.

V okviru asociacije MECR smo se v Budimpešti udeležili sestanka generalnih direktorjev zaporskih uprav srednje Evrope.

Predstavniki zavoda Maribor se je v okviru organizacije Youth in Action v Nemčiji udeležil delavnice s tematiko preprečevanja nasilja.

Predstavniki zavoda Dob in Generalnega urada sta se na povabilo FOKO (norveška asociacija EPEE) na Norveškem udeležila posveta na temo izobraževanja obsojencev in predstavila sistem in novosti na področju izobraževanja zaprtih oseb v Sloveniji.

Predstavnica zavoda Koper se je v Bruslju udeležila zaključnega simpozija projekta Spread v okviru programa Daphne EU.

V okviru mednarodne učne mreže ExOCOP se je predstavnica zavoda Ig v Berlinu udeležila delavnice o ženskah v zaporih.

5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE

5. 1. KADROVSKE RAZMERE

5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev ter zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo

Tabela 78: Pregled številčnega stanja javnih uslužbencev v upravi na dan 31. 12. 2010

	tarifna skupina				skupaj	spol		skupaj
	VII.	VI.	V.	IV., III., II.,		m	ž	
<i>Položajna delovna mesta</i>								
generalni direktor	1	0	0	0	1	1	0	1
namestnik generalnega direktorja	0	0	0	0	0	0	0	0
direktor zavoda	7	0	0	0	7	5	2	7
vodja sektorja	4	0	0	0	4	2	2	4
vodja oddelka	38	0	0	0	38	16	22	38
vodja referata	8	0	0	0	8	7	1	8
skupaj	58	0	0	0	58	31	27	58
<i>Specializirani kadri</i>								
pedagogi	51	0	0	0	51	14	37	51
psihologi	8	0	0	0	8	4	4	8
socialni delavci	15	0	0	0	15	3	12	15
drugi strokovni delavci v vzg. službi	5	0	0	0	5	2	3	5
medicinski tehniki	7	0	7	0	14	1	13	14
inštruktorji	0	0	83	3	86	79	7	86
delovni inštruktorji	0	0	10	0	10	9	1	10
inženirji	0	5	0	0	5	5	0	5
ekonomski delavci	3	2	23	0	28	0	28	28
pazniški kader	13	48	449	10	520	481	39	520
administrativni in drugi delavci	29	9	21	9	68	25	43	68
skupaj	131	64	593	22	810	623	187	810
skupno število vseh zaposlenih	189	64	593	22	868	654	214	868

Tabela 79: Število pooblaščenih uradnih oseb – pravosodnih policistov

PUO	m	ž	skupaj
pravosodni policist	417	32	449
višji pravosodni policist	44	4	48
inšpektor v UIKS	18	3	21
višji inšpektor v UIKS	4	1	5
svetnik v UIKS	2	0	2
SKUPAJ	485	40	525

5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja

V letu 2010 je v Upravi delo nastopilo 90 javnih uslužbencev za nedoločen čas.

Delovno razmerje je prenehalo 58 javnim uslužbencem in sicer zaradi naslednjih razlogov: 12 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje s pisnim sporazumom o razveljavitvi pogodbe o zaposlitvi, trije javni uslužbenci so bili premeščeni v drug organ javne uprave, dvema javnima uslužbencema je prenehalo delovno razmerje zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca in 41 javnih uslužbencev se je upokojilo.

Na dan 31. 12. 2010 je bilo v Upravi zaposlenih 868 javnih uslužbencev za nedoločen čas.

Del razpoložljivih sredstev za plače je bil v skladu s Pravilnikom o napredovanju zaposlenih v državni upravi oz. z Uredbo o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede in Uredbo o napredovanju uradnikov v nazive tudi v letu 2010 namenjen napredovanju javnih uslužbencev. V višji plačni razred je napredovalo 119 javnih uslužbencev, v višji naziv pa 81 uradnikov.

5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev

Javni uslužbenci uprave so se v letu 2010 udeležili različnih oblik izobraževanja, ki jih je organizirala uprava oz. zunanje institucije. Udeležili so se večjega števila slovenskih, pa tudi mednarodnih posvetov in konferenc ter različnih posvetov in seminarjev.

Priprave na strokovni izpit iz upravnega postopka se je udeležilo 31 javnih uslužbencev. Strokovni izpit iz upravnega postopka je opravilo 47 javnih uslužbencev. Obveznega usposabljanja za imenovanje v naziv se je udeležilo 59 javnih uslužbencev.

V letu 2010 se je 38 javnih uslužbencev udeležilo tečaja angleškega jezika.

Večje število usposabljanj je bilo predvsem za pravosodne policiste in javne uslužbence, ki opravljajo strokovno delo z zaprtimi osebami. Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 302 pravosodnih policistov, 260 strokovnih delavcev, 22 inštruktorjev in 10 kuharjev.

5. 1. 4. Pripravištvo in študijska praksa

V letu 2010 sta v Upravi opravljala volontersko pripravništvo dva pripravnika.

Opravljanje obvezne študijske prakse smo omogočili 26 študentom in dijakom naslednjih fakultet oz. srednjih šol: Fakulteta za varnostne vede, Pedagoška fakulteta, Fakulteta za socialno delo, Filozofska fakulteta, Teološka fakulteta, Visoka šola za varstvo okolja, Srednja elektro šola in tehniška gimnazija, Waldorfska gimnazija in Tehniška gimnazija Novo mesto.

5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno

Javni uslužbenci so bili v letu 2010 zaradi bolezni, posledic nesreč pri delu oz. na poti na delo in z dela ter nege družinskih članov odsotni z dela 84.955 ur. Največ odsotnosti z dela je bilo zaradi bolezni (77,9 %). Odsotnosti zaradi nege družinskih članov beležijo 11,1 % delež, odsotnosti zaradi posledic nesreč pri delu oz. na poti na delo in z dela je bilo 11 %.

Odsotnost z dela je v primerjavi z letom 2009 višja za 6,8 %.

Tabela 80: Številčni podatki o odsotnosti delavcev z dela v letu 2010 (v urah)

Lokacija	bolezen javnega uslužbenca	nesreča pri delu	nega družinskih članov	skupaj
Generalni urad	1.492	/	296	1.788
Dob	18.554	1.916	2.228	22.698
Ig	4.000	138	772	4.910
Celje	6.608	568	244	7.420
Koper	9.277	2.084	472	11.833
Ljubljana	12.267	3.452	3.796	19.515
Maribor	9.152	784	840	10.776
Radeče	4.855	400	760	6.015
SKUPAJ	66.205	9.342	9.408	84.955

Na dan 31. 12. 2010 je bilo v upravi 13 invalidov, od tega štirje invalidi II. kategorije in devet invalidov III. kategorije.

Zaradi posebnosti dela v zavodih je invalidom težko zagotoviti ustrezno delo glede na omejitve, ki izhajajo iz odločb Zavoda za invalidsko in pokojninsko zavarovanje Slovenije.

5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev

V letu 2010 je bilo opravljenih 320 preventivnih zdravstvenih pregledov zaposlenih (predhodnih, obdobjnih, obdobjnih za zaposlene, ki delajo z viri ionizirajočih sevanjih in kontrolnih pregledov) po programih, ki so bili pripravljani v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Splošno zdravstveno stanje javnih uslužbencev je zadovoljivo. Javni uslužbenci, ki delajo z zaprtimi osebami so izpostavljeni večjim psihofizičnim obremenitvam, zato je treba njihovo zdravstveno stanje še posebej spremljati.

5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev

Zaradi kršenja obveznosti iz delovnega razmerja smo obravnavali 13 javnih uslužbencev.

Desetim javnim uslužbencem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi. Dvema javnima uslužbencema je bila izredno odpovedana pogodba o zaposlitvi. Enemu javnemu uslužbencu je bila v disciplinskem postopku izrečena denarna kazen.

5. 1. 8. Nadurno delo

V letu 2010 je bilo v službah za varnost in zavarovanje izplačanih 68.880 ur nadurnega dela, kar je za 3 % manj kot v letu 2009.

Tabela 81: Število izplačanih nadur po lokacijah v letu 2010

Lokacija	Število izplačanih nadur
Generalni urad	1.128
Dob	18.486
Ig	2.615
Celje	7.073
Koper	9.203
Ljubljana	12.531
Maribor	15.092
Radeče	2.752
SKUPAJ	68.880

Nadurno delo je bilo treba opraviti zaradi nemotenega delovnega procesa in sicer zaradi povečanega števila spremestev na sodišča in zdravstvene ustanove, nadomeščanja odsotnih javnih uslužbencev kot tudi nepredvidenega in nenačrtovanega varovanja zaprtih oseb v raznih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji.

5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

Sprejeti proračun za leto 2010 na dan 31. 12. 2010 znaša 38.270.073,02 EUR, veljavni pa 44.538.588,23 EUR. Porabili smo 43.635.290,23 EUR ali 98 % veljavnega proračuna.

Tabela 82: Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2010

Oznaka podskupine	Naziv podskupine	Poraba (v EUR)	Delež porabe (v %)
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	19.434.493,31	44,54
401	Prispevki delodajalcev	4.407.663,23	10,10
402	Izdatki za blago in storitve	7.504.452,13	17,20
413	Drugi domači transferji	4.473.738,68	10,25
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	7.814.942,88	17,91

Od celotne porabe se na sredstva zagotovljena iz proračuna nanaša 43.367.426,77 EUR (97,37 % veljavnega proračuna), na sredstva donacij 4.679,66 EUR (0,01 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova lastne dejavnosti 173.495,93 EUR (0,39 % veljavnega proračuna) in na porabo sredstev iz prejetih odškodnin 89.687,87 EUR (0,20 % veljavnega proračuna). Glede na veljavni proračun je 2,03 % sredstev ostalo neporabljenih.

Lastna dejavnost v upravi zajema organizirano prehrano delavcem in počitniško dejavnost. Sredstva iz prejetih odškodnin se nanašajo na sredstva prejeta na podlagi zavarovanj stvarnega premoženja v letih 2009 in 2010.

Razlika med sprejetim in veljavnim proračunom za leto 2010 znaša 6.268.515,21 EUR in se nanaša na:

- večja sredstva iz naslova lastne dejavnosti v višini 17.370,75 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova odškodnin v višini 51.258,71 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova donacij v višini 2.826,10 EUR,
- povečanje po sklepu vlade v višini 6.197.059,65 EUR.

Razlika med veljavnim in realiziranim finančnim načrtom znaša 903.298,00 EUR. Po vrsti porabe se ostanek nanaša na:

- neporabljena sredstva na postavkah tipa 1 (787.374,88 EUR),
- neporabljena sredstva odškodnin (86.781,86 EUR),
- neporabljena sredstva iz naslova donacij (10.646,44 EUR),
- ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti (18.494,82 EUR).

Ostanek sredstev, ki se nanaša na proračunski del, se nanaša na ostanek na plačah (696.213,46 EUR), na postavki zdravstveno zavarovanje (87.158,30 EUR) in na materialnih stroških. Neporabljena sredstva odškodnin in donacij se prenašajo v naslednje proračunsko leto, ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti se nanaša na del obveznosti do dobaviteljev ter na neporabljena sredstva.

V leto 2010 smo prenašali iz naslova sredstev odškodnin 108.332,67 EUR, iz naslova sredstev prejetih donacij pa 4.126,10 EUR.

Tabela 83: Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2010
(vir financiranja: proračun)

PODPROGRAM	OZNAKA PRORAČUNSKE POSTAVKE	NAZIV PRORAČUNSKE POSTAVKE	PORABA V LETU 2010 V EUR
09042001 Delovanje uprave za izvrševanje kazenskih sankcij	6028	Plače	23.842.156,54
	4016	Najemnine poslovnih prostorov	282.446,45
	4508	Materialni stroški	6.723.762,88
	5505	Financiranje javnih gospodarskih zavodov	1.146.616,98
	6395	Izobraževanje delavcev	79.438,70
	6680	Oprema PUO	250.515,33
	2876	Investicije in inv. Vzdrževanje	7.715.368,19
20032001 Socialno varstvo obsojencev	7448	Zdravstveno zavarovanje obsojencev	3.327.121,70
SKUPAJ			43.367.426,77

V letu 2010 smo porabili 43.367.426,77 EUR sredstev, kar je za 5.857.680,18 EUR ali 15,6 % več kot leta 2009. Povečanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2009 izhaja iz večjega finančnega načrta (predvsem za investicije), saj je veljavni proračun 2010 za 17,5 % večji od veljavnega v letu 2009. Za investicije in investicijsko vzdrževanje smo porabili 82,4 % več kot leta 2009. Odstotek porabe je v primerjavi z letom 2009 večji tudi na stroških najemnin, na plačah (5,4 %), več smo namenili za opremo pravosodnih policistov (46,4 %) in za zdravstveno zavarovanje zaprtih oseb (37,8 %).

V letu 2010 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1374, kar je v primerjavi z letom 2009 3 % zmanjšanje (in 0,7 % več kot leta 2008). Povprečni oskrbni dan v letu 2010 je znašal 86 EUR (ali 17,8 % več kot leta 2009).

Tabela 84: Povprečno stanje zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v obdobju od leta 2005 do 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
povprečno stanje zaprtih oseb	1137	1268	1339	1364	1416	1374
oskrbni dan (v eur)	64	61	56	64	73	86

Stroški oskrbnega dne so izračunani tako, da je višina vseh proračunskih sredstev uprave deljena s številom dni v letu in povprečnim številom zaprtih oseb.

Ocenjujemo, da smo z razpoložljivimi finančnimi sredstvi uspeli zagotoviti osnovne pogoje bivanja in dela, tako zaposlenim kot zaprtim osebam, ter da smo gospodarno in racionalno potrošili dodeljena proračunska sredstva.

5. 3. PROSTORSKE RAZMERE

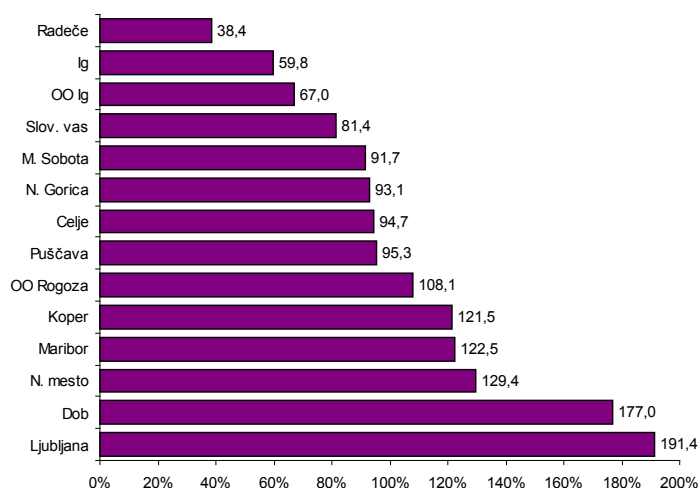
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost

Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi standardov, ki znašajo 9m² za enoposteljno in 7m² za skupinsko sobo na zaprto osebo. Glede na standarde je tako v letu 2010 prostorska zmogljivost vseh zavodov znašala 1.115 mest.

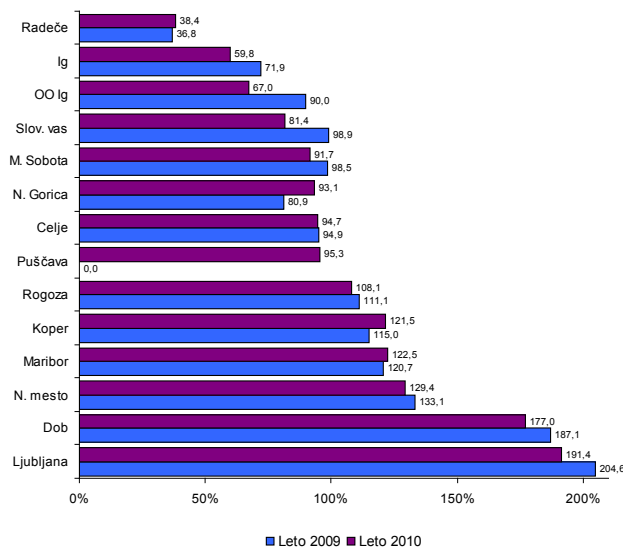
Tabela 85: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v letu 2010

Zavod	zmogljivost	povprečno število zaprtih	delež zasedenosti (v %)
Dob	233	412,4	177,00
Slov. vas	63	51,3	81,43
OO Puščava	17	16,2	95,29
Ig	83	49,6	59,76
Celje	96	90,9	94,69
Koper	110	133,7	121,55
N. Gorica	32	29,8	93,13
Ljubljana	128	245	191,41
N. mesto	35	45,3	129,43
OO Ig	27	18,1	67,04
Maribor	146	178,8	122,47
M. Sobota	41	37,6	91,71
OO Rogoza	36	38,9	108,06
Radeče	68	26,1	38,38
SKUPAJ	1115	1373,7	123,20

Grafikon 16: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb

Grafikon 17: Primerjava zasedenosti posameznih zavodov in oddelkov v letih 2009 in 2010

Najbolj zasedeni so bili zavod Ljubljana, zavod Dob in Oddelek Novo mesto, sledita pa zavoda Koper in Maribor ter Odprti oddelek Rogoza. Vsi navedeni zavodi in oddelek so bili zasedeni nad 105 %. Najmanjša zasedenost je bila v Prevzgojnem domu Radeče, na Odprtem oddelku Ig in zavodu Ig. V primerjavi s preteklim letom se je zasedenost na vseh lokacijah zmanjšala, občutneje v Odprtem oddelku Ig. Povečala se je samo na Odprtem oddelku Rogoza in zavodu Koper. V povprečju se je prezasedenost zaporov malo zmanjšala, kar je posledica zmanjšanja števila zaprtih oseb.

Še vedno pa je različna tudi zasedenost znotraj posameznih zavodov, saj se je pogosto dogajalo, da so bili posamezni oddelki prenapolnjeni, v drugih pa je bilo še nekaj prostora. Težave zaradi prenapoljenosti zavodov smo reševali s prerazporejanjem zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode, ter premeščanjem zaprtih oseb v zavode, ki so manj zasedeni. Še posebej smo pri tem pozorni na številčno stanje v zavodu Ljubljana, ker so postavili mejno vrednost 245 zaprtih oseb, ko je vodstvo zavoda Ljubljana dolžno sprožiti postopke za premeščanje zaprtih oseb.

5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih

Večina zaporov se nahaja v zelo starih zgradbah, ki so bile zgrajene za povsem druge namene in že po svoji arhitektonski zasnovi ne ustrezajo sodobnim zahtevam izvrševanja pripora in kazni zavora. V preteklih desetletjih se je zelo malo vlagalo v izboljšanje prostorskih razmer. Novi zavod v Kopru je prvi zapor, ki je bil zgrajen po več kot štiridesetih letih. Slabe prostorske razmere spremlja še prenapoljenost, s katero se v zadnjih letih srečujemo predvsem v največjih zavodih: Dob, Ljubljana in Maribor. Na nujnost izboljšanja prostorskih razmer so opozorili tudi Varuh človekovih pravic, CPT (odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ravnanja ali kaznovanja pri Svetu Evrope) in druge institucije.

Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki močno razlikujejo. Največ težav so povzročali preveliki bivalni prostori, kjer je bilo nastanjeno veliko zaprtih oseb. Razumljivo je, da takšne bivalne razmere slabo vplivajo na počutje zaprtih oseb, vzdrževanje higiene in zagotavljanje zasebnosti. Slabe prostorske razmere ponekod tudi zmanjšujejo možnosti za izvajanje določenih pravic zaprtim osebam v večji meri (npr. zagotavljanje dela, omogočanje telesnih dejavnosti in rekreacije, verskih obredov ipd.). V nekaterih zavodih priporniki bivajo v slabših razmerah kot obsojenci. Dodaten problem predstavlja zastarela, dotrajana in pomanjkljiva oprema bivalnih in drugih prostorov, saj za nakup nikoli ni dovolj sredstev.

5. 3. 3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih

V tem letu se je odvijala gradnja – začetek prenove kompleksa zavoda Dob. Z izgradnjo dveh novih zgradb s kapaciteto 174 se bo odpravil problem prenapoljenosti zaprtega dela zavoda. Zahtevna gradnja v pogojih normalnega funkcioniranja preostalega dela zavoda je potekala po načrtu in sprotne reševanju odprtih vprašanj. Predviden zaključek gradnje je prva polovica leta 2011.

Pridobljeno je gradbeno dovoljenje za gradnjo nadomestne transformatorske postaje, zaključen je postopek za izdelavo projektne dokumentacije zunanjih parkovnih in komunikacijskih površin po dopolnjeni spremenjeni projektni nalogi, izdelava dokumentacije je v teku, v teku pa je tudi postopek za izdelavo dokumentacije za priključitev novih objektov na komunalno infrastrukturo.

Zavod Dob je skrbel za redno zasedenost novega Odprtega oddelka Puščava in dobro sodelovanje z okoljem. Prenos pravice upravljanja na objektu novega Odprtega oddelka Puščava iz Ministrstva za obrambo na UIKS je v teku. Zaključen je bil postopek parcelacije parcele št. 2306 k.o. Bistrica. Postopek je vodil MORS. Po zaključku parcelacije bo MORS podal soglasje za prenos pravice upravljanja na novi parceli, UIKS pa bo pripravil vladno gradivo za prenos pravice upravljanja.

Nadaljevali smo z aktivnostmi za nadomestno gradnjo zavoda Ljubljana na lokaciji Bizovik. S spremembo urbanističnega plana MOL, je bil program zaporov umeščen v plan, kar omogoča nadaljevanje projekta.

V tem letu smo pripravili in sklenili pogodbo o najemu zgradbe z Družbo hčera krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavlovskega in tako zagotovili nemoteno izvrševanje vzgojnega ukrepa oddaje mladoletnika v Prevzgojnem domu Radeče. Podobno smo pripravili tudi dogovor o delni poravnavi, ki izhaja iz naslova plačila odškodnine zaradi nemožnosti uporabe nepremičnine, ki je bila denacionalizacijski upravičenki vrnjena v denacionalizacijskem postopku z odločbo Ministrstva za kulturo, o nadaljnjem zahtevku iz istega naslova pa bo odločalo pristojno sodišče.

Preverjale so se možnosti za novo skupno lokacijo za zavod Celje in Prevzgojnega doma Radeče na obrobju mesta Celje.

Realizirane so bile nekatere konkretne izboljšave na posameznih lokacijah. V zavodu Maribor smo obnovili skupinske kopalnice, v zavodu Ig sanirali vodovodno napeljavo.

Iz sredstev, ki smo jih prejeli kot odškodnine iz naslova zavarovanja, smo kupili različno opremo za potrebe vseh lokacij v skupni vrednosti nekaj več kot 70.000 EUR. Druge opreme, tako splošne kakor posebne za varovanja, nismo kupili, ker za to ni bilo na razpolago finančnih sredstev.

6. SKLEP

V Upravi bomo tudi v letu 2011 sledili viziji in postavljenim ciljem. Skupaj si bomo prizadevali za varen in resocializacijsko usmerjen zaporski sistem.

Najpomembnejša naloga bo vsekakor dokončanje gradnje dveh novih zgradb v zaprtem delu zavoda Dob s kapaciteto 174, zagotovitev opreme in postopna preselitev obsojencev, s čimer bomo rešili hudo prostorsko stisko in prenapolnjenost zavoda ter izboljšali razmere tako za obsojence kot zaposlene.

NEKAJ UTRINKOV V SLIKI

VARNOST

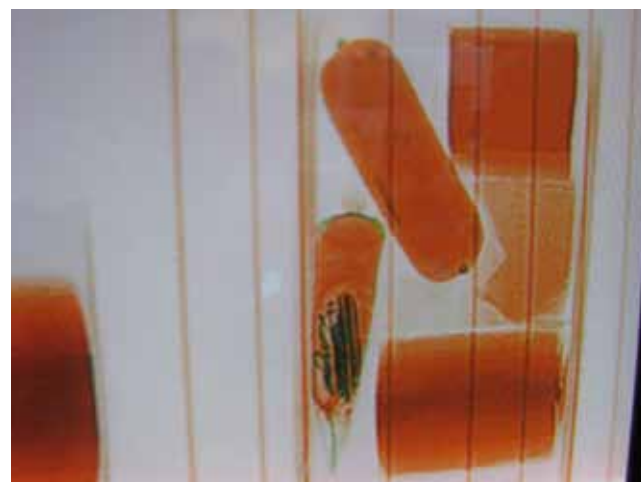
Predmeti naj bi služili kot pripomoček pri pobegu in tudi kot pripomoček za gretje vode (»tauher«)

V dvojnem podplatu superge je obsojenec skrival mobilni telefon

Drogo največkrat prenašajo in skrivajo v telesnih odprtinah, zaradi česar je kondom uporaben predmet za pakiranje

Pri odkrivanju prepovedanih predmetov je v veliko pomoč sodoben rentgen za pregled prtljage

Obsojenec na Dobu je prejel paket, v katerem so bile vabljlive sladkarije; pod dobro skrito embalažo in doma narejenimi bomboni se je skrivalo 26 g heroina

Za reševanje medsebojnih konfliktov si nekateri izdelajo tudi nevarne pripomočke

Skrivanje mobilnih telefonov v šamponih je že klasika

Največ najdb droge je v manjših količinah okoli 1 grama

Ta vrv s kavljem je bila pripravljena za izvedbo pobeга, na srečo je bila odkrita pravočasno še pred uporabo

V salami, ki je bila poslana v paketu, so pravosodni policisti v Ljubljani odkrili zavitek z 11,9 g kanabisa

Že kar stalna praksa je »proizvodnja« alkoholne pijače z namakanjem in naravnim vretjem sadja

Nekateri obsojenci namenoma skrivajo tablete iz redne zdravstvene terapije

IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

Strokovni posvet z naslovom »Novi izzivi obravnave odvisnosti v zaporih«

Kostanjevica na Krki: Izkustvena delavnica »Kako na sebi neškodljiv način preživeti v delovnem okolju«

Gotenica: preizkus službenih psov

Gotenica: prisega pravosodnih policistov ob zaključku centralnega usposabljanja

PROSTOČASNE DEJAVNOSTI

ZPKZ Ljubljana: zbiranje zamaškov v dobrodelni akciji

ZPKZ Dob: barvanje pisanic

PROSTOČASNE DEJAVNOSTI

ZPKZ Maribor: šahovski turnir

ZPKZ Ljubljana, Oddelek Novo mesto: decembrsko praznično vzdušje- skavti prinesli betlehemske lučke miru

ZPKZ Ig: koncert Omarja Naberja

ZPKZ Koper: 4. turnir v namiznem tenisu med obsojenci iz različnih zavodov in oddelkov

PD Radeče: likovna ustvarjalnost- slikarska delavnica mednarodnega projekta Grundtving

ZPKZ Ig: obsojenke in pripornice pod mentorstvom uredile prostor za obiske svojih otrok

Vogel: zimske igre URSIKS 2010

Generalni urad: obdarovanje in obisk Božička

DOGODKI IN PROJEKTI

ZPKZ Dob: zavod obiskala predsednik vlade Borut Pahor in minister za pravosodje Aleš Zalar

ZPKZ Dob: pričetki novogradnje na Dobu

Brdo pri Kranju: Dan URSIKS- nagrajenci

Generalni urad: novinarska konferenca

MEDNARODNE AKTIVNOSTI

Obisk delegacije EUROMED

PD Radeče je obiskala delegacija vzgojnega zavoda Turopolje iz Hrvaške

Obisk bavarske delegacije v zavodu Dob

Konferenca FOKO Norveška

Sestanek generalnih direktorjev srednje Evrope v Ljubljani

Obisk generalnih direktorjev v zavodu Koper

Vsebina

PREDGOVOR	3
Organizacijska shema Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij	5
GENERALNI URAD IN ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA	6
1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI UPRAVE V LETU 2010	11
2. STATISTIČNI PODATKI	14
2.1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2010	14
2.2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2010 S PRETEKLIMI LETI	17
2.3. OBSOJENCI	19
2.3.1. Podatki o gibanju števila obsojencev	19
2.3.2. Nastop kazni in priliv obsojencev	20
2.3.3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni	22
2.3.4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj	23
2.3.5. Struktura obsojencev po dolžini kazni	24
2.3.6. Struktura obsojencev po starosti	24
2.3.7. Stranske kazni in varnostni ukrepi	25
2.3.8. Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah	25
2.4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR IN MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU	26
2.4.1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov	26
2.4.2. Priliv mladoletnih oseb v mladoletniški zapor in prevzgojni dom	26
2.4.3. Starostna struktura mladoletnikov	27
2.4.4. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj	27
2.4.5. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni	27
2.4.6. Odliv mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora in prevzgojnega doma	28
2.5. OSEBE V UKLONILNEM ZAPORU	28
2.6. PRIPORNIKI	31
2.6.1. Gibanje in struktura priprtih oseb	31
2.7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	32
2.7.1. Število tujcev med zaprtimi osebami	32
2.7.2. Obsojenci in mladoletniki – tujci	33
2.7.3. Tujci med uklonilno zaprtimi	35
2.7.4. Tujci v priporu	35
3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB	37
3.1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI	37

3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih	37
3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni	38
3. 1. 3. Prestajanje zaporne kazni ob vikendih, hišni zapor ter nadomestna kazen z opravljanjem dela v splošno korist (izvajanje 12., 12. a in 13. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij)	39
3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	39
3. 3. PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	44
3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST	45
3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST	47
3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov	47
3. 5. 2. Socialna obravnava oseb na prestajanju uklonilnega zapora	47
3. 5. 3. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov	47
3. 5. 3. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni	47
3. 5. 3. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami	48
3. 5. 3. 3. Priprava na odpust	49
3. 5. 3. 4. Svetovanje v postpenalni obravnavi	51
3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO	52
3. 6. 1. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah	52
3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda	52
3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja	53
3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb	53
3. 6. 5. Metadonska terapija	53
3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov	54
3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah	54
3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb	54
3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov	54
3. 6. 10. Smrti	55
3. 6. 11. Gladovne stavke	55
3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA	55
3. 7. 1. Odvisnost od alkohola	55
3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog	57
3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov	59
3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev	59
3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb	60
3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost	60
3. 7. 7. Obravnava žensk	61
3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov	61
3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI	61
3. 8. 1. Podeljene ugodnosti	61
3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti	63

3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti	63
3. 8. 4. Namenski izhodi	64
3. 9. DISCIPLINSKO OBRAVNAVANJE IN KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	64
3. 9. 1. Vodenje disciplinskih postopkov	64
3. 9. 2. Učinkovitost disciplinskih kazni	64
3. 9. 3. Pregled izrečenih disciplinskih kazni	65
3. 9. 4. Pritožbe na disciplinske kazni	66
3. 10. POGOJNI ODPUST OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	66
3. 10. 1. Pogojni in predčasni odpust	66
3. 10. 1. 1. Pogojni odpust po komisiji za pogojne odpuste	67
3. 10. 1. 2. Predčasni in pogojni odpust po direktorju zavoda	67
3. 11. IZVAJANJE PRAVIC IN PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB TER POMILOSTITVE	68
3. 11. 1. Pravica do veroizpovedi	68
3. 11. 2. Druge pravice in pritožbe	69
3. 11. 3. Pomilostitve obsojencev	71
3. 11. 4. Upravno odločanje	71
3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB	71
3. 12. 1. Splošne varnostne razmere	71
3. 12. 2. Pobegji zaprtih oseb	72
3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev	73
3. 12. 4. Sprememba zunaj zavoda	76
3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami	78
3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk	78
3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori	79
3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc	80
3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov	82
3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti	83
3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona	83
3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov	83
3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov in drugih delavcev	83
3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja	83
3. 12. 15. Oprema in uniforme pravosodnih policistov	84
3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB	84
3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo	84
3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu	85
3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb	86
3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi	86
3. 13. 5. Hišna dela	87
3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost	87
3. 13. 7. Nesreče pri delu	87

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU	89
4. 1. DELOVANJE NA NACIONALNEM PODROČJU	89
4. 1. 1. Odnosi z javnostmi	89
4. 1. 2. Obiski in dogodki v zavodih	89
4. 1. 3. Sodelovanje z nevladnimi organizacijami	91
4. 2. DELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU	91
4. 2. 1. Obiski tujih delegacij v Sloveniji	92
4. 2. 2. Obiski predstavnikov uprave v tujini	92
5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE	94
5. 1. KADROVSKE RAZMERE	94
5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev ter zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo	94
5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja	95
5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev	95
5. 1. 4. Pripravnštvo in študijska praksa	95
5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno	95
5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev	96
5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev	96
5. 1. 8. Nadurno delo	96
5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA	97
5. 3. PROSTORSKE RAZMERE	98
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost	98
5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih	100
5. 3. 3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih	100
6. SKLEP	102
NEKAJ UTRINKOV V SLIKI	103

Republika Slovenija
Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij

Letno poročilo 2010
(Šestnajsto letno poročilo)

Založila: Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij

Oblikovanje in tisk: Majskej, d. o. o., Ljubljana

Pri izdelavi letnega poročila so sodelovali:

Aldo Carli

Aleksander Kotnik

Božidar Peteh

Darinka Požar

Dušan Valentinčič

Gregor Koren

Maja Likar

mag. Marija Tancek

Robert Friškovec

Robert Kozina

Rok Dvornik

Slavi Novak

Stojan Klančar

Suzana Peteh Volf

in številni drugi sodelavci in sodelavke generalnega urada ter zavodov za prestajanje kazni zapora in prevzgojnega doma

Letno poročilo je objavljeno na spletnih straneh na naslovu:

http://www.mp.gov.si/si/o_ministrstvu/urksiks_organ_v_sestavi/dokumenti/letna_porocila/